

T.C. Sağlık Bakanlığı
Halk Sağlığı
Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE'DE VEREM SAVAŞI 2016 RAPORU

ANKARA - 2017

T.C. Sağlık Bakanlığı

Halk Sağlığı
Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE'DE VEREM SAVAŞI 2016 RAPORU

Bu raporda 2015 yılı tüberküloz kontrol faaliyetleri, 2014 yılı tüberküloz hasta verileri ve 2013 yılı tüberküloz hastalarının tedavi sonuçları sunulmuştur.

Ankara - 2017

ISBN: 978-975-590-670-6

Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1090

Baskı: Neyir Matbaacılık

Matbaacılar Sitesi 1341 cd. No. 62 İvedik - Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312 395 53 00 - www.neyir.com - neyir@hotmail.com

Bu yayını; T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Tüberküloz Daire Başkanlığı tarafından hazırlanmış ve bastırılmıştır.

Her türlü yayın hakkı, Sağlık Bakanlığı'na aittir. Kaynak gösterilmeksizin alıntı yapılamaz. Kısmen dahi olsa alınamaz, çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Alıntı yapıldığında kaynak gösterimi "Türkiye'de Verem Savaşı 2016 Raporu", Sağlık Bakanlığı Yayın No, Ankara ve Yayın Tarihi" şeklinde olmalıdır.

Ücretsizdir. Parayla satılamaz.

EDİTÖR

Dr. Hüseyin İLTER

Halk Sağlığı Genel Müdürü

YAYINA HAZIRLAYANLAR

Dr. Erhan KABASAKAL

HSGM Tüberküloz Daire Başkanı

Uzm. Dr. Ayşegül YILDIRIM

HSGM Tüberküloz Dairesi Başkanlığı Epidemiyolojik Değerlendirme ve İstatistik Birimi Sorumlusu

S. Murat MUTLU

HSGM Tüberküloz Dairesi Başkanlığı Saha Hizmetleri ve İkmal Birimi Sorumlusu

Funda BAYKAL

HSGM Tüberküloz Dairesi Başkanlığı Epidemiyolojik Değerlendirme ve İstatistik Birimi

YAYIN KOORDİNATÖRLERİ

Dr. Erhan KABASAKAL

HSGM Tüberküloz Daire Başkanı

**Uzm. Dr. Ayşegül YILDIRIM
(Redaksiyon)**

HSGM Tüberküloz Dairesi Başkanlığı Epidemiyolojik Değerlendirme ve İstatistik Birim Sorumlusu

YAYIN KOMİSYONU

Uzm. Dr. Hasan IRMAK

Komisyon Başkanı

Doç. Dr. Nazan YARDIM

HSGM Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Daire Başkanı

Dr. Kanuni KEKLİK

HSGM Göç Sağlığı Daire Başkanı

Uzm. Dr. Fehminaz TEMEL

Sağlık Tehditleri Erken Uyarı ve Cevap Dairesi Başkanlığı

TEŞEKKÜR

Bu verilerin oluşması, toplanması ve raporlandırılması aşamalarında emeği bulunan; TSM Verem Savaşı Dispanseri Birimi (VSD) çalışanlarına, Tüberküloz İl Koordinatörlerine, İl Sağlık Müdürlüğü çalışanlarına, Daire Başkanlığı çalışanlarına ve diğer emeği geçenlere teşekkür ederiz.

Önsöz

Dünya genelinde yürütülen çalışmalar sonucunda pek çok başarı elde edilmesine rağmen tüberküloz halen tüm dünyada önemli bir halk sağlığı sorunudur. Dünyada tüberküloz kontrolü için Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel bir kontrol programı, ülkemizde ise aynı standartlarda ve paralelde bir ulusal tüberküloz kontrol programı uygulanmaktadır.

Tüberküloz kontrol hizmetleri, ülkemizde “Veremsiz Bir Türkiye” vizyonu çerçevesinde yürütülmektedir. Vizyonumuzu gerçekleştirmek için Bakanlık teşkilatımız, ülke genelindeki tüm sağlık çalışanlarımız ve tüberküloza karşı mücadele eden gönüllü kuruluşlarımızın işbirliği ve katkıları ile ulusal tüberküloz kontrol çalışmaları yürütülmektedir. Gün geçtikçe sayısı artan Suriyeli misafirlerle beraber ülkemizde yabancı hasta yükü artmasına rağmen tüberkülozla ilgili tanı ve tedavi işlemleri başarıyla yürütülmeye devam edilmektedir. Özellikle yabancı hastaların tüberküloz tedavileri ile ilgili sürecin etkin sürdürülebilmesi amacıyla çalışmalar yapılmaktadır.

“Türkiye’de Verem Savaşı 2016 Raporu”nda, ülke genelindeki tüberküloz hastaları ile ilgili istatistikler yanında Bakanlık olarak politik kararlılığımızı yansıtan altyapı ve yürütülen faaliyetler ortaya konulmuştur. Bu rapor, geçmiş yıllarda yapılan faaliyetlerle günümüzde yürütülen faaliyetlerin etkisini ortaya koyduğu için bizlere tüberküloz kontrol hizmetlerinin geçmişi ile günümüzdeki durumunu kıyaslama fırsatı da sunmaktadır. Bu yönüyle Bakanlığımızın tüberküloz kontrol hizmetleri ile ilgili politikalarına yön verecek, stratejik kararlarımıza ve önümüzdeki yıllar için yapılacak planlamalarımıza yol gösterecektir.

“Türkiye’de Verem Savaşı 2016 Raporu”nun hazırlanmasında ve tüberkülozla mücadelede emeği geçen herkesi gönülden kutlar, başarılı çalışmalarının devamını dilerim.

Uzm. Dr. Ahmet DEMİRCAN
Sağlık Bakanı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR	IX
ŞEKİLLER DİZİNİ	X
TABLolar DİZİNİ	XI
1. KÜRESEL TÜBERKÜLOZ 2015 RAPORUNDA TÜRKİYE	1
2. ÖZET	9
SUMMARY	14
3. 2015 YILI FAALİYETLERİ	17
3.1. ALTYAPI	19
3.1.1. TSM Verem Savaşı Dispanseri (VSD) Birimleri	19
3.1.2. Tüberküloz Laboratuvarları	22
3.2. SÜRVEYANS	26
3.3. TOPLANTILAR VE EĞİTİM FAALİYETLERİ	26
3.3.1. Danışma Kurulu, Çalışma Grubu Toplantıları	26
3.3.2. Eğitim Faaliyetleri	27
3.3.3. Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası	27
3.3.4. İnternet Sayfası	28
3.4. İKMAL	28
3.5. DİSPANSERLERDE TANI ÇALIŞMALARI	29
3.6. TEMASLI MUAYENESİ VE KORUYUCU TEDAVİ UYGULAMASI	30
3.7. DOĞRUDAN GÖZETİMLİ TEDAVİ UYGULAMASI	33
3.8. MOBİL TARAMA ÇALIŞMALARI	33
4. TÜRKİYE GENELİ TÜBERKÜLOZ VERİLERİ	37
5. İLLERE GÖRE TÜBERKÜLOZ VERİLERİ	65
5.1 TÜM İLLER	68
5.2 İSTANBUL TB VERİLERİ	84
6. TEDAVİ SONUÇLARI	89
7. TB OLGULARININ DOĞDUĞU ÜLKEYE GÖRE VERİLER	103
8. EKLER	115
Ek 1. Verilerin Toplanması ve Analizi	117
Ek 2. Tanımlar ve Veri Standartları	122
9. KAYNAKLAR	127

KISALTMALAR

AC	Akciğer
AD	Akciğer Dışı
ARB	Aside Rezistan Basil
CISID	Computerized Information System for Infectious Diseases (Bulaşıcı Hastalıklar İçin Elektronik Bilgi Sistemi)
ÇİD-TB	Çok İlaça Dirençli Tüberküloz
DGT	Doğrudan Gözetimli Tedavi
DGTS	Doğrudan Gözetimli Tedavi Stratejisi
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
ECDC	European Centre for Disease Prevention and Control (Avrupa Hastalıkların Önlenmesi ve Kontrolü Merkezi)
EuroTB	Avrupa Tüberküloz Sürveyansı
GİS	Gastrointestinal Sistem
GÜS	Genitoüriner sistem
İDT	İlaç Duyarlılık Testi
LAP	Lenfadenopati
MSS	Merkezi Sinir Sistemi
TB	Tüberküloz
TDB	Tüberküloz Dairesi Başkanlığı
TSM	Toplum Sağlığı Merkezi
TUTSA	Türkiye Ulusal Tüberküloz Sürveyans Araştırması
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UTRL	Ulusal Tüberküloz Referans Laboratuvarı
VSD	Verem Savaşı Dispanseri
İlaç Kısaltmaları	
E	Etambutol
H	İzoniiazid
R	Rifampisin
S	Streptomisin

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.	DSÖ Küresel Tüberküloz 2015 Raporu Türkiye Özet Sayfası	4
Şekil 2.	Ülkelere Göre Tahmini TB İnsidans Hızları, 2014	5
Şekil 3.	Ülkelere Göre Yeni Tüberküloz Olgularında ÇİD-TB Oranı, 2014	7
Şekil 4.	Ülkelere Göre Önceden Tedavi Görmüş Tüberküloz Olgularında ÇİD-TB Oranı, 2014	7
Şekil 5.	Ülkelere Göre TB Olgularında HIV Testi Uygulaması (HIV durumu bilinen TB hastalarının yüzdesi), 2014	8
Şekil 6.	Ülkelere Göre Yeni ve Nüks TB Olgularında Tahmini HIV Prevalansı, 2014	8
Şekil 7.	TSM Verem Savaşı Dispanseri (VSD) Birimlerinin İllere Göre Sayıları (2015 yılı sonu)	19
Şekil 8.	Yayma + Kültür + İDT Yapan (Seviye 3) TB Laboratuvarlarının İllere Göre Dağılımı (2015 Yılı Sonu İtibariyle)	25
Şekil 9.	Verem Savaşı Dispanseri Birimlerinde (VSD) Yapılan Tanı Çalışmaları, 2005-2015	29
Şekil 10.	TB Hasta Sayısı, Temaslı Muayenesi ve İlaçlı Koruma Sayısı, 2005-2014	30
Şekil 11.	Mobil Tarama Ekipleri ve Faaliyet Gösterdikleri İller, 2015	33
Şekil 12.	Mobil Tarama Ekipleri Tarafından Tarama Yapılan Kişi Sayısı, 2006-2015	35
Şekil 13.	Yeni, Önceden Tedavi Görmüş ve Toplam Olgularda Olgu Hızları, 2005-2014	40
Şekil 14.	Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına Göre Olgu Hızları, 2005-2014	43
Şekil 15.	Yeni TB Olgularının Yaş Gruplarına Göre Olgu Hızları, 2005-2014	43
Şekil 16.	Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014	45
Şekil 17.	Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Olgu Hızları, 2014	46
Şekil 18.	Toplam TB Olgularında Cinsiyete Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014	47
Şekil 19.	Toplam TB Olgularında Yaş Gruplarına Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014	48
Şekil 20.	Akciğer Dışı Tüberküloz Olgularının Cinsiyete ve Tutulan Organa Göre Dağılımı, 2014	53
Şekil 21.	Toplam Akciğer TB Olgularında Mikroskopik Tetkik Sonuçları, 2005-2014	55
Şekil 22.	Yeni, Önceden Tedavi Görmüş ve Tüm Olgularda ÇİD-TB Sayıları, 2005-2014	61
Şekil 23.	İstanbul ve Türkiye Geneli Toplam TB Olgu Hızları, 2005-2014	84
Şekil 24.	İstanbul İli İlçelere Göre Toplam TB Olgu Hızları, 2014	86
Şekil 25.	TB Olgularında Olgu Tanımına Göre Tedavi Sonuçları, 2013	94
Şekil 26.	Toplam TB Olgularının Cinsiyete Göre Tedavi Sonuçları, 2013	95
Şekil 27.	Toplam TB Olgularında Yaş Gruplarına Göre Tedavi Başarısı, 2013	96
Şekil 28.	Toplam TB Olgularında Yıllara Göre Tedavi Sonuçları, 2007-2013	97
Şekil 29.	TB Olgularında Doğduğu Ülkeye Göre Tedavi Sonuçları, 2013	113

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.	DSÖ Bölgelerine Göre Tahmini TB Hastalık Yükü, 2014	5
Tablo 2.	DSÖ Bölgelerine Göre TB Vaka Bulma Hızları ve Tedavi Başarıları	6
Tablo 3.	TSM Verem Savaşı Dispanseri (VSD) Birimleri (2015 Yılı Sonu)	20
Tablo 4.	TB Laboratuvarlarının Kurum Tipine Göre Dağılımı (2015 yılı sonu)	22
Tablo 5.	TB Laboratuvarlarında Yapılan Tetkiklerin Dağılımı, 2015	22
Tablo 6.	Tüberküloz Tanı Hizmeti Veren Laboratuvarların İllere Göre Dağılımı, 2015	23
Tablo 7.	Sadece Yayma Yapan (Seviye 1) Laboratuvarların Kurum Tipine Göre Dağılımı, 2015	24
Tablo 8.	Yayma + Kültür Yapan (Seviye 2) Laboratuvarların Kurum Tipine Göre Dağılımı, 2015	24
Tablo 9.	Yayma + Kültür + İDT Yapan (Seviye 3) TB Laboratuvarlarının Kurum Tipine Göre Dağılımı, 2015	25
Tablo 10.	Verem Savaşı Dispanseri Birimlerinde (VSD) Yapılan Tanı Çalışmaları, 2005-2015	29
Tablo 11.	TSM Verem Savaşı Dispanseri Birimi (VSD) Kayıtlarına Göre TB Hasta Sayısı, Temaslı Muayenesi ve İlaçlı Koruma, 2005-2014	30
Tablo 12.	İllere Göre Toplam Muayene, Temaslı Muayenesi ve İlaçla Korumaya Alınanların Dağılımı, 2014	31
Tablo 13.	Mobil Tarama Ekipleri Tarafından Yapılan Taramaların Kurumlara Göre Dağılımı, 2015	34
Tablo 14.	Kurumlara Göre Yapılan Taramalar ve Sonuçları, 2015	35
Tablo 15.	Yıllara Göre TB İnsidans Hızları, 2005-2014	39
Tablo 16.	Yeni, Önceden Tedavi Görmüş ve Toplam TB Olgu Sayıları, Olgu Hızları ve Olgu Hızlarındaki Yıllık Değişim, 2005-2014	40
Tablo 17.	Yeni TB Olgularının Yaş Gruplarına Göre Sayı, Yüzde ve Olgu Hızları, 2005-2014	41
Tablo 18.	Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına Göre Sayı, Yüzde ve Olgu Hızları, 2005-2014	42
Tablo 19.	Toplam TB Olgularında 2005-2014 Yılları Arasında Olgu Hızındaki Değişim	43
Tablo 20.	Toplam TB Olgularının Yaş ve Cinsiyet Dağılımı, 2014	44
Tablo 21.	Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014	45
Tablo 22.	Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Olgu Hızları (100.000'de), 2014	46
Tablo 23.	Toplam TB Olgularında Cinsiyete Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014	47
Tablo 24.	Toplam TB Olgularında Yaş Gruplarına Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014	48
Tablo 25.	Yayma (+) Akciğer TB, Toplam Akciğer TB, Akciğer Dışı TB Olguları ve Tüm Olguların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, 2014	49
Tablo 26.	TB Hastalarında Olgu Tanımına Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014	49

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 27.	Yeni TB Olgularında Akciğer ve Akciğer Dışı Tüberküloz Hastalarının Dağılımı, 2005-2014	50
Tablo 28.	Önceden Tedavi Görmüş TB Olgularında Akciğer ve Akciğer Dışı Tüberküloz Hastalarının Dağılımı, 2005-2014	50
Tablo 29.	Toplam TB Olgularında Akciğer ve Akciğer Dışı Tüberküloz Hastalarının Dağılımı, 2005-2014	51
Tablo 30.	Çocuk Hastalarda Yıllara Göre Tüberküloz Menenjit Olgularının Dağılımı, 2005-2014	51
Tablo 31.	Akciğer Dışı Tüberküloz Olgularında Tutulan Organların Dağılımı, 2014	52
Tablo 32.	Akciğer Dışı TB Olgularında Cinsiyete Göre Tutulan Organların Dağılımı, 2014	52
Tablo 33.	Akciğer Dışı TB Olgularında Yaş Gruplarına Göre Tutulan Organların Dağılımı, 2014	54
Tablo 34.	Toplam Akciğer TB Olgularında Mikroskopik Tetkik Sonuçları, 2005-2014	55
Tablo 35.	Toplam Akciğer TB Hastalarının Olgu Tanımına Göre Yayma Mikroskopisi Sonuçları, 2014	56
Tablo 36.	Akciğer TB Olgularında Mikroskopik Tetkikler, 2006-2014	56
Tablo 37.	Akciğer TB Olgularında Kültür ile İlgili Veriler, 2006-2014	57
Tablo 38.	Akciğer TB Olgularında İDT Yapılma Durumu, 2006-2014	57
Tablo 39.	Akciğer TB Olgularında Mikroskopi ve Kültür Sonuçlarının Birlikte Değerlendirilmesi, 2007-2014	58
Tablo 40.	İlaç Duyarlılık Testi Çalışılan Hastalarda Olgu Tanımına Göre Her Bir TB İlacı İçin Toplam Direnç Sonuçları, 2007-2014	59
Tablo 41.	İlaç Duyarlılık Testi Çalışılan Hastalarda Olgu Tanımına Göre Tekli ve Çoklu İlaç Direnci Dağılımları, 2014	60
Tablo 42.	Yeni, Önceden Tedavi Görmüş ve Tüm Olgularda ÇİD-TB Oranları, 2005-2014	61
Tablo 43.	ÇİD-TB Olgularının Temel Özelliklere Göre Dağılımı, 2014	62
Tablo 44.	Toplam TB, ÇİD-TB ve YİD-TB Olgu Sayıları, 2005-2014	62
Tablo 45.	TB Olgularında HIV Testi Yapılma Durumu ve HIV (+) TB Hasta Sayısı, 2009-2014	63
Tablo 46.	İllere Göre Toplam TB Olgu Sayısı ve Olgu Hızı, 2007-2014	68
Tablo 47.	İllerin Toplam TB Olgularının Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014	72
Tablo 48.	İllerin Toplam TB Olgularının Hastalığın Tutulum Yerine Göre Dağılımı, 2014	74
Tablo 49.	Toplam TB Olgularının İllere ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, 2014	76
Tablo 50.	Toplam TB Olgularının İllere ve Olgu Tanımına Göre Dağılımı, 2014	78
Tablo 51.	Toplam TB Olgularının İllere, Olgu Tanımına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014	80
Tablo 52.	İllere Göre Toplam Akciğer TB Olgularında Bakteriyolojik Tetkik Sonuçları, 2014	82
Tablo 53.	İstanbul ve Türkiye TB Olgu Sayıları ve Olgu Hızları, 2005-2014	84

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 54.	İstanbul İli İlçelere Göre Olgu Hızları, 2014	85
Tablo 55.	İstanbul İli Yabancı Ülke Doğumlu Hastaların Ülkelere ve ÇİD-TB Durumuna Göre Dağılımı, 2014	87
Tablo 56.	İstanbul İli Toplam TB Olgularında VSD'lere Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları	88
Tablo 57.	Toplam TB Olgularında Hastalığın Tutulum Yerine Göre Tedavi Sonuçları, 2013	92
Tablo 58.	Yeni Olgularda Hastalığın Tutulum Yerine Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları	92
Tablo 59.	Önceden Tedavi Görmüş Olgularda Hastalığın Tutulum Yerine Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları	93
Tablo 60.	Yayma (+) Akciğer TB Olgularında Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları	93
Tablo 61.	Olgu Tanımına Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları	94
Tablo 62.	Toplam TB Olgularının Cinsiyete Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları	95
Tablo 63.	Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları	96
Tablo 64.	Toplam TB Olgularında Yıllara Göre Tedavi Sonuçları, 2005-2013	97
Tablo 65.	TB Olgularında İllere Göre Tedavi Sonuçları ve DGT Oranları, 2013 Hastaları	98
Tablo 66.	Yeni Yayma (+) AC TB Olgularında İllere Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları	100
Tablo 67.	2011 Yılı ÇİD-TB Olgularının 2. Yıl ve 3. Yıl Tedavi Sonuçları	102
Tablo 68.	2012 Yılı ÇİD-TB Olgularının 2. Yıl (24. ay) Tedavi Sonuçları	102
Tablo 69.	Toplam TB Olgularının Doğduğu Ülkeye Göre Dağılımı, 2005-2014	105
Tablo 70.	Yabancı Ülke Doğumlu Hastalar, 2005-2014	105
Tablo 71.	Türkiye'de VSD'lere Kayıtlı Yabancı Ülke Doğumlu Hastaların Coğrafi Kıtalar ve Ülkelere Göre Dağılımı, 2014	106
Tablo 72.	Türkiye'de VSD'lere Kayıtlı Yabancı Ülke Doğumlu Hastaların Coğrafi Kıtalar ve Yıllara Göre Dağılımı, 2005-2014	107
Tablo 73.	İllerin Toplam TB Olgularının Doğduğu Ülkeye Göre Dağılımı, 2014	110
Tablo 74.	TB Olgularında Doğduğu Ülkeye Göre ÇİD-TB Oranları, 2014	112
Tablo 75.	ÇİD-TB Olgularının Doğduğu Ülkeye Göre Dağılımı, 2014	112
Tablo 76.	TB Olgularında Doğduğu Ülkeye Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları	113
Tablo 77.	2014 Yılında Tüberküloz Tanısı Almış Olguların Raporlanma Takvimi	119
Tablo 78.	2013 Yılı Tüberküloz Olgularının 12. Ay Tedavi Sonuçlarının Raporlanma Takvimi	120
Tablo 79.	2012 Yılı ÇİD-TB Olgularının 24. Ay Tedavi Sonuçlarının Raporlanma Takvimi	121

1

**KÜRESEL TÜBERKÜLOZ 2015
RAPORUNDA TÜRKİYE**

“DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ KÜRESEL TÜBERKÜLOZ 2015 RAPORU”NDA TÜRKİYE

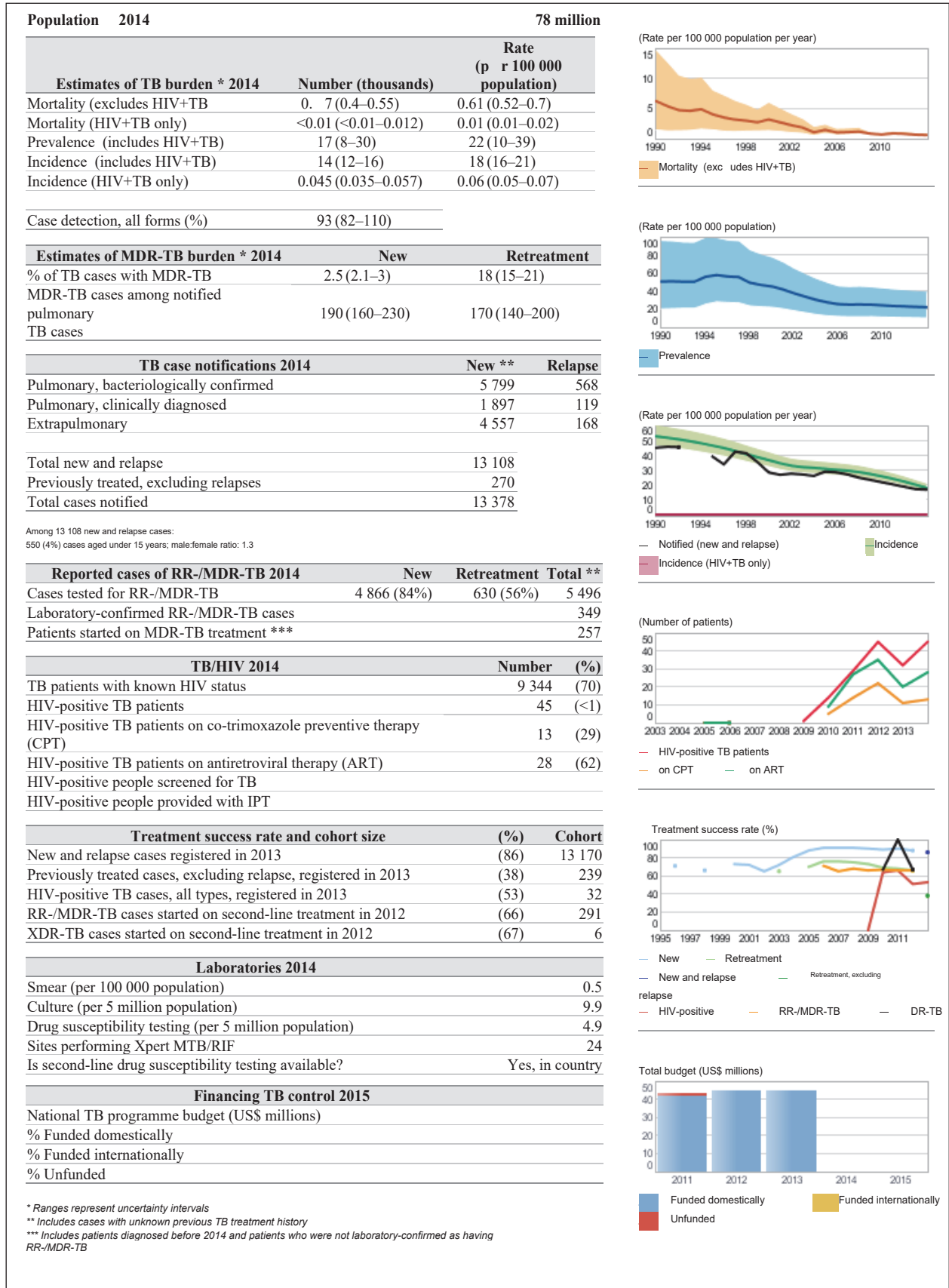
2005 yılından itibaren Türkiye genelinde verem savaşı dispanserlerine kayıt edilen tüm TB hastalarının verileri bireysel olarak toplanmaktadır. 2014 yılı hasta verileri ile 2013 yılı TB hastalarının tedavi sonuçları Daire Başkanlığımızca toplanmış ve 30 Mayıs 2015 tarihinde DSÖ'ye iletilmiştir. Bu veriler DSÖ tarafından analiz edilmiş olup Küresel Tüberküloz 2015 Raporuna yansıtılmıştır.

DSÖ tarafından yayımlanan Küresel Tüberküloz 2015 Raporunda (Global Tuberculosis Report 2015) yer alan Türkiye profili özet sayfası Şekil 1'de görülmektedir.

AÇIKLAMA:

DSÖ Küresel Tüberküloz Raporunda (WHO Global Tuberculosis Report) verilen insidans, prevalans ve mortalite hızları DSÖ tahminlerine dayanmaktadır.

*DSÖ tarafından tüm ülkelerce bildirilen TB olgu sayıları ve çeşitli parametreler kullanılarak ülkelerin **tahmini (estimated) olgu sayıları** hesaplanmakta, daha sonra da bu sayılar kullanılarak **tahmini insidans, tahmini prevalans ve tahmini mortalite hızları** hesaplanmaktadır. Küresel Tüberküloz Raporlarında bu tahmini hızlar yayınlanmaktadır.*

Şekil 1. DSÖ Küresel Tüberküloz 2015 Raporu Türkiye Özet Sayfası

Dünya geneli ve DSÖ bölgelerine göre, TB hastalık yükü ile ilgili veriler Tablo 1'de görülmektedir. Dünya genelinde insidans, prevalans ve mortalitenin en yüksek olduğu bölgeler, Afrika ve Güney Doğu Asya Bölgeleridir. Türkiye, DSÖ Avrupa Bölgesinde yer almaktadır.

Küresel Tüberküloz 2015 Raporunda Türkiye'nin 2014 yılı insidans hızı yüz binde 18, prevalans hızı yüz binde 22 ve TB mortalite hızı yüz binde 0,62 olarak verilmiştir.

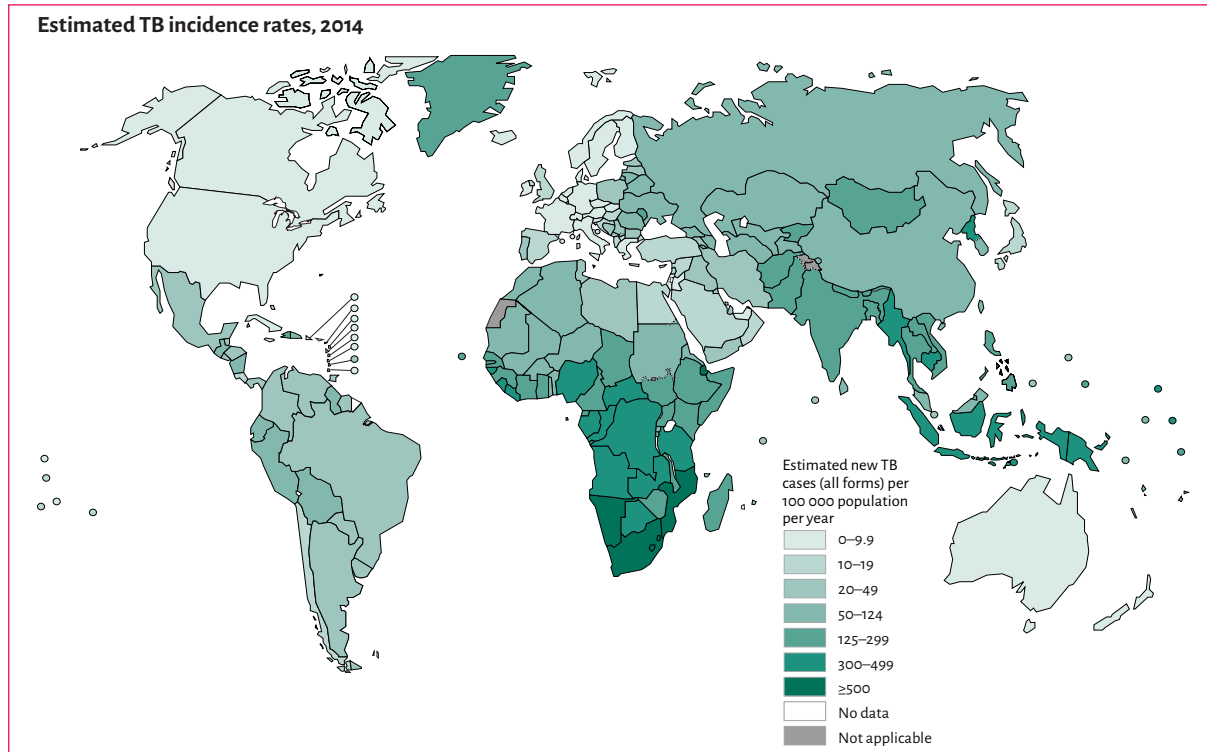
Tablo 1. DSÖ Bölgelerine Göre Tahmini TB Hastalık Yükü, 2014 (Yüz bin nüfusta)*

BÖLGE	İnsidans* (100.000'de)	Prevalans* (100.000'de)	Mortalite* (100.000'de)
Afrika Bölgesi	281	330	78
Güney Doğu Asya Bölgesi	211	286	27
Doğu Akdeniz Bölgesi	117	160	14
Batı Pasifik Bölgesi	85	116	5
Avrupa Bölgesi	37	48	4
** TÜRKİYE	18	22	0,62
Amerika Bölgesi	28	36	2,3
DÜNYA GENELİ	133	174	21

*Hızlar, nokta tahmin değerlerini göstermektedir.

**Türkiye, DSÖ Avrupa Bölgesinde yer almaktadır.

DSÖ tarafından ülkeler bazında hesaplanan 2014 yılı tahmini insidans hızları Şekil 2'de görülmektedir.

Şekil 2. Ülkelere Göre Tahmini TB İnsidans Hızları, 2014 (Global Tuberculosis Report 2015)

Dünya geneli ve DSÖ bölgelerine göre vaka bulma hızı ve tedavi sonuçları ile ilgili veriler Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. DSÖ Bölgelerine Göre TB Vaka Bulma Hızları ve Tedavi Başarıları*

BÖLGE	Vaka Bulma Hızı (%) (2014)	Yeni+Nüks Olgularda Tedavi Başarısı (%) (2013)	Önceden Tedavi Görmüş Olgularda Tedavi Başarısı (%) (2013)**
Afrika Bölgesi	48	79	70
Güney Doğu Asya Bölgesi	62	88	67
Doğu Akdeniz Bölgesi	61	91	76
Batı Pasifik Bölgesi	85	92	81
Avrupa Bölgesi	81	76	58
***TÜRKİYE	93	86	38
Amerika Bölgesi	77	75	48
DÜNYA GENELİ	63	86	67

*Tedavi başarısı: Kür ve tedavi tamamlamanın toplamıdır.

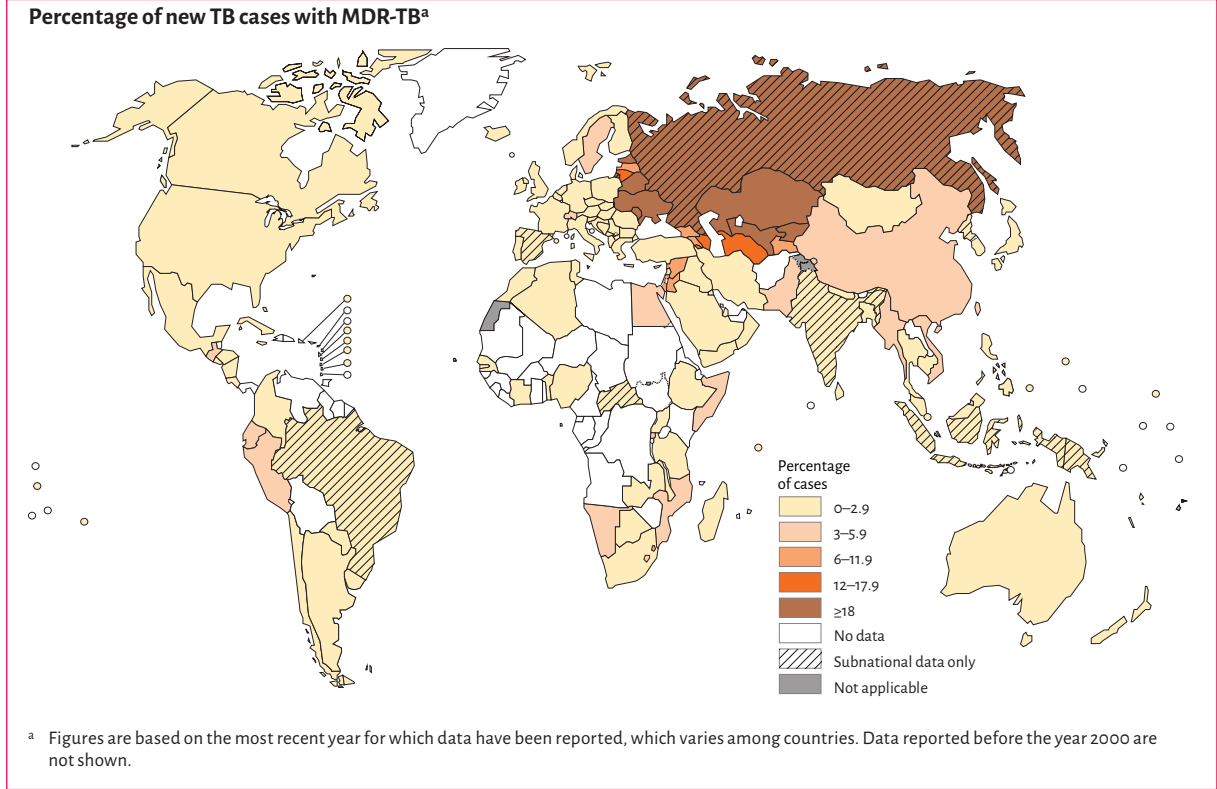
**Nüks hariç (Tedavi başarısızlığından gelen ve tedaviyi terkten dönen olgular).

***Türkiye, DSÖ Avrupa Bölgesinde yer almaktadır.

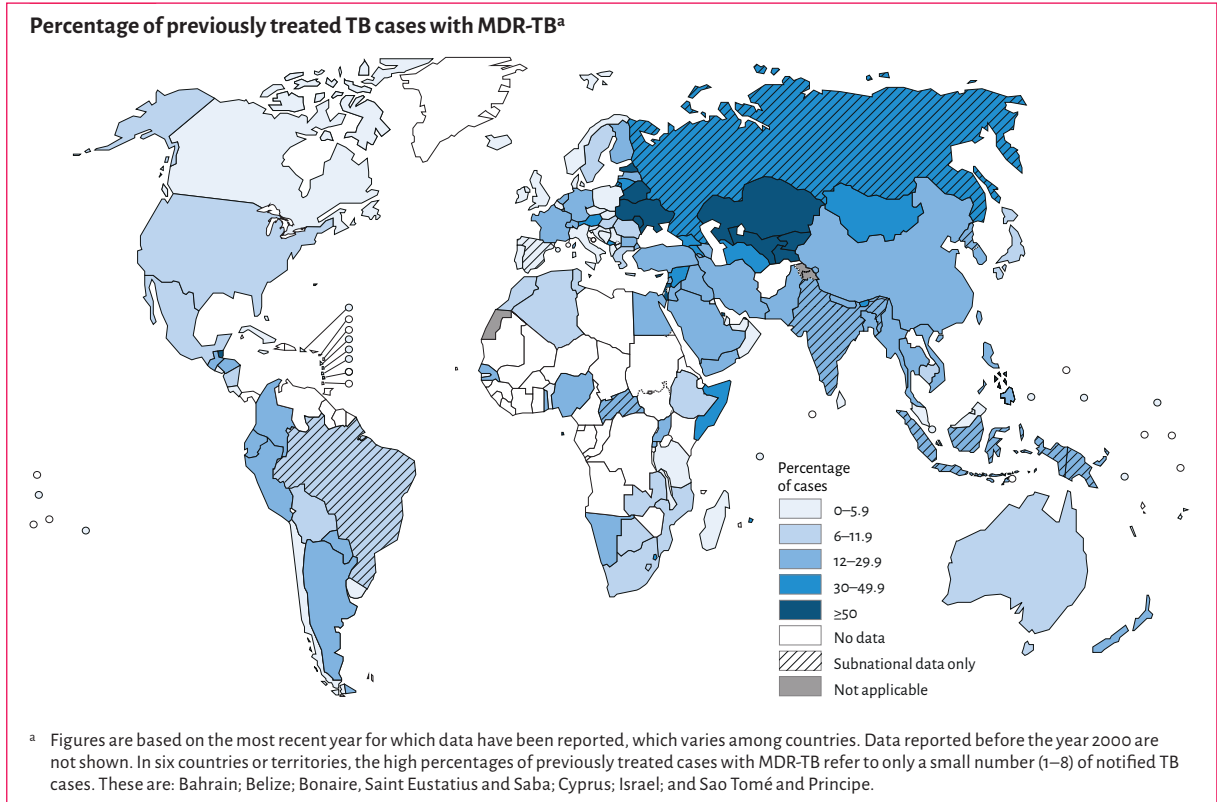
Küresel Tüberküloz 2015 Raporunda Türkiye’nin 2014 yılı vaka bulma hızı **%93** olarak verilmiştir. DSÖ tarafından Küresel Tüberküloz Raporu hazırlanırken tüm ülkelerce bildirilen TB olgu sayıları ve diğer bazı parametreler kullanılarak tahmini olgu sayıları hesaplanmakta ve insidans ve prevalans hızları buna göre verilmektedir. Raporda yer alan vaka bulma hızı değeri (%93) DSÖ’nün hesapladığı tahmini olgu sayısı ile kayıtlı olgu sayıları arasındaki farkı yansıtmaktadır.

Türkiye’nin, 2013 yılı yeni+nüks olgularda tedavi başarısı **%86** ve önceden tedavi görmüş olgularda tedavi başarısı **%38**’dir.

Türkiye ÇİD-TB açısından yüksek hastalık yüküne sahip 27 ülke arasında değildir. Küresel Tüberküloz 2015 Raporu ÇİD-TB haritalarında Türkiye’de yeni tüberküloz olgularında ÇİD-TB oranı %0-2,9 aralığında, önceden tedavi görmüş tüberküloz olgularında ÇİD-TB oranı ise %12-29,9 aralığında verilmiştir (Şekil 3-4).

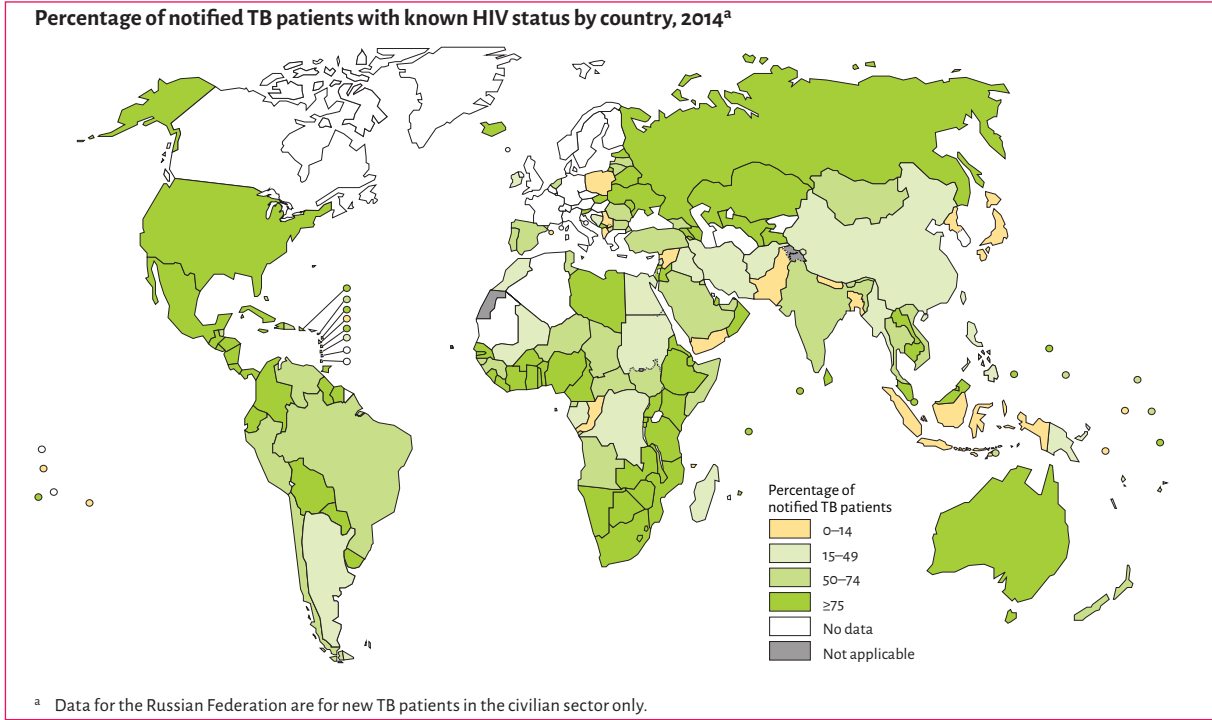

Şekil 3. Ülkelere Göre Yeni Tüberküloz Olgularında ÇİD-TB Oranı, 2014 (Global Tuberculosis Report 2015)

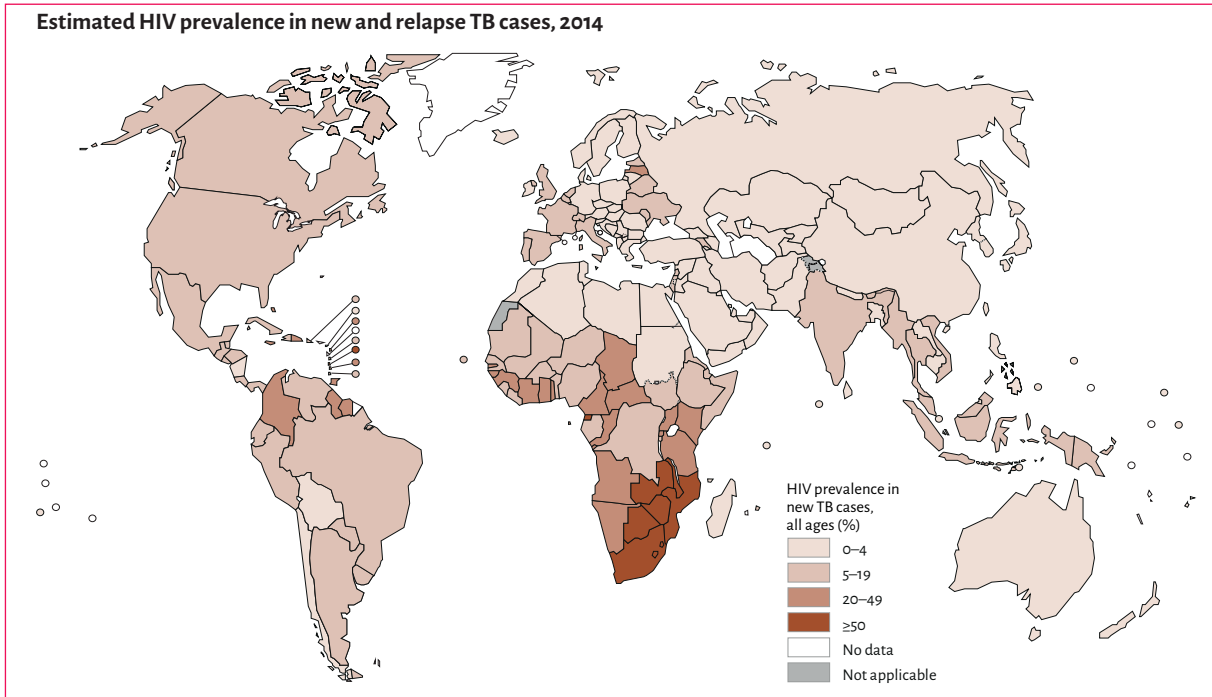
Şekil 4. Ülkelere Göre Önceden Tedavi Görmüş Tüberküloz Olgularında ÇİD-TB Oranı, 2014 (Global Tuberculosis Report 2015)

Türkiye’de 2014 yılında kayıtlara giren 13.378 TB olgusundan 9.344’sine (**%69,8**) HIV testi yapılmıştır. Küresel Tüberküloz 2015 Raporunda Türkiye’de 2014 yılında HIV durumu bilinen TB hasta oranı %50-74 aralığında verilmiştir (Şekil 5).

Şekil 5. Ükelere Göre TB Olgularında HIV Testi Uygulaması (HIV durumu bilinen TB hastalarının yüzdesi), 2014 (Global Tuberculosis Report 2015)

Türkiye’de 2014 yılında kayıtlara giren 13.378 TB olgusundan 45’inin (**%0,34**) HIV (+) olduğu tespit edilmiştir. Küresel Tüberküloz 2015 Raporunda Türkiye’nin 2014 yılı yeni ve nüks TB olgularında HIV prevalansı %0-4 aralığında verilmiştir (Şekil 6).

Şekil 6. Ükelere Göre Yeni ve Nüks TB Olgularında Tahmini HIV Prevalansı, 2014 (Global Tuberculosis Report 2015)

2

ÖZET

ÖZET

Tüberküloz hasta verileri 2005 yılından önce, verem savaşı dispanserlerinden aylık toplam istatistikler olarak gönderilmekte, Başkanlığımızca il ve ülke düzeyinde istatistikler hesaplanmaktaydı. Ülkemizde 2006 yılında uygulanmaya başlanan Doğrudan Gözetimli Tedavi Stratejisi kapsamında 2005 yılından itibaren dispanserlere kayıtlı her bir hastanın verisi bireysel olarak toplanmaya ve analiz edilerek raporlanmaya başlanmıştır.

Tüberküloz hastalarının tanı ve tedavileri uzun süreli programlar dahilinde yürütüldüğü için 2016 raporunda 2015 yılı faaliyetleri, 2014 yılı tüberküloz hasta verileri, 2013 yılı tüberküloz hastalarının tedavi sonuçları ve 2012 yılı ÇİD-TB hastalarının ikinci yıl tedavi sonuçları sunulmuştur.

Tüberküloz Kontrol Faaliyetleri:

Ülkemizde 2010 yılında her ilde en az bir adet olmak üzere her 500.000 nüfusa bir dispanser olacak şekilde yeniden yapılandırma çalışması başlatılmıştır. Bu doğrultuda 2015 yılında 2 yeni verem savaşı dispanseri (VSD) açılmıştır. 2015 yılında kapatılan VSD yoktur. Verem savaşı dispanseri sayısı 2015 yılı sonu itibarıyla 181'dir.

2015 yılında Türkiye Halk Sağlığı Kurumu bünyesinde yer alan Ulusal Tüberküloz Referans Laboratuvarı ile birlikte ülke genelinde 344 laboratuvarında tüberküloz tanı hizmetleri verilmiştir. Referans Laboratuvarı dışındaki laboratuvarların 85'i devlet hastanesi, 65'i verem savaşı dispanseri, 65'i tıp fakültesi hastanesi, 41'i özel hastane, 21'i eğitim araştırma hastanesi, 20'si Bölge TB laboratuvarı, 14'ü özel laboratuvar, 13'ü dal hastanesi 10'u göğüs hastalıkları hastanesi, 6'sı halk sağlığı laboratuvarı, 2'si özel tıp merkezi ve 1'i adli tıp kurumu laboratuvarıdır.

Toplam 344 laboratuvarın 342'sinde yayma mikroskopisi, 135'inde konvansiyonel kültür, 85'inde sıvı kültür, 83'ünde MTBC-TDM ayrımı, 76'sında ilaç duyarlılık testi (İDT), 61'inde moleküler tanı ve 33'ünde hızlı direnç testi yapılmaktadır. Yayma + Kültür + İDT yapan (Seviye 3) laboratuvar sayısı 76'dır (%22,1).

Daire Başkanlığımızca 2014 yılında yapılan toplantılarla oluşturulan "Çok İlaç Dirençli ve Yaygın İlaç Dirençli Tüberkülozu Önleme ve Mücadele Eylem Planı"na son şeklinin verilmesi amacıyla 25-26-27 Şubat 2015 tarihinde Ankara'da "Çok İlaç Dirençli ve Yaygın İlaç Dirençli Tüberkülozu Önleme ve Mücadele Eylem Planı Değerlendirme Toplantısı" yapılmıştır.

24 Mart Dünya Tüberküloz Günü etkinlikleri çerçevesinde Başkanlığımızca akademisyenlerin ve tüberküloz konusunda çalışan sağlık personelinin katılımı ile "24 Mart Dünya Tüberküloz Günü Sempozyumu" düzenlenmiştir.

Tüberküloz kontrol faaliyetleri ile ilgili olarak sahada karşılaşılan sorunlara yönelik akademik-bilimsel çözümler üretilebilmesi amacıyla 26-27 Mart 2015 tarihlerinde Tüberküloz Danışma Kurulu Toplantısı düzenlenmiştir.

Tüberküloz hasta ve yakınlarının tüberküloz hastalığı ve tedavi süreci hakkında bilgilendirilmesi amacıyla "Verem (Tüberküloz) Bilgilendirme Rehberi ve Verem Hastalarının Hak ve Sorumlulukları" kitapçığının güncelleme toplantısı 09-10 Nisan 2015 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır.

İstanbul ilinde yürütülen tüberküloz kontrol faaliyetlerini yerinde izlemek ve değerlendirmek amacıyla 05-09 Ekim 2015 tarihlerinde “İstanbul Tüberküloz Saha Çalışması ve Değerlendirme Programı” yapılmıştır.

“Hekimlere Yönelik Verem Savaşı Sertifikalı Eğitim Programı” çerçevesinde 2015 yılında VSD hekimlerine yönelik eğitimler yapılmış olup eğitimlere toplam 80 hekim katılmıştır.

“Yardımcı Sağlık Personeli Verem Savaş Eğitimi” çerçevesinde 2015 yılında Tüberküloz Daire Başkanlığında ve verem savaşı dispanserlerinde görev yapan hemşire, sağlık memuru ve ebelere yönelik eğitimler yapılmış olup eğitimlere toplam 192 personel katılmıştır.

Elektronik Tüberküloz Yönetim Sistemini (ETYS) kullanan personele eğitim hizmeti verebilecek eğiticilerin yetiştirilmesi amacıyla VSD’lerde görev yapan toplam 143 sağlık personeline ETYS eğitici eğitimi verilmiştir.

Rutin ikmal ve sürveyans çalışmaları yürütülmüştür.

Dispanserlerin faaliyetleri:

Verem savaşı dispanserlerinde 2015 yılında 1.495.558 poliklinik muayenesi yapılmıştır. Radyolojik tetkik sayısı 1.166.920 ve direkt mikroskopi sayısı 46.840 olarak gerçekleşmiştir. İleri tetkik için bölge tüberküloz laboratuvarlarına gönderilen örnek sayısı 105.796’dır.

2014 yılı için temaslı muayene sayısı 100.160 (hasta başına 7,5 kişi) iken, koruyucu ilaç tedavisine alınanların sayısı ise 23.223 kişi (hasta başına 1,7 kişi)’dir.

2015 yılında dispanserlerde kayıt altına alınan hastaların %98,9’unun tedavilerine doğrudan gözetim altında başlanmıştır. Tedavi sonundaki verilere bakıldığında, tedavi süresince DGT oranı 2013 yılı hastaları için %98,8’dır.

Yurt genelinde il sağlık müdürlüklerine bağlı olarak faaliyet gösteren 19 Mobil Tarama Ekibi tarafından 2015 yılında 239.932 kişinin röntgen taraması gerçekleştirilmiştir. Yapılan taramalar sonucunda 4.792 tüberküloz şüphelisi saptanmış ve ileri tetkikler sonucunda 61 kişinin tüberküloz hastası olduğu tespit edilmiştir.

2014 yılı tüberküloz hasta verileri:

Toplam 13.378 tüberküloz hastası 2014 yılında verem savaşı dispanserleri kayıtlarına girmiştir. Toplam olgu hızı yüz binde 17,5’ten yüz binde 17,2’ye (-%1,6) düşüş göstermiştir.

Hastaların 7.728’i (%57,8) erkek, 5.650’si (%42,2) kadındır. Erkek/Kadın oranı 1,4’tür. Olgu hızı erkeklerde yüz binde 19,8 ve kadınlarda yüz binde 14,6’dır. Olgu hızının yaş gruplarına dağılımı incelendiğinde, 15-24 yaş grubundan başlayarak yükseldiği, 65 ve üzeri yaşlarda en yüksek düzeye (yüz binde 37,3) ulaştığı görülmektedir.

Toplam 13.378 hastada yeni olguların oranı %91,6 (12.253) iken önceden tedavi görmüş olguların oranı %8,4’tür (1.125). Önceden tedavi görmüş olguların toplam hasta içindeki oranları; % 6,4 (855) nüks, %1,4 (186) tedaviyi terkten dönen, %0,6 (83) tedavi başarısızlığından gelen ve % 0,007 (1) kronik olgudur.

Hastaların %60,0’i (8.031) akciğer tutulumu, %35,5’i (4.746) akciğer dışı organ tutulumu,

%4,5'i (601) hem akciğer hem de akciğer dışı tutulum göstermiştir. Akciğer dışı TB tespit edilen toplam 5.347 hastanın (4.746+601) %42,7'si (2.281) erkek, %57,3'ü (3.066) kadındır. Akciğer dışı organ tüberkülozu olgularında en sık ekstratorasik lenf bezleri (%28,7) ve plevra (%27,1) tutulumu olduğu tespit edilmiştir.

2014 yılında akciğer tüberkülozu olan 8,632 hastada yapılan bakteriyolojik tetkikler incelendiğinde; mikroskopi yapıma oranı %90,0 (7.769), mikroskopi yapılanlar içinde mikroskopi pozitiflik oranı %64,9 (5.044); kültür yapıma oranı %80,9 (6.980), kültür yapılanlar içinde kültür pozitiflik oranı %83,0 (5.792); kültür pozitif olgularda ilaç duyarlılık testi yapıma oranı ise %89,8 (5.202) bulunmuştur.

İlaç duyarlılık testi yapılan toplam 5.496 hastanın (5.202 AC+294 AC dışı) sonuçları incelendiğinde; %21,3'ünde (1.172/5.496) en az bir ilaca direnç saptanmıştır. En yüksek oranda direncin %13,8 ile izoniyazide karşı geliştiği (758/5.496) görülmüştür.

İzoniyazid ve rifampisin için (her ikisine) ilaç duyarlılık testi yapılan 5.472 olgunun 253'ünün (%4,6) çok ilaca dirençli (ÇİD- TB) olduğu tespit edilmiştir. İDT yapılanlarda ÇİD-TB oranı yeni olgularda %2,5 (121) iken, önceden tedavi görmüş olgularda %21,1 (132) olarak saptanmıştır.

Toplam 13.378 TB olgusundan 45'inin HIV (+) olduğu tespit edilmiştir.

Verem savaşı dispanserlerinde 2014 yılında kayıt altına alınan yabancı ülke doğumlu hastaların sayısı 809 olup bunların %80,2'si (649) Asya, %11,8'i (95) Avrupa, %8,0'i (65) Afrika kıtası ülkelerindedir.

Tedavi sonuçları, 2013 yılı hastaları:

Verem savaşı dispanserlerine 2013 yılında kaydedilen 13.409 hastadan 117'sinin (yeni olgularda 110 kişi, önceden tedavi görmüşlerde 7 kişi) daha sonraki incelemelerde TB olmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle tedavi sonuçları 13.292 hasta (12.242 yeni + 1.050 önceden tedavi görmüş) üzerinden verilmiştir. Toplam 13.292 hastanın (12.242 yeni + 1.050 önceden tedavi görmüş olgu) tedavi başlangıcından 12 ay sonraki tedavi sonuçları bireysel olarak toplanarak raporlanmıştır.

Toplam tüberküloz olgularında tedavi başarısı %86,3 (11.466/13.292); yeni olgularda %87,9 (10.762/12.242), önceden tedavi görmüş olgularda %67,0 (704/1.050) olarak tespit edilmiştir. Ölüm oranı; tüm olgularda %4,7 (625), yeni olgularda %4,6 (563) ve önceden tedavi görmüş olgularda %5,9 (62) olarak saptanmıştır.

Kadın hastalarda tedavi başarısı %88,5 ve tedavi terki %2,2 iken, aynı oranlar erkeklerde sırasıyla %84,7 ve %4,1'dir. Kadın hastaların tedavi sonuçlarının daha iyi olduğu görülmektedir.

Yayma pozitif akciğer tüberkülozu olgularında tedavi başarısı (kür + tedavi tamamlama) oranı; yeni olgularda %87,7 (4.075/4.646), önceden tedavi görmüş olgularda %62,9 (373/593) ve tüm yayma pozitif akciğer tüberkülozu olgularında %84,9'dur (4.448/5.239).

2012 yılı ÇİD-TB olgularının 2. yıl (24. ay) tedavi sonuçları değerlendirilmiş olup tedavi başarısı %67,5 (193/291)'dir.

SUMMARY

Tuberculosis patient data was sent monthly from tuberculosis (TB) dispensaries in the overall statistics; statistics were computed by Tuberculosis Control Department at the provincial and country levels prior to the year 2005. The data of each registered patient to the TB dispensaries has been collected, analyzed and reported on an individual basis each year since 2005 in Turkey in frame of the Directly Observed Treatment Strategy which was launched in 2006.

Activities of the year 2015, the data of tuberculosis cases of the year 2014, the treatment outcomes of tuberculosis cases of the year 2013 and the second year treatment outcomes of multi drug resistant tuberculosis cases of the year 2012 were presented in this 2016 report, because of carrying out of the diagnosis and treatment of tuberculosis patients in long-term programs.

Tuberculosis control activities:

A reorganization work which means a dispensary for every 500.000 population and at least one for every province was started in Turkey in 2010. 2 new TB dispensaries were opened for this purpose. The number of tuberculosis dispensaries is 181 by the end of 2015.

The tuberculosis diagnosis services were provided in 344 laboratories nationwide in 2015 together with the National Tuberculosis Reference Laboratory in Ankara which is located within the Turkish Public Health Institution. 65 of the TB diagnosis laboratories are tuberculosis dispensaries laboratories, 85 are public hospitals, 65 are medical faculty hospitals, 41 are private hospitals, 21 are training and education hospitals, 20 are regional TB laboratories, 14 are specialized laboratories, 13 are branch hospitals, 10 are chest disease hospitals, 6 are public health laboratories, 2 are special medical centers and 1 is forensic medicine institution laboratory.

Smear microscopy examination is conducted in 342, conventional culture in 135, liquid culture in 85, DST in 76, differentiation of MTBC with NTM in 83, molecular diagnosis in 61 and quickly resistance test in 33 of 344 laboratories. Smear + culture + DST are done in 76 laboratories (%22,1) (Level III).

On 25-27 February, 2015, an assessment meeting was held in Ankara to finalize the report of "Action plan for the prevention and fight against multi-drug resistant (MDR) and extensively drug resistant (XDR) tuberculosis", which was written in the meetings organized by the by head of TB department in 2014.

For 24 March World Tuberculosis Day activities, our presidency organized "24 March World Tuberculosis Day Symposium" with participation of academicians and medical staff working on tuberculosis.

The Tuberculosis Advisory Board Meeting was held on 26-27 March 2015 in order to produce academic-scientific solutions for the problems encountered in the field regarding tuberculosis control activities.

A meeting to update the booklet of "Tuberculosis Information Guide and the Rights and Responsibilities of Tuberculosis Patients" which was for informing the tuberculosis patients and their relatives about tuberculosis disease and treatment process was held in Ankara on 09-10 April 2015.

“Istanbul Tuberculosis Field Study and Evaluation Program” was held on 05-09 October 2015 in order to monitor and evaluate the tuberculosis control activities carried out in the province of Istanbul.

The training sessions have been held for physicians of tuberculosis dispensary in frame of the “Certified Tuberculosis Control Training Program for Physicians” and 80 physicians have been awarded to the certificate.

In 2015, trainings were organized for the health personnel working in Tuberculosis Department and tuberculosis dispensaries in the framework of “Tuberculosis Training for Assistant Healthcare Staff” and a total of 192 personnel participated in the trainings.

Training of trainers about “Electronic tuberculosis management system” was given to 143 health care personnel working at TB Dispensaries.

Routine drug supply activities and surveillance studies were conducted during the year.

Activities of tuberculosis dispensaries:

1.495.558 clinical examinations have been made in tuberculosis dispensaries during the year 2015. The number of radiological examinations was 1.166.920 and the number of direct microscopy examination was 46.840. The number of samples sent to the regional tuberculosis laboratories was 105.796.

While the number of contact examination was 100.160 (7,5 people per tuberculosis patient), the number of preventive drug therapy receiving people was 23.223 (1,7 people per tuberculosis patient) for the year 2014.

The treatment of 98,9% of tuberculosis patients registered to TB dispensaries has been started under the direct observation in 2015. When the data at the end of treatment are examined, the DOT rate during treatment is 98.8% for 2013 patients (partial and complete DOT sum).

X-ray screening of 239.932 people was held by 19 mobile screening teams which operate in parallel with Provincial Health Directorates in 2015. 4.792 people were found to be a tuberculosis suspect as a result of these scans and 61 people were identified as a tuberculosis patient after further investigations.

Tuberculosis patient data for the year 2014:

A total of 13.378 tuberculosis patients have registered to tuberculosis dispensaries in 2014. Total case notification rate has been decreased to 17,2 from 17,5 (per 100.000 population) (-1,6% change).

7.728 (57,8%) of tuberculosis cases are male and 5.650 (42,2%) are female. Male/ female ratio of TB cases is 1,4. Case notification rates are 19,8 (per 100.000 population) in males and 14,6 (per 100.000 population) in females. When we examine the distribution of case notification rates in the age groups, we can see that it was increasing beginning from the 15-24 age group and was reached to the highest level (37,3per 100.000 population) in the ages 65 and over.

The percentage of new TB cases is 91,6% (n=12.253) and the percentage of retreatment TB cases is 8,4% (n=1.125) in the total of 13.378 TB cases. When we look at ratios of retreatment

TB cases in all TB cases, they are 6,4% (n=855) relapse, 1,4% (n=186) after loss to follow-up, 0,6% (n=83) after failure and 0,007% (n=1) chronic cases.

60,0% (n=8.031) of all TB cases have pulmonary involvement, 35,5% (n=4.746) have extra pulmonary involvement and 4,5% (n=601) have both the pulmonary and extra pulmonary involvement. The 42,7% (n=2.281) of 5.347 (4.746+601) extra pulmonary TB cases are male and the 57,3% (n=3.066) are female. The most common extra pulmonary TB cases are the cases that have extra thoracic lymph nodes (28,7%) involvement and pleura (27,1%) involvement.

When we examine the bacteriological tests for the total pulmonary tuberculosis cases of 2014 year (n=8.632) we can see the following results: Microscopy made ratio is 90,0% (7.769), microscopy-positivity ratio is 64,9% (5.044), culture made ratio is 80,9% (6.980), culture-positivity ratio is 83,0% (5.792); drug susceptibility testing made ratio in culture-positive cases is 89,8% (5.202).

When the drug susceptibility testing results of the total 5.496 patients (5.202 pulmonary +294 extra pulmonary) are examined, at least one drug resistance was found in 21,3% (1.172/5.496) of them. It was seen that the highest rates of resistance with 13,8% (758/5.496) ratio had been developed to isoniazid.

253 multidrug resistant tuberculosis (MDR TB) cases (4,6%) have been found to be in 5.472 cases which the drug susceptibility testing (DST) were carried out. The percentages of MDR-TB in those cases that the DST carried out are 2,5% (n=121) for the new cases and 21,1% (n=132) for retreatment cases.

Of the total 13.378 TB cases, 45 was HIV (+).

The number of foreign-born TB cases registered to tuberculosis dispensaries is 809 in 2014. Of these 809 foreign born patients, 80,2% (n=649) were from Asian countries, 11,8% (n=95) were from European countries, 8,0% (n=65) were from African countries.

Treatment outcomes, patients of the year 2013:

In 117 (110 new and 7 retreatment cases) of 13.409 TB cases which were recorded at tuberculosis dispensaries in 2013 it had been understood that in fact they were not TB patients in later examinations. The treatment outcomes of total 13.292 TB cases (12.242 new and 1.050 retreatment cases) were collected individually as 12 months later treatment results after the beginning of the TB treatment.

Treatment success rates were identified as 86,3% (11.466/13.292) in all tuberculosis cases, 87,9% (10.762/12.242) in new cases and 67,0% (704/1.050) in retreatment cases. Mortality rates were identified as 4,7% (625) in all tuberculosis cases, 4,6% (563) in new cases and 5,9% (62) in retreatment cases.

While the treatment success rate is 88,5% and loss to follow-up rate is 2,2% for female patients, the same rates are 84,7% and 4,1% respectively for male patients. The female patients' treatment outcomes are better than the males as understood.

The treatment success (cured+treatment completed) rates for smear-positive pulmonary tuberculosis cases are 87,7% (4.075/4.646) in new cases, 62,9% (373/593) in retreatment cases and 84,9% (4.448/5.239) in all smear positive pulmonary tuberculosis cases.

When we analyze the second year treatment outcome of multi drug resistant tuberculosis cases of 2012, it is seen that the treatment success rate was 67,5% (193/291).

3

**2015 YILI
FAALİYETLERİ**

Tablo 3. TSM Verem Savaşı Dispanseri (VSD) Birimleri (2015 Yılı Sonu)

NO	İL	DİSPANSER ADI	NO	İL	DİSPANSER ADI
1	ADANA	Çifte Minare (Merkez)	47	ÇANKIRI	Merkez
2		Karşıyaka (D)	48	ÇORUM	Merkez
3		Ceyhan	49	DENİZLİ	Merkez
4		Kozan	50	DİYARBAKIR	1 Nolu
5	ADİYAMAN	Merkez	51		2 Nolu
6	AFYON	Merkez	52		Ergani
7	AĞRI	Merkez	53	DÜZCE	Merkez
8		Doğubeyazıt	54	EDİRNE	Merkez
9	AKSARAY	Merkez	55		Keşan
10	AMASYA	Merkez	56		Uzunköprü
11	ANKARA	Merkez	57	ELAZIĞ	Merkez
12		2 Nolu (Altındağ)	58	ERZİNCAN	Merkez
13		3 Nolu	59	ERZURUM	Merkez
14		4 Nolu	60		Hınıs
15		5 Nolu (Yenimahalle)	61		Oltu
16		7 Nolu (Mamak)	62	ESKİŞEHİR	Merkez
17		Çubuk	63	GAZİANTEP	1 Nolu
18	Merkez	64	2 Nolu		
19	ANTALYA	Alanya	65		İslahiye
20	Kepez (Dr.Faik Doğrusöyler) (D)	66	Nizip		
21	Finike*	67	GİRESUN	Merkez	
22	ARDAHAN	Merkez		68	Görece
23	ARTVİN	Merkez	69	GÜMÜŞHANE	Merkez
24	AYDIN	Merkez	70	HAKKARİ	Merkez
25		Nazilli	71	HATAY	Merkez
26		Söke	72		İskenderun
27	BALIKESİR	Merkez	73	IĞDIR	Merkez
28		Bandırma	74	ISPARTA	Merkez
29		Edremit	75	İSTANBUL	Arnavutköy
30	BARTIN	Merkez	76		Bağcılar
31	BATMAN	Merkez	77		Bağcılar Güneşli
32	BAYBURT	Merkez	78		Bahçelievler
33	BİLECİK	Merkez	79		Bakırköy Zülfü Sami Özgen
34	BİNGÖL	Merkez	80		Başakşehir*
35	BİTLİS	Merkez	81		Beykoz (D)
36	BOLU	Merkez	82		Çatalca
37	BURDUR	Merkez	83		Esenler (D)
38	BURSA	Merkez	84		Esenyurt
39		Nilüfer (D)	85		Eyüp (D)
40		Yıldırım	86		Gaziosmanpaşa
41		Gemlik	87		Güngören
42		İnegöl	88		Kadıköy (D)
43		M.Kemalpaşa	89		Kağıthane
44		Karacabey	90		Kartal (D)
45		ÇANAKKALE	Merkez		91
46	Biga	92	Maltepe		

Tablo 3.TSM Verem Savaşı Dispanseri (VSD) Birimleri Listesi (2015 Yılı Sonu) (devamı)

NO	İL	DİSPANSER ADI	NO	İL	DİSPANSER ADI	
93	İSTANBUL	Pendik (D)	137	KÜTAHYA	Merkez	
94		Samandıra	138		Simav	
95		Sarıyer (D)	139	MALATYA	2 Nolu	
96		Sultangazi	140	MANİSA	Merkez	
97		Şehremini (D)	141		Akhisar	
98		Taksim (D)	142		Salihli	
99		Tevfik Sağlam (Bayrampaşa)	143	MARDİN	Merkez	
100		Tuzla	144		Midyat	
101		Ümraniye (D)	145	MERSİN	Merkez	
102		Üsküdar (D)	146		Anamur	
103		Zeytinburnu (D)	147		Silifke	
104		İZMİR	Kahramanlar (Merkez)	148	MUĞLA	Tarsus
105			Ali Halim Bayer	149		Merkez
106	Balçova		150	MUŞ	Fethiye	
107	Bergama		151	NEVŞEHİR	Merkez	
108	Bornova		152	NİĞDE	Merkez	
109	Buca		153		Merkez	
110	Çiğli		154	ORDU	Merkez	
111	H. Açıan (Eşrefpaşa)		155		Fatsa	
112	Karşıyaka		156	Ünye		
113	Ödemiş		157	OSMANİYE	Merkez	
114	Tire		158	RİZE	Merkez	
115	Torbali		159	SAKARYA	Merkez	
116	K.MARAŞ	Merkez	160	SAMSUN	Merkez	
117		Elbistan	161		Bafra	
118	KARABÜK	Merkez	162		Çarşamba	
119	KARAMAN	Merkez	163	SiİRT	Merkez	
120	KARS	Merkez	164	SİNOP	Merkez	
121	KASTAMONU	Merkez	165	SİVAS	Merkez	
122	KAYSERİ	Merkez	166	ŞANLIURFA	Merkez	
123	KIRIKKALE	Merkez	167		Siverek	
124	KIRKLARELİ	Merkez	168	ŞIRNAK	Viranşehir	
125		Babaeski	169		Merkez	
126	Lüleburgaz	170	Cizre			
127	KIRŞEHİR	Merkez	171	TEKİRDAĞ	Merkez	
128	KİLİS	Merkez	172		Çorlu	
129	KOCAELİ	Merkez	173	TOKAT	Merkez	
130		Gebze	174	TRABZON	Merkez	
131		Gölcük	175	TUNCELİ	Merkez	
132	KONYA	Mümtaz Kuru-Merkez	176	UŞAK	Merkez	
133		Güzide Kuru	177	VAN	Merkez	
134		Akşehir M.N. Şen	178	YALOVA	Merkez	
135		Beyşehir	179	YOZGAT	Merkez	
136		Ereğli	180	ZONGULDAK	Merkez	
		181	Ereğli			

*İstanbul Başakşehir ve Antalya Finike Verem Savaşı Dispanserleri henüz faaliyete geçmemiştir.

3.1.2. Tüberküloz Laboratuvarları

Ülke genelinde 2015 yılı sonu itibariyle 344 laboratuvarda tüberküloz tanı hizmetleri verilmektedir. Dört ilde (Bilecik, Kilis, Hakkâri ve Iğdır) tüberküloz laboratuvarı bulunmamaktadır. Bu laboratuvarların dağılımı Tablo 4’de görülmektedir.

Tablo 4. TB Laboratuvarlarının Kurum Tipine Göre Dağılımı (2015 Yılı Sonu)

KURUM TİPİ	Sayı	%
Devlet Hastanesi	85	24,7
VSD Laboratuvarı	65	18,9
Tıp Fakültesi	65	18,9
Özel Hastane	41	11,9
Eğitim Araştırma Hastanesi	21	6,1
Bölge TB Laboratuvarı	20	5,8
Özel Laboratuvar	14	4,1
Dal Hastanesi	13	3,8
Göğüs Hastalıkları Hastanesi	10	2,9
Halk Sağlığı Laboratuvarı	6	1,7
Özel Tıp Merkezi	2	0,6
Adli Tıp Kurumu Laboratuvarı	1	0,3
UTRL	1	0,3
TOPLAM	344	100,0

Tablo 5. TB Laboratuvarlarında Yapılan Tetkiklerin Dağılımı, 2015

YAPILAN TETKİK	Sayı	%
Yayma Mikroskopisi	342	99,4
Konvansiyonel Kültür	135	39,2
Sıvı Kültür	85	24,7
MTBC-TDM ayrımı	83	24,1
İDT (Konvansiyonel)	76	22,1
Moleküler Tanı	61	17,7
Hızlı Direnç Testi	33	9,6
TOPLAM	344	

Ülkemizde 2015 yılında 19 ilde (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Çorum, Denizli, Erzurum, Eskişehir, İstanbul (iki), İzmir, Kastamonu, Kayseri, Kocaeli, Konya, Samsun, Sivas, Trabzon, Van ve Zonguldak) toplam 20 adet Bölge Tüberküloz Laboratuvarı kendilerine bağlı illere hizmet vermiştir. Diyarbakır ve Elazığ Bölge Tüberküloz Laboratuvarları 2015 yılında faaliyet göstermemiştir.

Tablo 6. Tüberküloz Tanı Hizmeti Veren Laboratuvarların İllere Göre Dağılımı, 2015

İL	Sayı	İL	Sayı
Adana	3	Kahramanmaraş	7
Adıyaman	1	Karabük	3
Afyonkarahisar	4	Karaman	1
Ağrı	1	Kars	1
Aksaray	2	Kastamonu	3
Amasya	2	Kayseri	3
Ankara	18	Kırıkkale	3
Antalya	7	Kırklareli	3
Ardahan	1	Kırşehir	2
Artvin	1	Kilis	0
Aydın	7	Kocaeli	4
Balıkesir	8	Konya	11
Bartın	1	Kütahya	3
Batman	3	Malatya	7
Bayburt	1	Manisa	5
Bilecik	0	Mardin	2
Bingöl	1	Mersin	9
Bitlis	2	Muğla	6
Bolu	2	Muş	1
Burdur	2	Nevşehir	2
Bursa	17	Niğde	2
Çanakkale	3	Ordu	5
Çankırı	1	Osmaniye	6
Çorum	2	Rize	4
Denizli	5	Sakarya	3
Diyarbakır	6	Samsun	3
Düzce	4	Siirt	1
Edirne	4	Sinop	1
Elazığ	2	Sivas	3
Erzincan	2	Şanlıurfa	3
Erzurum	2	Şırnak	3
Eskişehir	2	Tekirdağ	3
Gaziantep	8	Tokat	6
Giresun	2	Trabzon	4
Gümüşhane	1	Tunceli	1
Hakkari	0	Uşak	2
Hatay	2	Van	3
Iğdır	0	Yalova	3
Isparta	2	Yozgat	5
İstanbul	59	Zonguldak	5
İzmir	11	TOPLAM	344

Toplam 344 laboratuvardan sadece yayma mikroskopisi yapan (**Seviye 1**) laboratuvar sayısı 207'dir (%60,2). Yayma + Kültür yapan (**Seviye 2**) laboratuvar sayısı 58'dir (%16,9). Yayma + Kültür + İDT yapan (**Seviye 3**) laboratuvar sayısı 76'dır.(%22,1). Üç laboratuvar hiçbir seviyeye girmemektedir.

Tablo 7: Sadece Yayma Yapan (Seviye 1) Laboratuvarların Kurum Tipine Göre Dağılımı, 2015

KURUM TİPİ	Sayı	%
Devlet Hastanesi	76	36,7
VSD Laboratuvarı	64	30,9
Özel Hastane	33	15,9
Dal Hastanesi	10	4,8
Tıp Fakültesi	9	4,3
Eğitim Araştırma Hastanesi	5	2,4
Özel Laboratuvar	4	1,9
Halk Sağlığı Laboratuvarı	3	1,4
Bölge TB Laboratuvarı	1	0,5
Göğüs Hastalıkları Hastanesi	1	0,5
Özel Tıp Merkezi	1	0,5
TOPLAM	207	100,0

Tablo 8. Yayma + Kültür Yapan (Seviye 2) Laboratuvarların Kurum Tipine Göre Dağılımı, 2015

KURUM TİPİ	Sayı	%
Tıp Fakültesi	12	20,7
Bölge TB Laboratuvarı	11	19,0
Devlet Hastanesi	8	13,8
Eğitim Araştırma Hastanesi	8	13,8
Özel Hastane	7	12,1
Özel Laboratuvar	6	10,3
Halk Sağlığı Laboratuvarı	3	5,2
Göğüs Hastalıkları Hastanesi	1	1,7
Dal Hastanesi	1	1,7
Adli Tıp Kurumu	1	1,7
TOPLAM	58	100,0

3.2. SÜRVEYANS

Bu rapor kapsamında, dispanserlere 2014 yılında kayıt edilen tüberküloz hastalarının bilgileri ve 2013 yılı hastalarının tedavi sonuçları Türkiye Ulusal Tüberküloz Sürveyans Araştırması (TUTSA) formları ile bireysel olarak toplanmış ve analiz edilmiştir (Bkz Ek 1).

3.3. TOPLANTILAR ve EĞİTİM FAALİYETLERİ

3.3.1 Danışma Kurulu, Çalışma Grubu Toplantıları

1. Çok İlaça Dirençli ve Yaygın İlaça Dirençli Tüberkülozu Önleme ve Mücadele Eylem Planı Değerlendirme Toplantısı:

Çok ilaca dirençli tüberküloz, prognozunun kötü olması, mortalite oranlarının yüksek olması, hastaların tedaviye uyumunun güç olması, tedavi süresinin uzun olması ve tedavi maliyetinin yüksekliği gibi faktörler nedeniyle tüberküloz kontrolünde öncelikli ele alınması gereken bir durumdur. Bu kapsamda 2014 yılında yapılan toplantılarla oluşturulan “Çok İlaça Dirençli ve Yaygın İlaça Dirençli Tüberkülozu Önleme ve Mücadele Eylem Planı”na son şeklinin verilmesi amacıyla 25-26-27 Şubat 2015 tarihinde Ankara’da “Çok İlaça Dirençli ve Yaygın İlaça Dirençli Tüberkülozu Önleme ve Mücadele Eylem Planı Değerlendirme Toplantısı” yapılmıştır.

Toplantıya Türkiye genelinden konu ile ilgili akademisyenler, dispanser hekimleri, ilgili Bakanlıkların temsilcileri, Sağlık Bakanlığının ilgili birimlerinden temsilciler ve Sivil Toplum Kuruluşları temsilcileri katılmıştır. Toplantı sonunda eylem planına son hali verilmiştir.

2. 24 Mart Dünya Tüberküloz Günü Sempozyumu:

Ülkemizde tüberküloz hastalığı konusunda toplumun bilgilendirilmesi ve bu hastalıkla ilgili dünyada yaşanan gelişmelerin paylaşılması amacıyla 24 Mart Dünya Tüberküloz Günü etkinlikleri çerçevesinde Başkanlığımızca Ankara’da “24 Mart Dünya Tüberküloz Günü Sempozyumu” düzenlenmiştir.

Akademisyenlerin ve tüberküloz konusunda çalışan sağlık personelinin katılımı ile yapılan sempozyum sonrasında Kurum Başkanımız tarafından Antalya, Bursa, İzmir, Samsun, Kayseri ve Trabzon illerine tahsis edilen dijital röntgen cihazlı 6 adet mobil tarama aracının anahtar teslim töreni gerçekleştirilmiştir.

3. Tüberküloz Danışma Kurulu Toplantısı:

Ülkemiz genelinde yürütülen tüberküloz kontrol faaliyetlerine ilişkin sahada yaşanan sorunların değerlendirilmesi ve akademik-bilimsel çözümler üretilebilmesi amacıyla 26-27 Mart 2015 tarihlerinde Kurumumuz yetkilileri, saha çalışanları (TB il koordinatörleri, mobil tarama ekibi temsilcileri) ve akademisyenlerin katılımı ile Ankara’da Tüberküloz Danışma Kurulu Toplantısı yapılmıştır.

4. Verem (Tüberküloz) Hastaları ile Hasta Yakınlarını Bilgilendirme Rehberi ve Veremli Hastaların Hak ve Sorumlulukları” Kitapçığının Güncelleme Toplantısı:

Tüberküloz hasta ve yakınlarının tüberküloz hastalığı ve tedavi süreci hakkında bilgilendirilmesi amacıyla 2011 yılında Bakanlığımızca hazırlanan rehberin güncellenmesi için 09-10 Nisan 2015 tarihlerinde Ankara’da “Verem (Tüberküloz) Hastaları ile Hasta Yakınlarını Bilgilendirme Rehberi ve Veremli Hastaların Hak ve Sorumlulukları Kitapçığının Güncelleme Toplantısı” yapılmıştır.

Yapılan toplantıda rehber güncellenmiş, hazırlanan “Verem (Tüberküloz) Bilgilendirme Rehberi ve Veremli Hastalarının Hak ve Sorumlulukları” kitapçığı bastırılarak ve tüm illere dağıtımı yapılmıştır.

5. İstanbul Tüberküloz Saha Çalışması ve Değerlendirme Programı:

İstanbul ilinde yürütülen tüberküloz kontrol faaliyetlerini yerinde izlemek ve değerlendirmek amacıyla 05-09 Ekim 2015 tarihlerinde "İstanbul Tüberküloz Saha Çalışması ve Değerlendirme Programı" yapılmıştır.

Sahada değerlendirme amacıyla çeşitli illerin tüberküloz il koordinatörleri, bakanlık temsilcileri ve İstanbul HSM Tüberküloz Birimi çalışanlarından 10 saha timi oluşturulmuştur. Bu kapsamda VSD'ler, Eğitim Araştırma Hastaneleri, Tıp Fakülteleri, Özel Hastaneler, TSM'ler, Sivil Toplum Kuruluşları, Aile Sağlığı Merkezleri, Kaymakamlıklar, cezaevleri, Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterlikleri, göçmen poliklinikleri vs. ziyaret edilmiştir. Yabancı uyruklu hastaların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde yapılan ev ziyaretleriyle bu hastaların sağlık hizmetlerine ulaşmakta yaşadığı sorunlar yerinde tespit edilmiştir. Çalışmanın son gününde geniş katımlı bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır.

Çalışma sonucunda İstanbul ilinde yürütülen tüberküloz kontrol faaliyetlerinin durum tespiti yapılmış, sorunlar tartışılmış, çözüm önerileri getirilmiş ve buna ilişkin yürütülecek çalışmalar belirlenmiştir.

3.3.2. Eğitim Faaliyetleri

1. Hekimlere Yönelik Verem Savaşı Sertifikalı Eğitim Programı: TSM'lerde ve VSD'lerde çalışan hekimlere yönelik olarak, tüberkülozdan şüphelenme, tüberküloz tanısının konulması, doğrudan gözetimli tedavinin uygulanması, tedavinin takibi, temaslı muayenelerinin yapılması, tüberkülozdan korunma ve danışmanlık eğitiminin verilmesi gibi konularda kaliteli ve yeterli sağlık hizmeti sunmalarını sağlamak amacıyla eğitimler yapılmaktadır.

2015 yılında 26-30 Mayıs, 1-6 Haziran, 31 Ağustos-5 Eylül ve 7-12 Eylül 2015 tarihleri arasında Ankara Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde toplam 4 grup halinde ve 6'şar gün süreyle 80 hekimin katılımıyla eğitim yapılmıştır.

2. Yardımcı Sağlık Personeli Verem Savaş Eğitimi: Tüberküloz Daire Başkanlığında ve verem savaşı dispanserlerinde görev yapan hemşire, sağlık memuru ve ebelerin mesleki bilgilerini arttırarak, kaliteli ve yeterli sağlık hizmeti sunmalarını sağlamak amacıyla; 4-6 Mayıs, 7-9 Mayıs, 11-13 Mayıs ve 14-16 Mayıs 2015 tarihlerinde Ankara'da, 4 grupta ve 3'er gün süreyle toplam 192 personele eğitim verilmiştir.

3. Elektronik Tüberküloz Yönetim Sistemi (ETYS) Eğitici Eğitimleri: Programı kullanan personele eğitim hizmeti verebilecek eğiticilerin yetiştirilmesi ve böylece programın etkin bir şekilde kullanılması amacıyla VSD'lerde görev yapan sağlık personeline ETYS eğitici eğitimleri düzenlenmiştir. Ankara'da 2-3 Kasım, 5-6 Kasım, 9-10 Kasım ve 12-13 Kasım 2015 tarihlerinde düzenlenen eğitimlerde 143 kişiye eğitim verilmiştir.

3.3.3. Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası

Ülkemizde her ocak ayının ilk Pazar günü ile başlayan hafta "Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası" olarak anılmakta olup 2015 yılında 03-09 Ocak 2015 tarihleri arasında 68. Verem Eğitim ve Propaganda Haftası yurt genelinde kapsamlı etkinliklerle kutlanmıştır.

Başkanlığımızca hazırlanan, verem hastalığı ile ilgili bilgileri içeren slayt setleri; öğrenciler, sağlık çalışanları ve vatandaşlara yönelik eğitim faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlığımızın internet sitesinde yayınlanmıştır. Yine etkinliklerde kullanılmak üzere Başkanlığımızca afiş ve broşürler bastırılmış ve illere dağıtılmıştır.

68. Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası etkinlikleri kapsamında 81 ilde il sağlık müdürlüklerince; ilköğretim ve ortaöğretim okullarında **870.598** öğrenciye, cezaevleri, halk eğitim merkezleri, fabrika ve iş yerleri vb. yerlerde **306.662** kişiye verem hastalığı konusunda

eğitim verilmiştir. Bu eğitim çalışmaları ile yurt genelinde toplam **1.212.477** kişiye yüz yüze eğitim verilmiştir. Yine verem haftasında **35.217** sağlık personeline verem hastalığı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmiştir.

İllerde yerel basında verem hastalığı ve verem haftası ile ilgili haberler yayınlanması sağlanmış, yine yerel radyo ve TV’lerde çeşitli programlarda konu ile ilgili halka yönelik bilgilendirme yapılmıştır. Bu kapsamda yürütülen propaganda çalışmaları ile 51 Radyo-TV programı ve 369 yazılı basın haberi yayınlanması sağlanmıştır. Ayrıca, etkinlikler kapsamında 31 ilde Milli Eğitim Müdürlükleriyle işbirliği yapılarak resim, kompozisyon ve şiir yarışmaları düzenlenmiştir.

3.3.4. İnternet Sayfası

İnternetin, en hızlı ve en kolay bilgi edinme kaynağı olması nedeniyle, her konuda olduğu gibi sağlık konusunda da hem sağlık çalışanları hem de sağlıkla ilgili herhangi bir konuda bilgi almak isteyen insanların çok sık başvurdukları bir iletişim aracı olduğu gerçeğinden yola çıkarak, Başkanlığımız Eylül 2010’dan itibaren kurumsal web sayfasını yayın hayatına başlatmıştır. Sağlık Bakanlığı ile bağlı kuruluşların yeniden yapılandırılması süreciyle birlikte 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Verem Savaşı Dairesi Başkanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu çatısı altına alınmıştır. Tüberküloz Daire Başkanlığı ismi altında faaliyetlerine devam eden Başkanlığımızın internet sitesi Türkiye Halk Sağlığı Kurumu bünyesinde faaliyet gösteren web sitelerinden birisidir.

Oluşturulan web sitesi ile Başkanlığımız kamuoyuyla doğrudan irtibat kurabilmekte, daha geniş bir kitleye daha hızlı ve daha kolay erişilebilmektedir. Sağlık personeline ve halkımıza yönelik doğru bilgilendirmelerin yapıldığı, sürekli güncellenen internet sitemiz “<http://tuberkuloz.thsk.saglik.gov.tr>” adresinde hizmet vermektedir. Tüberkülozla ilgili güvenilir bilgiler ile halkımızı ve sağlık personelinin bilgilendirmeye yönelik bir içeriğe sahip olan web sayfamızda; kitaplar, dergiler, sunular, formlar, afiş ve broşürler, yıllık raporlar, rehberler gibi dokümanlar mevcuttur.

3.4. İKMAL

05/08/2010 tarih 27663 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan (12/07/2010 tarihli ve 2010/725 sayılı kararnamenin eki) Bakanlar Kurulu kararı doğrultusunda tüberküloz hasta ve temaslıları için herhangi bir sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın I. II. ve III. Basamak sağlık kurum ve kuruluşlarına tüberküloz ilaçları Bakanlığımızca temin edilip dağıtılmaktadır.

Dağıtım Yapılan İlaçlar:

Birinci Seçenek İlaçlar: İzoniazid tablet, Pyrazinamid tablet, Ethambutol tablet, Rifampisine kapsül, Rifampisine süspansiyon.

İkinci Seçenek İlaçlar: Ofloxacin tablet, Sikloserin kapsül, Paraaminosalisilik Asit tablet, Protionamid draje, Amikasin Sülfat flakon, Tiasetazon tablet, Klofazimin kapsül, Capastat flakon, Moksifloksasin tablet, Linezolid tablet.

Birinci seçenek ilaçlar halk sağlığı müdürlüklerinin taleplerine göre üçer aylık dönemler halinde gönderilmektedir. İkinci seçenek ilaçlar ise hasta bazlı dağıtılmakta olup hastanın kayıtlı olduğu VSD’den yapılan taleplere göre Kurum Başkanlığından kargo ile gönderilmektedir. İkinci seçenek ilaç talepleri Ankara Atatürk, İzmir Dr. Suat Seren, İstanbul Süreyyapaşa ve Yedikule Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastaneleri ile üniversite hastaneleri tarafından verilmiş ilaç kullanım raporlarına göre yapılmaktadır.

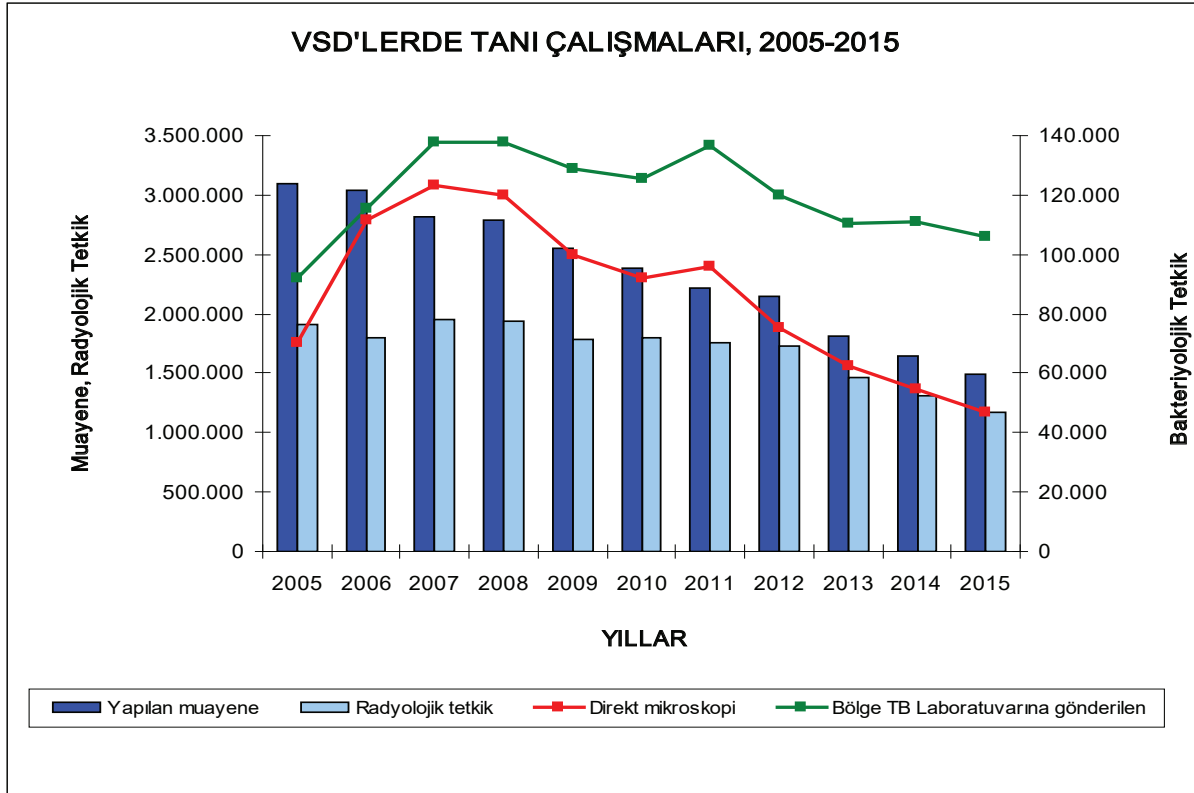
2015 yılında ilaç temini ve ikmalinde aksaklık yaşanmamıştır.

3.5. DİSPANSERLERDE TANI ÇALIŞMALARI

Tablo 10. Verem Savaşı Dispanseri (VSD) Birimlerinde Yapılan Tanı Çalışmaları, 2005-2015

YIL	Yapılan Muayene	Radyolojik Tetkik	Direkt Mikroskopi	Bölge TB Laboratuvarına Gönderilen*
2005	3.101.826	1.909.554	70.466	92.182
2006	3.034.848	1.797.798	111.780	115.338
2007	2.818.945	1.951.644	123.258	137.835
2008	2.781.992	1.937.885	120.048	138.023
2009	2.557.787	1.783.560	99.582	128.955
2010	2.378.998	1.793.368	92.238	125.256
2011	2.219.534	1.760.349	96.147	136.865
2012	2.143.765	1.726.124	75.316	119.796
2013	1.815.805	1.471.113	62.593	110.481
2014	1.643.937	1.316.322	54.401	111.035
2015	1.495.558	1.166.920	46.840	105.796

* Dispanserlerden Bölge TB Laboratuvarına gönderilen balgam ya da diğer örneklerin sayısı.

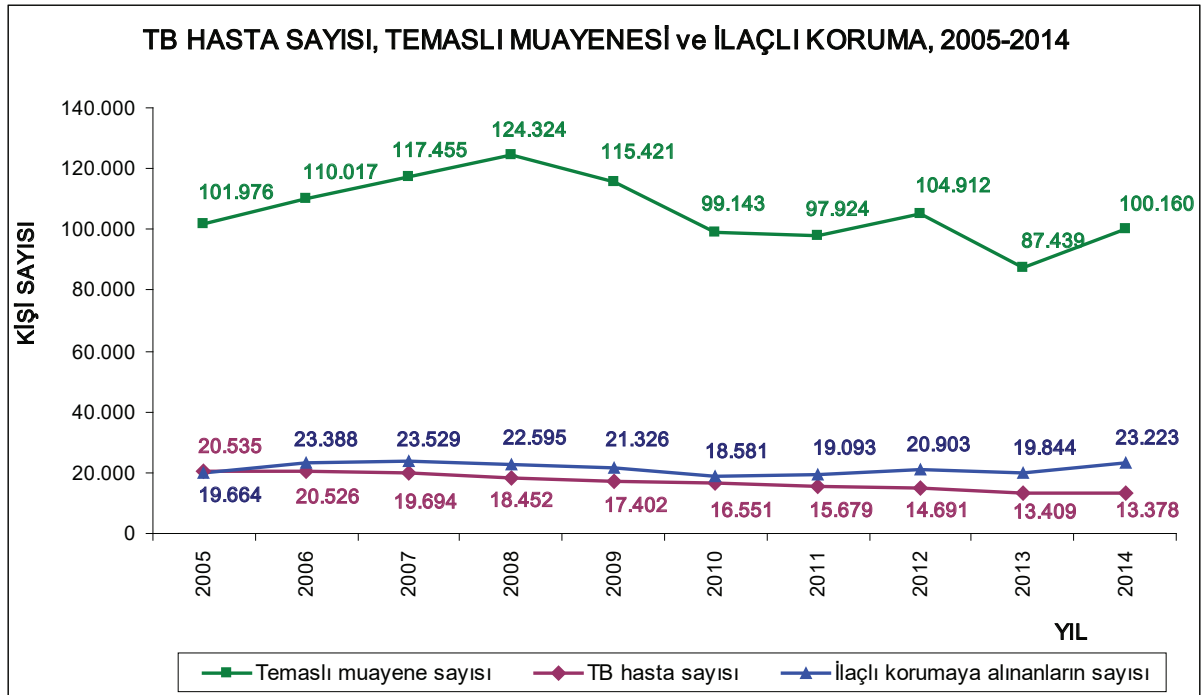
Şekil 9. Verem Savaşı Dispanseri (VSD) Birimlerinde Yapılan Tanı Çalışmaları, 2005-2015

3.6. TEMASLI MUAYENESİ VE KORUYUCU TEDAVİ UYGULAMASI

Tablo 11. TSM Verem Savaşı Dispanseri (VSD) Birimi Kayıtlarına Göre TB Hasta Sayısı, Temaslı Muayenesi ve İlaçlı Koruma, 2005-2014

YIL	Toplam TB Hasta Sayısı*	Temaslı Muayene Sayısı	Hasta Başına Yapılan Temaslı Muayenesi	İlaçlı Korumaya Alınanların Sayısı	Hasta Başına İlaçlı Korumaya Alınanların Sayısı
2005	20.535	101.976	5,0	19.664	1,0
2006	20.526	110.017	5,4	23.388	1,1
2007	19.694	117.455	6,0	23.529	1,2
2008	18.452	124.324	6,7	22.595	1,2
2009	17.402	115.421	6,6	21.326	1,2
2010	16.551	99.143	6,0	18.581	1,1
2011	15.679	97.924	6,2	19.093	1,2
2012	14.691	104.912	7,1	20.903	1,4
2013	13.409	87.439	6,5	19.844	1,5
2014	13.378	100.160	7,5	23.223	1,7

*TUTSA verisidir.

Şekil 10. TB Hasta Sayısı, Temaslı Muayenesi ve İlaçlı Koruma Sayısı, 2005-2014

Tablo 12. İllere Göre Toplam Muayene, Temaslı Muayenesi ve İlaçlı Korumaya Alınanların Dağılımı, 2014

İL	Toplam Hasta*	Toplam Muayene	Temaslı Muayenesi	Hasta Başına Temaslı Muayenesi	İlaçlı Korumaya Alınan	Hasta Başına İlaçlı Koruma
Adana	378	36.918	1.817	4,8	562	1,5
Adıyaman	67	4.689	200	3,0	105	1,6
Afyonkarahisar	108	3.531	589	5,5	121	1,1
Ağrı	59	1.562	333	5,6	239	4,1
Aksaray	35	6.889	393	11,2	96	2,7
Amasya	46	2.664	760	16,5	80	1,7
Ankara	634	62.922	4.320	6,8	1.268	2,0
Antalya	200	98.756	2.880	14,4	496	2,5
Ardahan	8	161	93	11,6	53	6,6
Artvin	35	715	262	7,5	32	0,9
Aydın	161	20.471	1.604	10,0	400	2,5
Balıkesir	234	15.747	1.568	6,7	298	1,3
Bartın	43	2.025	791	18,4	123	2,9
Batman	54	11.168	588	10,9	136	2,5
Bayburt	6	568	66	11,0	2	0,3
Bilecik	27	1.702	213	7,9	56	2,1
Bingöl	53	923	190	3,6	38	0,7
Bitlis	23	1.037	44	1,9	24	1,0
Bolu	40	3.947	434	10,9	65	1,6
Burdur	23	4.275	622	27,0	48	2,1
Bursa	631	110.203	7.068	11,2	1.581	2,5
Çanakkale	144	8.084	833	5,8	148	1,0
Çankırı	15	1.784	427	28,5	54	3,6
Çorum	52	3.990	172	3,3	65	1,3
Denizli	96	14.685	2.300	24,0	461	4,8
Diyarbakır	234	15.138	1.062	4,5	350	1,5
Düzce	72	8.438	295	4,1	103	1,4
Edirne	128	7.881	883	6,9	221	1,7
Elazığ	95	5.131	395	4,2	103	1,1
Erzincan	23	4.878	225	9,8	34	1,5
Erzurum	92	8.432	459	5,0	107	1,2
Eskişehir	94	24.265	393	4,2	53	0,6
Gaziantep	293	21.064	1.513	5,2	460	1,6
Giresun	83	4.879	1.555	18,7	108	1,3
Gümüşhane	9	751	115	12,8	26	2,9
Hakkari	17	318	43	2,5	11	0,6
Hatay	188	21.470	2.268	12,1	405	2,2
İğdır	15	384	19	1,3	11	0,7
İsparta	42	9.834	287	6,8	82	2,0
İstanbul	4.062	433.172	26.365	6,5	6.233	1,5
İzmir	687	91.735	3.428	5,0	1.091	1,6

Tablo 12. İllere Göre Toplam Muayene, Temaslı Muayenesi ve İlaçlı Korumaya Alınanların Dağılımı, 2014 (devamı)

İL	Toplam Hasta*	Toplam Muayene	Temaslı Muayenesi	Hasta Başına Temaslı Muayenesi	İlaçlı Korumaya Alınan	Hasta Başına İlaçlı Koruma
Kahramanmaraş	93	15.475	419	4,5	168	1,8
Karabük	43	3.042	389	9,0	59	1,4
Karaman	19	4.902	189	9,9	35	1,8
Kars	27	1.487	299	11,1	10	0,4
Kastamonu	42	1.961	188	4,5	43	1,0
Kayseri	132	24.652	605	4,6	322	2,4
Kırıkkale	32	2.583	175	5,5	51	1,6
Kırklareli	99	17.066	950	9,6	137	1,4
Kırşehir	17	1.221	41	2,4	25	1,5
Kilis	35	1.398	112	3,2	22	0,6
Kocaeli	348	43.200	3.785	10,9	566	1,6
Konya	269	63.534	1.869	6,9	414	1,5
Kütahya	62	16.630	342	5,5	156	2,5
Malatya	162	13.340	1.528	9,4	566	3,5
Manisa	238	20.643	1.973	8,3	596	2,5
Mardin	80	3.588	875	10,9	128	1,6
Mersin	229	21.027	2.147	9,4	331	1,4
Muğla	83	8.913	685	8,3	139	1,7
Muş	47	2.853	352	7,5	40	0,9
Nevşehir	26	2.407	324	12,5	51	2,0
Niğde	35	2.272	351	10,0	89	2,5
Ordu	152	11.812	1.798	11,8	296	1,9
Osmaniye	76	4.482	669	8,8	129	1,7
Rize	50	4.136	832	16,6	129	2,6
Sakarya	242	15.743	1.605	6,6	288	1,2
Samsun	224	34.160	2.081	9,3	442	2,0
Siirt	26	950	181	7,0	68	2,6
Sinop	27	1.142	159	5,9	36	1,3
Sivas	80	6.664	255	3,2	175	2,2
Şanlıurfa	246	14.655	612	2,5	282	1,1
Şırnak	72	1.560	1.290	17,9	42	0,6
Tekirdağ	177	11.912	969	5,5	218	1,2
Tokat	88	5.255	650	7,4	172	2,0
Trabzon	137	9.456	1.042	7,6	291	2,1
Tunceli	13	577	18	1,4	19	1,5
Uşak	37	850	237	6,4	94	2,5
Van	99	8.868	428	4,3	217	2,2
Yalova	38	3.295	235	6,2	25	0,7
Yozgat	30	2.695	174	5,8	130	4,3
Zonguldak	140	7.966	1.455	10,4	273	2,0
TÜRKİYE	13.378	1.495.558	100.160	7,5	23.223	1,7

*TUTSA verisidir.

3.7. DOĞRUDAN GÖZETİMLİ TEDAVİ UYGULAMASI

Tüberküloz hastalarında tedavi başlangıcındaki doğrudan gözetimli tedavi (DGT) uygulaması ile ilgili veriler Bakanlıkça aylık olarak Verem Savaş Dispanseri Aylık Çalışma Formu (VSD-17) ile toplanmaktadır. TUTSA formları ile tedavi sonuçları toplanırken ise hastaların tedavi süresince DGT alma durumları bildirilmektedir.

Temel Sağlık İstatistikleri Modülü (TSİM) üzerinden alınan VSD-17 verilerine göre dispanserlerde kayıt altına alınan hastaların 2010 yılında %97,9'unun, 2011 yılında %98,2'sinin, 2012 yılında %99,0'unun, 2013 yılında %98,3'ünün, 2014 yılında %99,1'inin, 2015 yılında ise %98,9'unun tedavilerine doğrudan gözetim altında başlanmıştır.

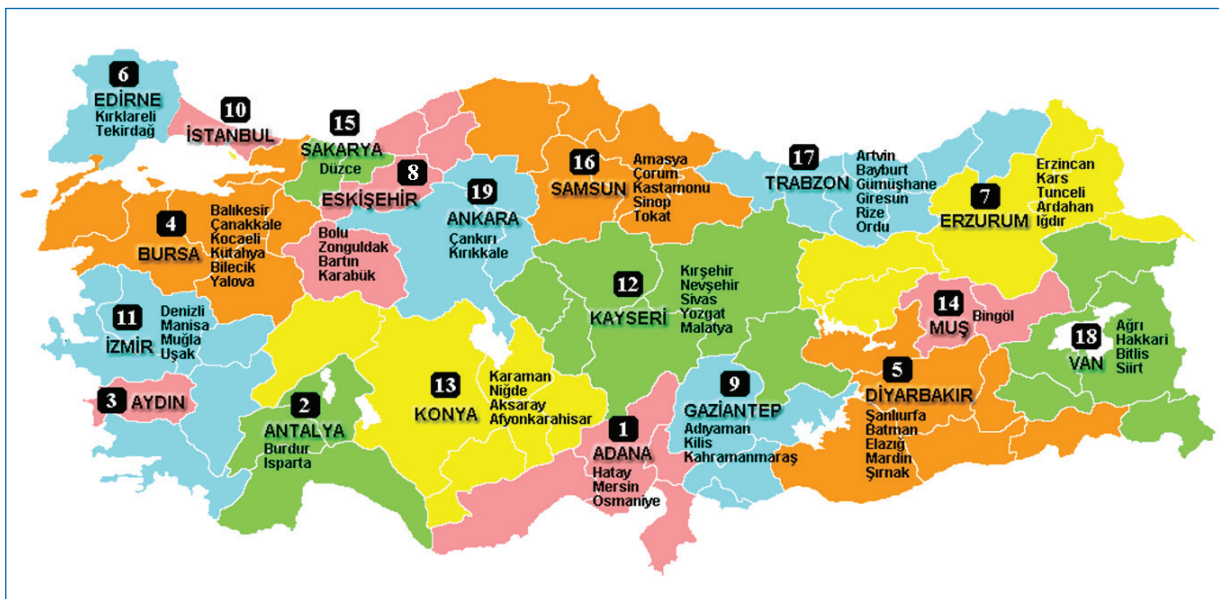
TUTSA formları ile toplanan **tedavi sonundaki DGT durumu** ile ilgili verilere göre; tedavi süresince DGT oranı (kısmi ve tam DGT toplamı) 2010 yılı hastalarında %97,8, 2011 yılı hastalarında %98,9, 2012 yılı hastalarında %97,8, 2013 yılı hastalarında ise %98,8'dir.

3.8. MOBİL TARAMA ÇALIŞMALARI

Başkanlığımızca yayımlanan 2006/61 sayılı genelge kapsamında 2015 yılında yurt genelinde halk sağlığı müdürlüklerine bağlı olarak 19 mobil tarama ekibi faaliyet göstermiştir. Başkanlık Makamının 15/12/2015 tarihli oluru ile Şanlıurfa Mobil Tarama Ekibi kurulmuştur. Şanlıurfa Mobil Tarama Ekibi'nin sorumluluk sahası Şanlıurfa, Adıyaman ve Malatya şeklinde belirlenmiştir. Ayrıca Aydın Mobil Tarama Ekibinin sorumluluk sahası da Aydın, Denizli ve Muğla olarak değiştirilmiştir.

Mobil tarama ekipleri verem hastalığı açısından risk grubu olan cezaevi, huzurevi, çocuk yuvası vb. toplu yaşam alanlarında yıllık tarama programları dahilinde yılda en az bir kez radyolojik olarak verem taraması yapmaktadır. Bunun dışında gerekli olduğu durumlarda tüberküloz hastalarının temaslıları, okul, yurt, askeri birlik vb taramaları yapılmaktadır.

Antalya, Bursa, İstanbul ve Zonguldak illerindeki mobil tarama faaliyetlerine Verem Savaşı Dernekleri destek olmaktadır. Bu derneklerin mobil tarama faaliyetleri 2010/81 sayılı genelge kapsamında ilgili Halk Sağlığı Müdürlükleri aracılığı ile takip edilmektedir.

Şekil 11. Mobil Tarama Ekipleri ve Faaliyet Gösterdikleri İller, 2015

Mobil tarama ekipleri tarafından 2015 yılı içinde yurt genelinde 394 cezaevi, 150 huzurevi, 47 çocuk yuvası, 100 askeri birlik, 19 sağlık kurumu, 66 okul, 41 yurt, 162 diğer (esnaf, otel, belde, köy vb.) olmak üzere toplam 979 kurumda tarama faaliyeti gerçekleştirilmiştir (Tablo 13).

Tablo 13. Mobil Tarama Ekipleri Tarafından Yapılan Taramaların Kurumlara Göre Dağılımı, 2015

MOBİL TARAMA EKİBİ	TARAMA YAPILAN KURUM								TOPLAM
	Cezaevi	Huzurevi	Çocuk Yuvası	Askeri Birlik	Sağlık Kurumu	Okul	Yurt	Diğer	
Adana	34	7	5	6	0	0	9	2	63
Ankara	37	7	1	11	0	2	1	1	60
Antalya	18	7	0	13	0	1	3	21	63
Aydın	6	5	0	0	0	0	0	0	11
Bursa	41	14	0	9	3	7	0	2	76
Diyarbakır	19	11	4	5	1	1	0	2	43
Edirne	36	7	0	1	0	0	0	0	44
Erzurum	6	0	0	0	0	14	0	0	20
Eskişehir	17	0	0	6	0	0	0	6	29
Gaziantep	22	7	11	2	0	10	4	4	60
İstanbul	18	6	1	7	8	4	0	34	78
İzmir	47	17	5	2	5	2	0	2	80
Kayseri	19	12	3	4	0	1	3	0	42
Konya	23	29	5	7	0	11	2	47	124
Muş	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sakarya	10	3	5	3	0	4	4	35	64
Samsun	17	9	5	23	0	5	2	1	62
Trabzon	11	8	1	0	1	2	12	4	39
Van	13	1	1	1	1	2	1	1	21
TOPLAM	394	150	47	100	19	66	41	162	979

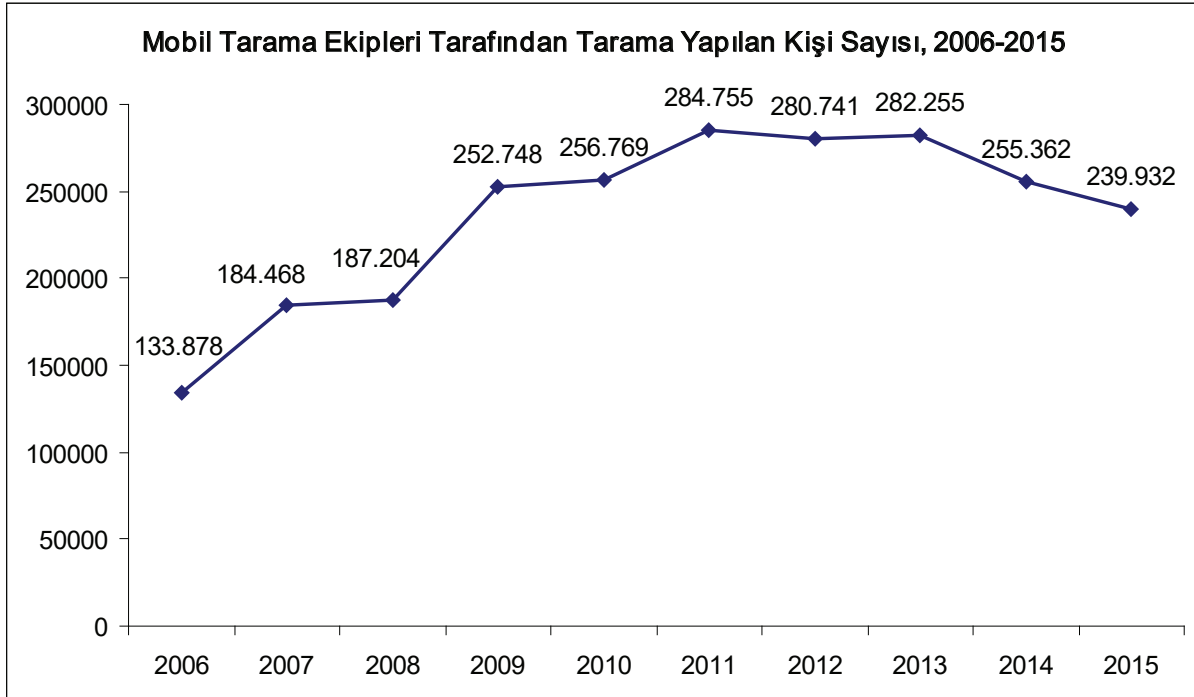
Yurt genelinde 2015 yılında MTE'ler tarafından **239.932** kişinin röntgen taraması gerçekleştirilmiştir. Yapılan taramalar sonucunda **4.792** tüberküloz şüphelisi saptanmış ve ileri tetkikler sonucunda **61** kişinin tüberküloz hastası olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14. Kurumlara Göre Yapılan Taramalar ve Sonuçları, 2015

Tarama Yapılan Kurum	Taranan Kurum Sayısı	Tarama Planlanan Kişi Sayısı	Taranan Kişi Sayısı	TB Şüpheli Sayısı	Bulunan TB Hastası			
					E	K	TOPLAM	
							Sayı	%*
Cezaevi	394	164.385	133.758	2.957	42	1	43	0,03
Huzurevi	150	14.288	10.339	753	6	3	9	0,09
Çocuk Yuvası	47	3.363	2.590	15	-	-	-	-
Askeri Birlik	100	73.011	54.239	277	4	-	4	0,01
Sağlık Kurumu	19	2.748	2.415	76	3	-	3	0,12
Okul	66	16.689	12.655	187	1	-	1	0,01
Yurt	41	3.792	2.874	31	-	-	-	-
Diğer**	162	26.169	21.062	496	-	1	1	0,005
TOPLAM	979	304.445	239.932	4.792	56	5	61	0,03

*Yüzdeler her kurumdaki taranan kişi sayısı üzerinden alınmıştır.

**Köy, Otel, Fabrika vb.

Şekil 12. Mobil Tarama Ekipleri Tarafından Tarama Yapılan Kişi Sayısı, 2006-2015

4

TÜRKİYE GENELİ
TÜBERKÜLOZ VERİLERİ

TÜRKİYE GENELİ TÜBERKÜLOZ VERİLERİ

Ülkemizde **2005 yılından itibaren** verem savaşı dispanserlerine kayıtlı her bir hastanın verisi **bireysel olarak** toplanmakta ve analiz edilerek raporlanmaktadır. Bu bölümde, 2014 yılı tüberküloz hastalarının verileri ile hasta verilerindeki yıllara göre değişimi gösteren tablo ve grafikler yer almaktadır.

Nüfus kullanılan hesaplamalarda 2007 yılından itibaren TÜİK'den alınan adrese dayalı nüfuslar (ADNKS) kullanılmaktadır. 2014 yılına ait hesaplamalarda Tablo 15 ve 16'da Göç İdaresi Genel Müdürlüğünden alınan "geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusu" eklenerek tekrar hesaplama yapılmıştır. Geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusa ait ayrıntılı bilgi (yaş, cinsiyet, ikamet ettiği il vb) bulunmadığından diğer tablo ve grafiklerde hesaplama dahil edilmemiştir.

Dünya Sağlık Örgütü, "tahmini yeni + nüks" olgu sayılarını kullanarak tahmini TB insidansını hesaplamakta ve yıllık raporlarında bu veriyi yayımlamaktadır (Bölüm1).

Başkanlığımızca **VSD'lerde kayıtlı gerçek olgu sayıları** üzerinden Türkiye TB insidansları hesaplanmış olup Tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15. Yıllara Göre TB İnsidans Hızları, 2005-2014

Yıllar	Nüfus*	Yeni olgu sayısı	Nüks olgu sayısı	Yeni+Nüks olgu sayısı	İnsidans** (100.000'de)
2005	68.860.540	18.753	1.509	20.262	29,4
2006	69.729.970	18.544	1.534	20.078	28,8
2007	70.586.256	17.781	1.460	19.241	27,3
2008	71.517.100	16.760	1.314	18.074	25,3
2009	72.561.312	15.943	1.177	17.120	23,6
2010	73.722.988	15.183	1.070	16.253	22,0
2011	74.724.269	14.417	990	15.407	20,6
2012	75.627.384	13.535	870	14.405	19,0
2013	76.667.864	12.352	818	13.170	17,2
2014	77.695.904	12.253	855	13.108	16,9
2014***	79.215.190	12.253	855	13.108	16,5

*2005 ve 2006 yıllarında TÜİK'in nüfus projeksiyonları, 2007 yılından itibaren adrese dayalı nüfuslar kullanılmıştır. Bu raporda 2005 ve 2006 yılı nüfus projeksiyonları TÜİK'in veri tabanından güncellenmiştir.

**İnsidans: Yeni + Nüks Olgu Sayısı / Nüfus x 100.000

*** Geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusu eklenerek hesaplanmıştır.

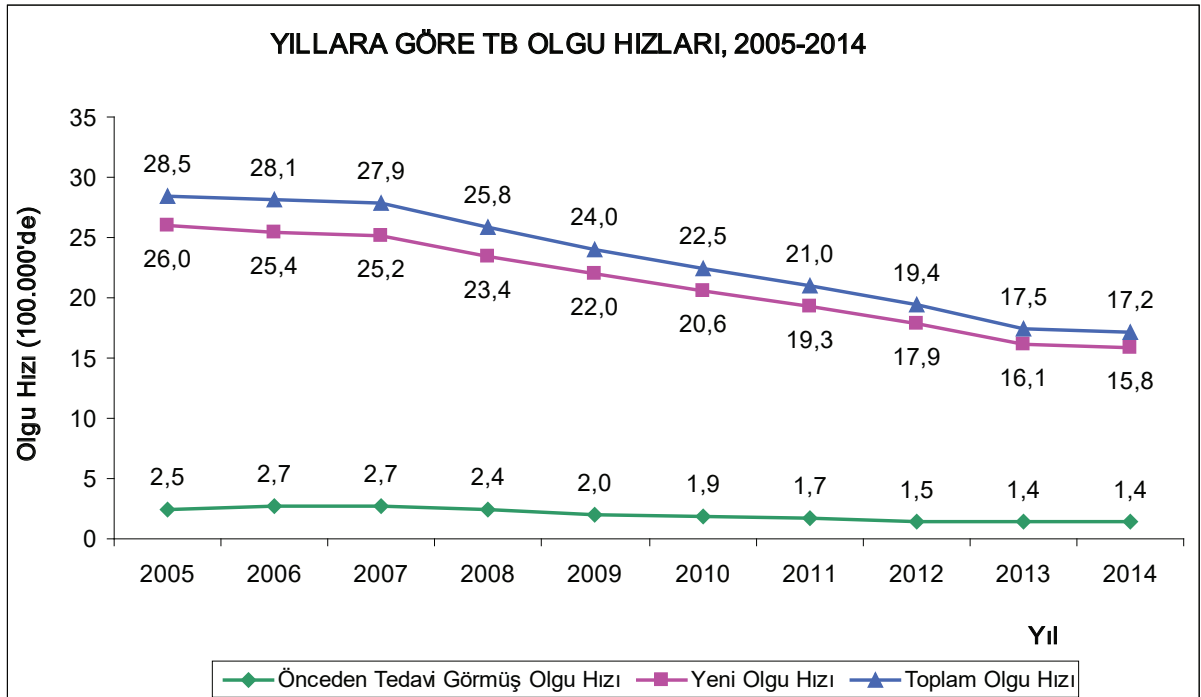
Tablo 16. Yeni, Önceden Tedavi Görmüş ve Toplam TB Olgu Sayıları, Olgu Hızları ve Olgu Hızlarındaki Yıllık Değişim, 2005-2014

YIL	Yeni Olgular			Önceden Tedavi Görmüş Olgular			Toplam Olgular		
	Yeni Olgu Sayısı	Yeni Olgu Hızı	Olgu hızındaki yıllık değişim (%)	Önceden Tedavi Görmüş Olgu Sayısı	Önceden Tedavi Görmüş Olgu Hızı	Olgu hızındaki yıllık değişim (%)	Toplam Olgu Sayısı	Toplam Olgu Hızı	Olgu hızındaki yıllık değişim (%)
2005	18.753	27,2		1.782	2,6		20.535	29,8	
2006	18.544	26,6	-2,3	1.982	2,8	9,8	20.526	29,4	-1,3
2007	17.781	25,2	-5,3	1.913	2,7	-4,7	19.694	27,9	-5,2
2008	16.760	23,4	-7,0	1.692	2,4	-12,7	18.452	25,8	-7,5
2009	15.943	22,0	-6,2	1.459	2,0	-15,0	17.402	24,0	-7,0
2010	15.183	20,6	-6,3	1.368	1,9	-7,7	16.551	22,5	-6,4
2011	14.417	19,3	-6,3	1.262	1,7	-9,0	15.679	21,0	-6,5
2012	13.535	17,9	-7,2	1.156	1,5	-9,5	14.691	19,4	-7,4
2013	12.352	16,1	-10,0	1.057	1,4	-9,8	13.409	17,5	-10,0
2014	12.253	15,8	-2,1	1.125	1,4	5,0	13.378	17,2	-1,6
2014	12.253	15,5	-4,0	1.125	1,4	3,0	13.378	16,9	-3,4

Not: 2005 ve 2006 yıllarında TÜİK'in nüfus projeksiyonları, 2007 yılından itibaren adrese dayalı nüfuslar kullanılmıştır. 2014 yılında geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusu eklenerek tekrar hesaplama yapılmıştır.

Olgu hızı: Olgu sayısı / Nüfus x 100.000

Olgu hızındaki yıllık değişim: (O yılın olgu hızı - Bir önceki yılın olgu hızı) / Bir önceki yılın olgu hızı x 100

Şekil 13. Yeni, Önceden Tedavi Görmüş ve Toplam Olgularda Olgu Hızları, 2005-2014

Tablo 17. Yeni TB Olgularının Yaş Gruplarına Göre Sayı, Yüzde ve Olgu Hızları, 2005-2014

Yıllar	YAŞ GRUBU																	
	0-4		5-14		15-24		25-34		35-44		45-54		55-64		≥65			
	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı		
2005	291	4,4	906	6,5	4.735	36,8	4.098	31,5	2.830	29,0	2.473	34,0	1.656	37,4	1.764	41,5		
	1,6		4,8		25,3		21,9		15,1		13,2		8,8		9,4			
2006	271	4,1	842	6,0	4.608	35,9	4.113	31,2	2.738	27,3	2.398	31,9	1.715	37,4	1.859	42,7		
	1,5		4,5		24,9		22,2		14,8		12,9		9,2		10,0			
2007	193	3,3	758	5,9	4.288	34,6	3.951	32,3	2.632	26,9	2.403	31,4	1.671	34,4	1.885	37,7		
	1,1		4,3		24,1		22,2		14,8		13,5		9,4		10,6			
2008	232	3,9	717	5,6	3.770	30,3	3.637	29,5	2.515	25,0	2.273	28,7	1.783	35,2	1.833	37,5		
	1,4		4,3		22,5		21,7		15,0		13,6		10,6		10,9			
2009	220	3,6	720	5,7	3.410	27,2	3.445	27,7	2.228	21,9	2.324	28,4	1.703	32,1	1.893	37,2		
	1,4		4,5		21,4		21,6		14,0		14,6		10,7		11,9			
2010	218	3,5	661	5,2	3.034	24,2	3.087	24,4	2.219	21,8	2.234	26,6	1.785	31,0	1.945	36,5		
	1,4		4,4		20,0		20,3		14,6		14,7		11,8		12,8			
2011	196	3,2	548	4,3	2.725	21,7	2.898	22,6	2.103	20,2	2.079	24,2	1.894	31,5	1.974	36,0		
	1,4		3,8		18,9		20,1		14,6		14,4		13,1		13,7			
2012	177	2,9	495	3,9	2.434	19,3	2.691	21,0	2.013	18,6	1.971	22,6	1.757	28,6	1.997	35,1		
	1,3		3,6		18,0		19,9		14,9		14,6		13,0		14,7			
2013	135	2,2	432	3,4	2.191	17,3	2.302	17,9	1.777	16,0	1.861	20,8	1.646	26,1	2.008	34,1		
	1,1		3,5		17,7		18,6		14,4		15,1		13,3		16,3			
2014	149	2,4	385	3,1	2.020	15,8	2.217	17,3	1.809	15,8	1.861	20,4	1.670	25,6	2.142	34,6		
	1,2		3,1		16,5		18,1		14,8		15,2		13,6		17,5			

Tablo 18. Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına Göre Sayı, Yüzde ve Olgu Hızları, 2005-2014

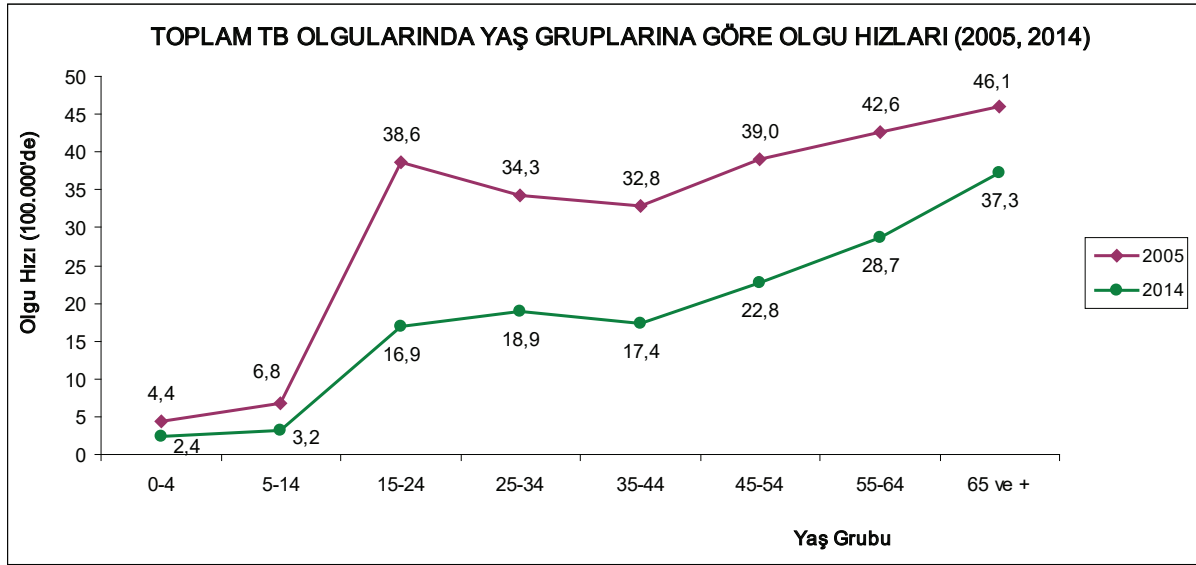
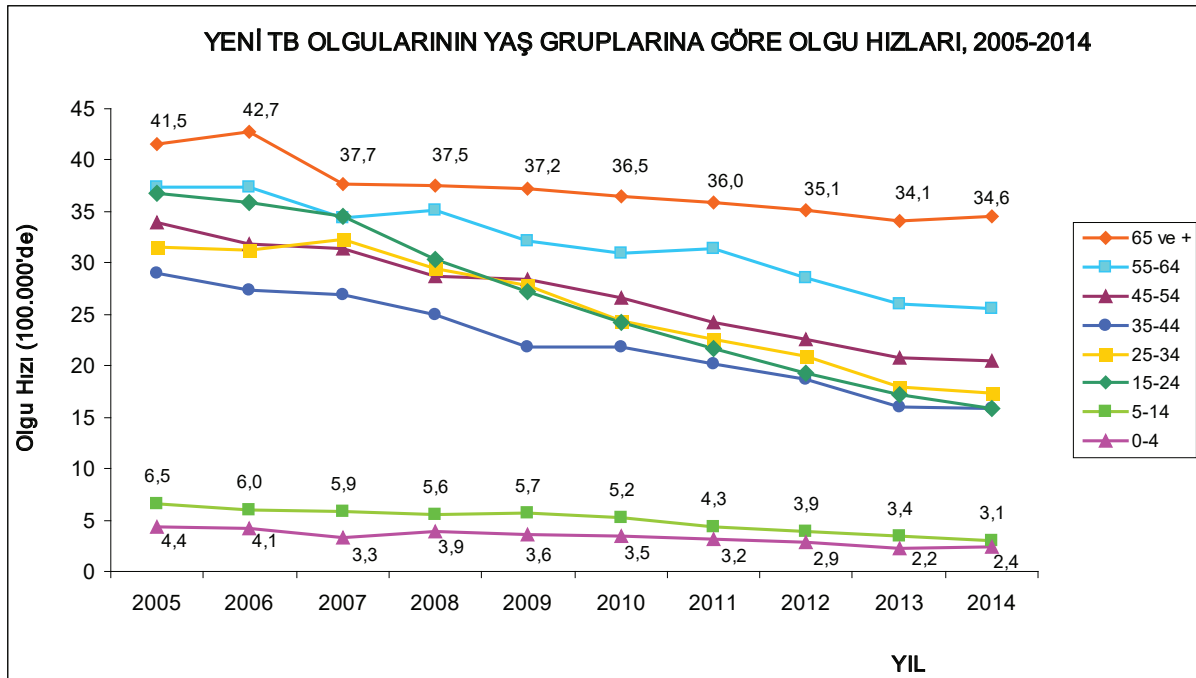
Yıllar	Toplam Olgu Sayısı	YAŞ GRUBU																	
		0-4		5-14		15-24		25-34		35-44		45-54		55-64		≥65			
		Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı	Sayı (%)	Olgu Hızı		
2005	20.535	293 1,4	4,4	942 4,6	6,8	4.962 24,2	38,6	4.461 21,7	34,3	3.201 15,6	32,8	2.831 13,8	39,0	1.886 9,2	42,6	1.959 9,5	46,1		
2006	20.526	274 1,3	4,2	871 4,2	6,3	4.865 23,7	38,0	4.530 22,1	34,4	3.131 15,3	31,2	2.787 13,6	37,1	1.999 9,7	43,6	2.069 10,1	47,5		
2007	19.694	197 1,0	3,4	787 4,0	6,1	4.521 23,0	36,5	4.354 22,1	35,6	3.008 15,3	30,7	2.807 14,3	36,7	1.936 9,8	39,9	2.084 10,6	41,7		
2008	18.452	236 1,3	3,9	744 4,0	5,8	3.974 21,5	31,9	3.979 21,6	32,3	2.849 15,5	28,3	2.661 14,4	33,6	2.007 10,9	39,6	2.002 10,8	40,9		
2009	17.402	223 1,3	3,6	735 4,2	5,8	3.562 20,5	28,5	3.757 21,6	30,2	2.527 14,5	24,8	2.628 15,1	32,1	1.905 10,9	35,9	2.065 11,9	40,6		
2010	16.551	223 1,3	3,6	677 4,1	5,3	3.200 19,3	25,5	3.351 20,2	26,5	2.465 14,9	24,3	2.536 15,3	30,2	1.999 12,1	34,7	2.100 12,7	39,4		
2011	15.679	198 1,3	3,2	563 3,6	4,4	2.880 18,4	23,0	3.145 20,1	24,6	2.371 15,1	22,8	2.323 14,8	27,1	2.078 13,2	34,5	2.121 13,5	38,6		
2012	14.691	179 1,2	2,9	507 3,5	4,0	2.554 17,4	20,3	2.951 20,1	23,0	2.203 15,0	20,4	2.211 15,0	25,3	1.942 13,2	31,6	2.144 14,6	37,7		
2013	13.409	138 1,0	2,2	446 3,3	3,5	2.313 17,3	18,2	2.512 18,7	19,6	1.970 14,7	17,7	2.084 15,6	23,3	1.815 13,5	28,7	2.131 15,9	36,2		
2014	13.378	152 1,1	2,4	400 3,0	3,2	2.162 16,2	16,9	2.420 18,1	18,9	1.986 14,8	17,4	2.078 15,5	22,8	1.872 14,0	28,7	2.308 17,3	37,3		

Tablo 19. Toplam TB Olgularında 2005-2014 Yılları Arasında Olgu Hızındaki Değişim

Yıllar	YAŞ GRUBU															
	0-4		5-14		15-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65 ve +	
	OH	D (%)	OH	D (%)	OH	D (%)	OH	D (%)	OH	D (%)	OH	D (%)	OH	D (%)	OH	D (%)
2005	4,4		6,8		38,6		34,3		32,8		39,0		42,6		46,1	
2014	2,4	-45,5	3,2	-53,1	16,9	-56,1	18,9	-44,8	17,4	-47,0	22,8	-41,5	28,7	-32,7	37,3	-19,1

OH: Olgu Hızı (Yüz binde)

D: Değişim

Şekil 14. Toplam TB Olgularında Yaş Gruplarına Göre Olgu Hızları, 2005,2014**Şekil 15.** Yeni TB Olgularının Yaş Gruplarına Göre Olgu Hızları, 2005-2014

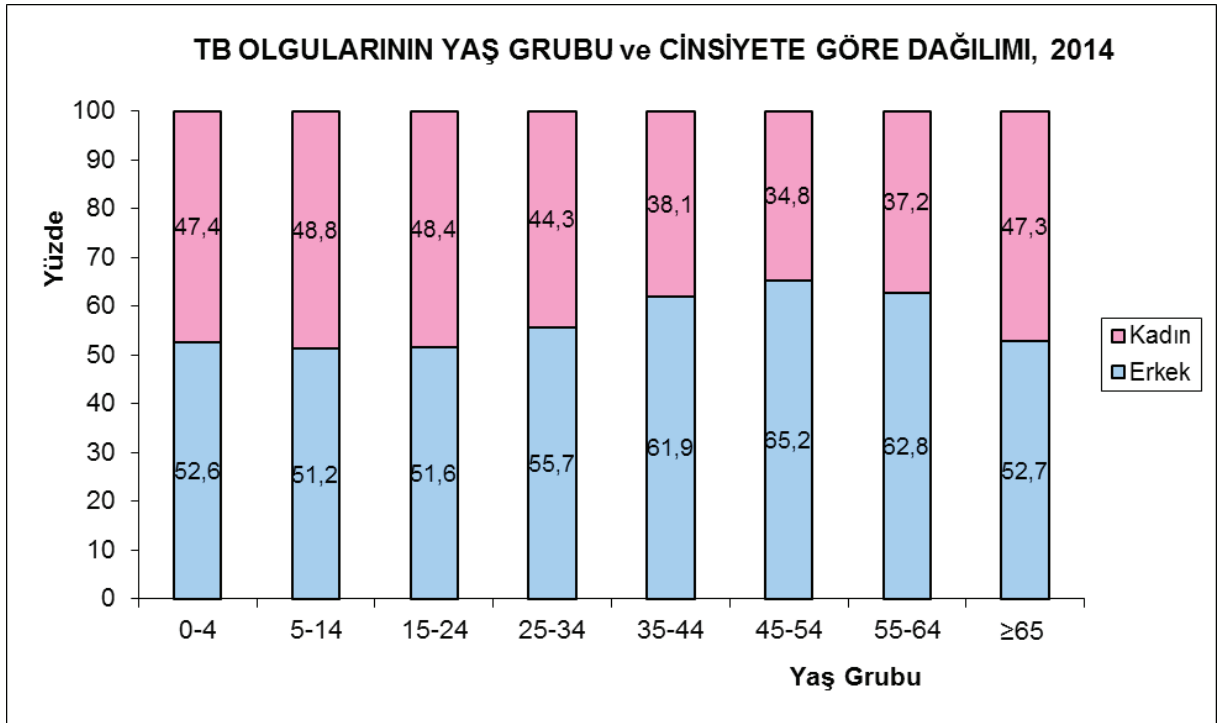
Tablo 20. Toplam TB Olgularının Yaş ve Cinsiyet Dağılımı, 2014

YAŞ	CİNSİYET		Toplam	YAŞ	CİNSİYET		Toplam
	Erkek	Kadın			Erkek	Kadın	
0	9	4	13	48	132	74	206
1	28	30	58	49	145	88	233
2	19	12	31	50	149	87	236
3	12	11	23	51	154	63	217
4	12	15	27	52	145	62	207
5	19	12	31	53	145	68	213
6	12	15	27	54	135	79	214
7	15	15	30	55	151	67	218
8	16	16	32	56	112	69	181
9	16	13	29	57	125	53	178
10	20	13	33	58	117	62	179
11	19	18	37	59	164	105	269
12	27	22	49	60	128	74	202
13	28	34	62	61	103	81	184
14	33	37	70	62	99	59	158
15	32	67	99	63	97	62	159
16	52	78	130	64	80	64	144
17	84	110	194	65	114	84	198
18	71	105	176	66	72	69	141
19	126	89	215	67	76	81	157
20	134	96	230	68	72	61	133
21	174	127	301	69	77	65	142
22	142	137	279	70	75	66	141
23	164	125	289	71	67	53	120
24	137	112	249	72	76	55	131
25	150	113	263	73	64	65	129
26	148	123	271	74	61	50	111
27	155	107	262	75	56	62	118
28	122	102	224	76	53	50	103
29	142	105	247	77	55	51	106
30	121	122	243	78	38	42	80
31	134	101	235	79	43	27	70
32	123	97	220	80	33	26	59
33	149	96	245	81	49	50	99
34	105	105	210	82	40	15	55
35	135	78	213	83	18	30	48
36	108	78	186	84	20	15	35
37	136	80	216	85	14	19	33
38	108	71	179	86	10	16	26
39	96	62	158	87	13	14	27
40	133	78	211	88	7	11	18
41	146	77	223	89	5	8	13
42	118	79	197	90	-	3	3
43	139	84	223	91	3	1	4
44	111	69	180	92	2	-	2
45	133	69	202	93	2	1	3
46	105	64	169	94	1	-	1
47	112	69	181	96	1	1	2

Tablo 21. Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014

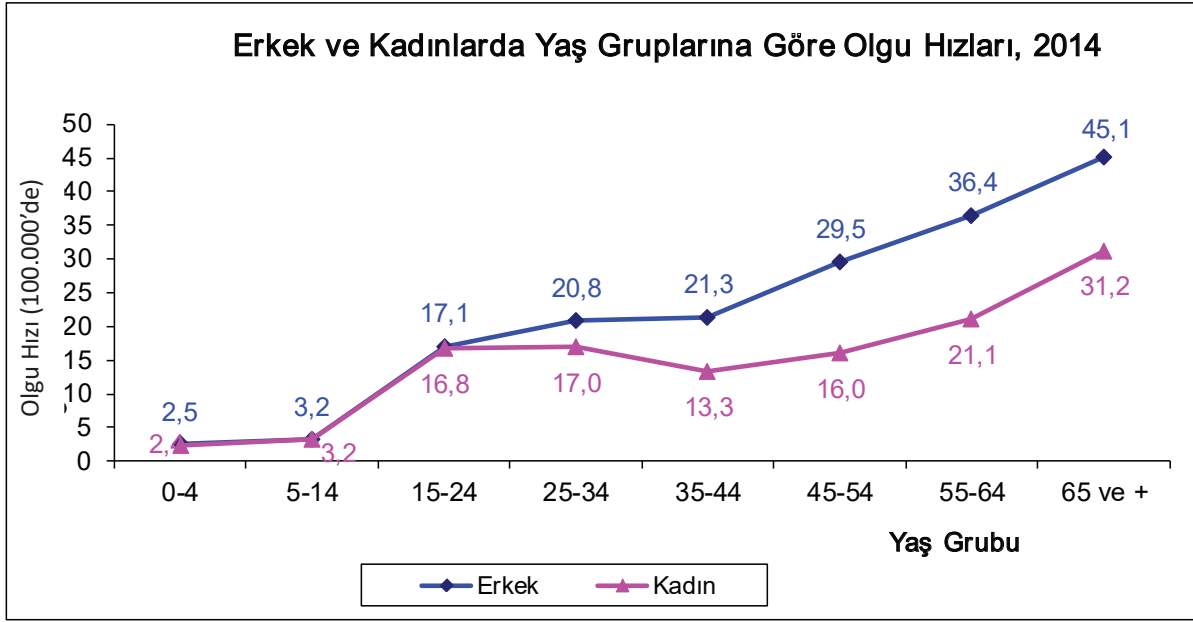
YAŞ GRUBU	CİNSİYET				TOPLAM	
	Erkek		Kadın		Sayı	%**
	Sayı	%*	Sayı	%*		
0-4	80	52,6	72	47,4	152	1,1
5-14	205	51,2	195	48,8	400	3,0
15-24	1.116	51,6	1.046	48,4	2.162	16,2
25-34	1.349	55,7	1.071	44,3	2.420	18,1
35-44	1.230	61,9	756	38,1	1.986	14,8
45-54	1.355	65,2	723	34,8	2.078	15,5
55-64	1.176	62,8	696	37,2	1.872	14,0
≥65	1.217	52,7	1.091	47,3	2.308	17,3
TOPLAM	7.728	57,8	5.650	42,2	13.378	100,0

* Satır yüzdesi ** Sütun yüzdesi

Şekil 16: Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014

Tablo 22. Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Olgu Hızları (100.000'de), 2014

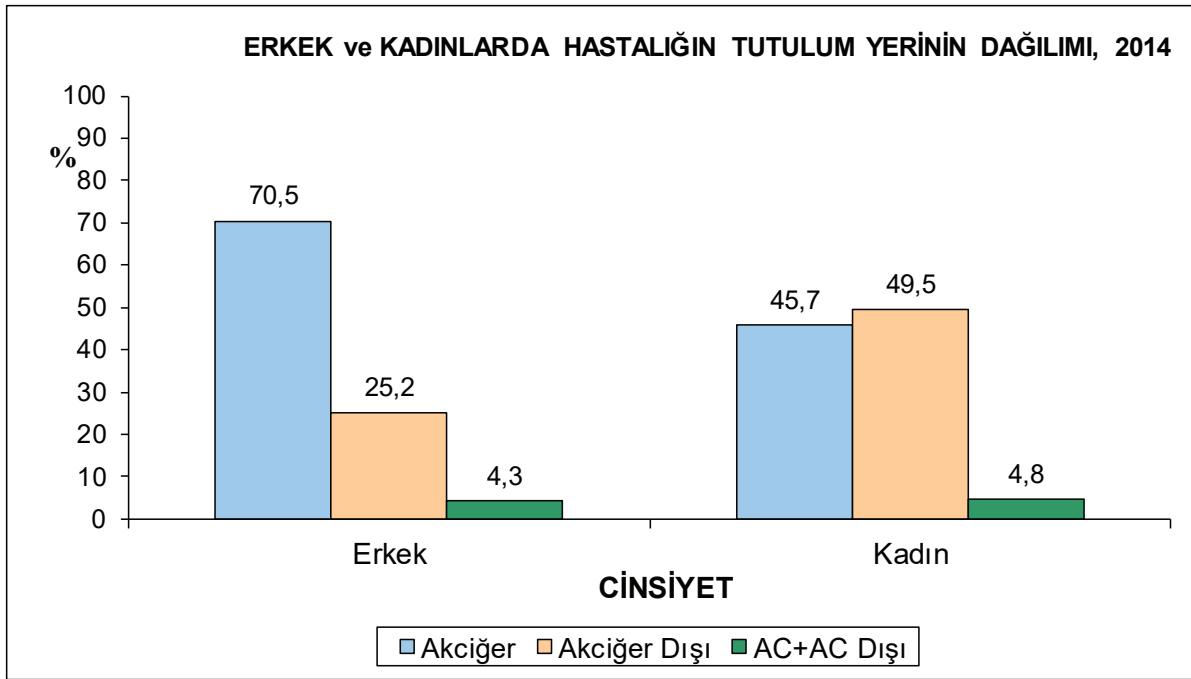
CİNSİYET	YAŞ GRUBU								TOPLAM
	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 ve +	
Erkek	2,5	3,2	17,1	20,8	21,3	29,5	36,4	45,1	19,8
Kadın	2,4	3,2	16,8	17,0	13,3	16,0	21,1	31,2	14,6
TOPLAM	2,4	3,2	16,9	18,9	17,4	22,8	28,7	37,3	17,2

Şekil 17. Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Olgu Hızları, 2014

Tablo 23. Toplam TB Olgularında Cinsiyete Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014

CİNSİYET	HASTALIĞIN YERİ						TOPLAM
	Akciğer		AC Dışı		Akciğer + AC Dışı		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Erkek	5.447	70,5	1.951	25,2	330	4,3	7.728
Kadın	2.584	45,7	2.795	49,5	271	4,8	5.650
TOPLAM	8.031	60,0	4.746	35,5	601	4,5	13.378

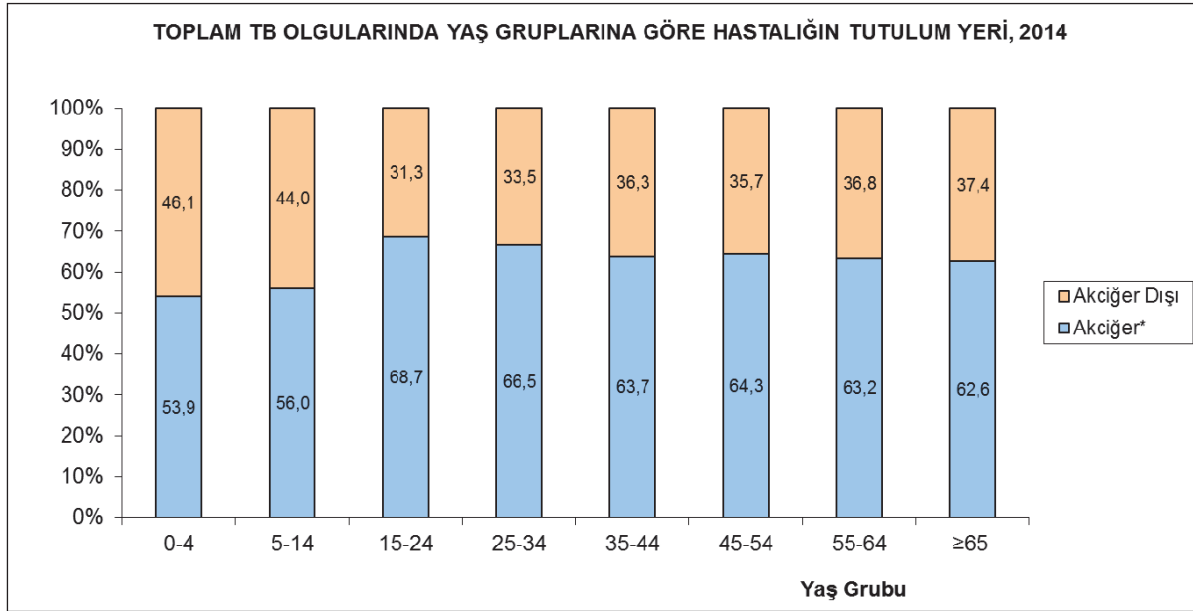
Yüzdeler satır yüzdesidir.

Şekil 18. Toplam TB Olgularında Cinsiyete Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014

Tablo 24. Toplam TB Olgularında Yaş Gruplarına Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014

YAŞ GRUBU	HASTALIĞIN YERİ						TOPLAM
	Akciğer		AC Dışı		Akciğer + AC Dışı		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
0-4	75	49,3	70	46,1	7	4,6	152
5-14	196	49,0	176	44,0	28	7,0	400
15-24	1.392	64,4	677	31,3	93	4,3	2.162
25-34	1.499	61,9	810	33,5	111	4,6	2.420
35-44	1.172	59,0	720	36,3	94	4,7	1.986
45-54	1.254	60,3	742	35,7	82	3,9	2.078
55-64	1.106	59,1	688	36,8	78	4,2	1.872
≥65	1.337	57,9	863	37,4	108	4,7	2.308
TOPLAM	8.031	60,0	4.746	35,5	601	4,5	13.378

Yüzdeler satır yüzdesidir.

* Akciğer olguları + "Akciğer+AC Dışı" olgular

Şekil 19. Toplam TB Olgularında Yaş Gruplarına Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014

Tablo 25. Yayma (+) Akciğer TB, Toplam Akciğer TB, Akciğer Dışı TB Olguları ve Tüm Olguların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, 2014

		YAŞ GRUBU								TOPLAM
		0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 ve +	
Yayma (+) Akciğer TB	Sayı	8	35	828	941	794	877	696	865	5.044
	%	0,2	0,7	16,4	18,7	15,7	17,4	13,8	17,1	100,0
Akciğer TB*	Sayı	82	224	1.485	1.610	1.266	1.336	1.184	1.445	8.632
	%	0,9	2,6	17,2	18,7	14,7	15,5	13,7	16,7	100,0
Akciğer Dışı TB	Sayı	70	176	677	810	720	742	688	863	4.746
	%	1,5	3,7	14,3	17,1	15,2	15,6	14,5	18,2	100,0
Tüm Hastalar	Sayı	152	400	2.162	2.420	1.986	2.078	1.872	2.308	13.378
	%	1,1	3,0	16,2	18,1	14,8	15,5	14,0	17,3	100,0

* Akciğer olguları + "AC+AC Dışı" olgular

Tablo 26. TB Hastalarında Olgu Tanımına Göre Hastalığın Tutulum Yerinin Dağılımı, 2014

OLGU TANIMI	HASTALIĞIN YERİ						TOPLAM	
	Akciğer		AC Dışı		Akciğer + AC Dışı		Sayı	%**
	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%*		
Yeni	7.124	58,1	4.557	37,2	572	4,7	12.253	91,6
Önceden Tedavi Görmüş	907	80,6	189	16,8	29	2,6	1.125	8,4
Nüks	663	77,5	168	19,6	24	2,8	855	6,4
Tedaviyi Terkten Dönen	165	88,7	17	9,1	4	2,2	186	1,4
Başarısızlıktan Gelen	78	94,0	4	4,8	1	1,2	83	0,6
Kronik	1	100,0	-	-	-	-	1	0,007
TOPLAM	8.031	60,0	4.746	35,5	601	4,5	13.378	100,0

* Satır yüzdesi

** Sütun yüzdesi

Tablo 27. Yeni TB Olgularında Akciğer ve Akciğer Dışı Tüberküloz Hastalarının Dağılımı, 2005-2014

YIL	Akciğer*		Akciğer Dışı		Toplam Yeni Olgu
	Sayı	%	Sayı	%	
2005	13.394	71,4	5.359	28,6	18.753
2006	12.935	69,8	5.609	30,2	18.544
2007	11.996	67,5	5.785	32,5	17.781
2008	11.318	67,5	5.442	32,5	16.760
2009	10.296	64,6	5.647	35,4	15.943
2010	9.566	63,0	5.617	37,0	15.183
2011	8.852	61,4	5.565	38,6	14.417
2012	8.414	62,2	5.121	37,8	13.535
2013	7.791	63,1	4.561	36,9	12.352
2014	7.696	62,8	4.557	37,2	12.253

* Akciğer olguları + "AC+AC Dışı" olgular

Tablo 28. Önceden Tedavi Görmüş TB Olgularında Akciğer ve Akciğer Dışı Tüberküloz Hastalarının Dağılımı, 2005-2014

YIL	Akciğer*		Akciğer Dışı		Toplam Önceden Tedavi Görmüş Olgu**
	Sayı	%	Sayı	%	
2005	1.593	89,4	189	10,6	1.782
2006	1.805	91,1	177	8,9	1.982
2007	1.694	88,6	219	11,4	1.913
2008	1.495	88,4	197	11,6	1.692
2009	1.258	86,2	201	13,8	1.459
2010	1.174	85,8	194	14,2	1.368
2011	1.057	83,8	205	16,2	1.262
2012	977	84,5	179	15,5	1.156
2013	864	81,7	193	18,3	1.057
2014	936	83,2	189	16,8	1.125

* Akciğer olguları + "AC+AC Dışı" olgular

** Nüks, tedaviyi terkten dönen, tedavi başarısızlığından gelen ve kronik olguların toplamıdır.

Tablo 29. Toplam TB Olgularında Akciğer ve Akciğer Dışı Tüberküloz Hastalarının Dağılımı, 2005-2014

YIL	Akciğer*		Akciğer Dışı		Toplam Olgu
	Sayı	%	Sayı	%	
2005	14.987	73,0	5.548	27,0	20.535
2006	14.740	71,8	5.786	28,2	20.526
2007	13.690	69,5	6.004	30,5	19.694
2008	12.813	69,4	5.639	30,6	18.452
2009	11.554	66,4	5.848	33,6	17.402
2010	10.740	64,9	5.811	35,1	16.551
2011	9.909	63,2	5.770	36,8	15.679
2012	9.391	63,9	5.300	36,1	14.691
2013	8.655	64,5	4.754	35,5	13.409
2014	8.632	64,5	4.746	35,5	13.378

* Akciğer olguları + "AC+AC Dışı" olgular

Tablo 30. Çocuk Hastalarda Yıllara Göre Tüberküloz Menenjit Olgularının Dağılımı, 2005-2014

YIL	0-4 yaş		5-9 yaş		10-14 yaş		TOPLAM
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
2005	13	37,1	13	37,1	9	25,8	35
2006	22	53,7	8	19,5	11	26,8	41
2007	11	40,8	7	25,9	9	33,3	27
2008	22	68,8	6	18,8	4	12,4	32
2009	17	47,2	9	25,0	10	27,8	36
2010	12	48,0	7	28,0	6	24,0	25
2011	6	33,3	6	33,3	6	33,3	18
2012	12	52,2	5	21,7	6	26,1	23
2013	7	36,8	4	21,1	8	42,1	19
2014	12	52,2	4	17,4	7	30,4	23

Yüzdeler satır yüzdesidir.

Tablo 31. Akciğer Dışı Tüberküloz Olgularında Tutulan Organların Dağılımı, 2014

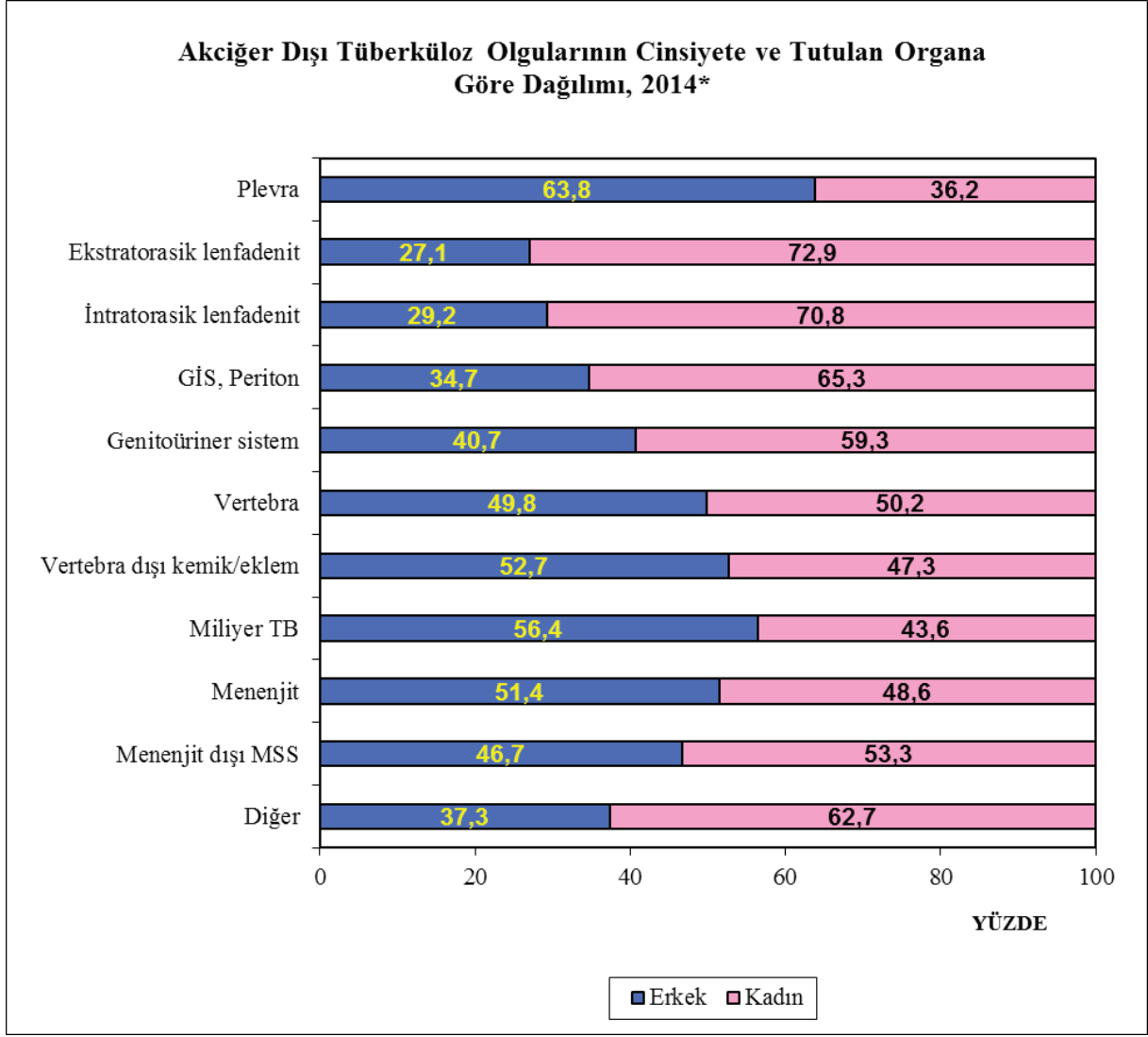
TUTULAN ORGAN	HASTALIĞIN YERİ				TOPLAM	
	AC Dışı		Akciğer+Akciğer Dışı		Sayı	%
	Sayı	%	Sayı	%		
Ekstratorasik LAP	1.469	31,0	64	10,6	1.533	28,7
Plevra	1.230	25,9	219	36,4	1.449	27,1
İntratorasik LAP	477	10,1	74	12,3	551	10,3
Vertebra	255	5,4	18	3,0	273	5,1
GİS, periton	225	4,7	17	2,8	242	4,5
GÜS	202	4,3	7	1,2	209	3,9
Menenjit	126	2,7	14	2,3	140	2,6
Miliyer*	-	-	140	23,3	140	2,6
Vertebra dışı kemik/eklem	125	2,6	6	1,0	131	2,4
Menenjit dışı MSS	13	0,3	2	0,3	15	0,3
Diğer	624	13,1	40	6,7	664	12,4
TOPLAM	4.746	100,0	601	100,0	5.347	100,0

*Miliyer TB olguları Akciğer+AC Dışı olarak sınıflandırılmaktadır.

Tablo 32. Akciğer Dışı TB Olgularında Cinsiyete Göre Tutulan Organların Dağılımı, 2014

TUTULAN ORGAN	CİNSİYET				TOPLAM*	
	Erkek		Kadın		Sayı	%
	Sayı	%	Sayı	%		
Ekstratorasik LAP	415	18,2	1.118	36,5	1.533	28,7
Plevra	925	40,6	524	17,1	1.449	27,1
İntratorasik LAP	161	7,1	390	12,7	551	10,3
Vertebra	136	6,0	137	4,5	273	5,1
GİS,periton	84	3,7	158	5,2	242	4,5
GÜS	85	3,7	124	4,0	209	3,9
Menenjit	72	3,2	68	2,2	140	2,6
Miliyer	79	3,5	61	2,0	140	2,6
Vertebra dışı kemik/eklem	69	3,0	62	2,0	131	2,4
Menenjit dışı MSS	7	0,3	8	0,3	15	0,3
Diğer	248	10,9	416	13,6	664	12,4
TOPLAM	2.281	100,0	3.066	100,0	5.347	100,0

*Sadece akciğer dışı tutulum olan 4.746 olgu ile akciğer+akciğer dışı tutulum olan 601 olgu alınmıştır.

*Sadece akciğer dışı tutulum olan 4.746 olgu ile akciğer+akciğer dışı tutulum olan 601 olgu (toplam 5.347 olgu) alınmıştır.

Şekil 20. Akciğer Dışı Tüberküloz Olgularının Cinsiyete ve Tutulan Organa Göre Dağılımı, 2014

Tablo 33. Akciğer Dışı TB Olgularında Yaş Gruplarına Göre Tutulan Organların Dağılımı, 2014

TUTULAN ORGAN	YAŞ GRUBU														TOPLAM*			
	0-4		5-14		15-24		25-34		35-44		45-54		55-64		≥65		Sayı	%
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Ekstratorasik LAP	30	39,0	58	28,4	185	24,0	233	25,3	253	31,1	255	30,9	232	30,3	287	29,6	1.533	28,7
Plevra	4	5,2	51	25,0	351	45,6	344	37,4	208	25,6	165	20,0	142	18,5	184	18,9	1.449	27,1
Intratorasik LAP	6	7,8	26	12,7	37	4,8	61	6,6	65	8,0	113	13,7	116	15,1	127	13,1	551	10,3
Vertebra	1	1,3	6	2,9	15	1,9	35	3,8	29	3,6	37	4,5	47	6,1	103	10,6	273	5,1
GiS,periton	1	1,3	13	6,4	49	6,4	38	4,1	41	5,0	41	5,0	28	3,7	31	3,2	242	4,5
GÜS	-	-	4	2,0	21	2,7	34	3,7	40	4,9	33	4,0	44	5,7	33	3,4	209	3,9
Menenjit	12	15,6	11	5,4	17	2,2	28	3,0	8	1,0	22	2,7	18	2,3	24	2,5	140	2,6
Mililer	3	3,9	7	3,4	17	2,2	23	2,5	23	2,8	19	2,3	19	2,5	29	3,0	140	2,6
Vertebra dışı kemik/eklem	9	11,7	4	2,0	11	1,4	11	1,2	17	2,1	16	1,9	23	3,0	40	4,1	131	2,4
Menenjit dışı MSS	-	-	-	-	4	0,5	1	0,1	-	-	3	0,4	2	0,3	5	0,5	15	0,3
Diğer	11	14,3	24	11,8	63	8,2	113	12,3	130	16,0	120	14,6	95	12,4	108	11,1	664	12,4
TOPLAM	77	100,0	204	100,0	770	100,0	921	100,0	814	100,0	824	100,0	766	100,0	971	100,0	5.347	100,0

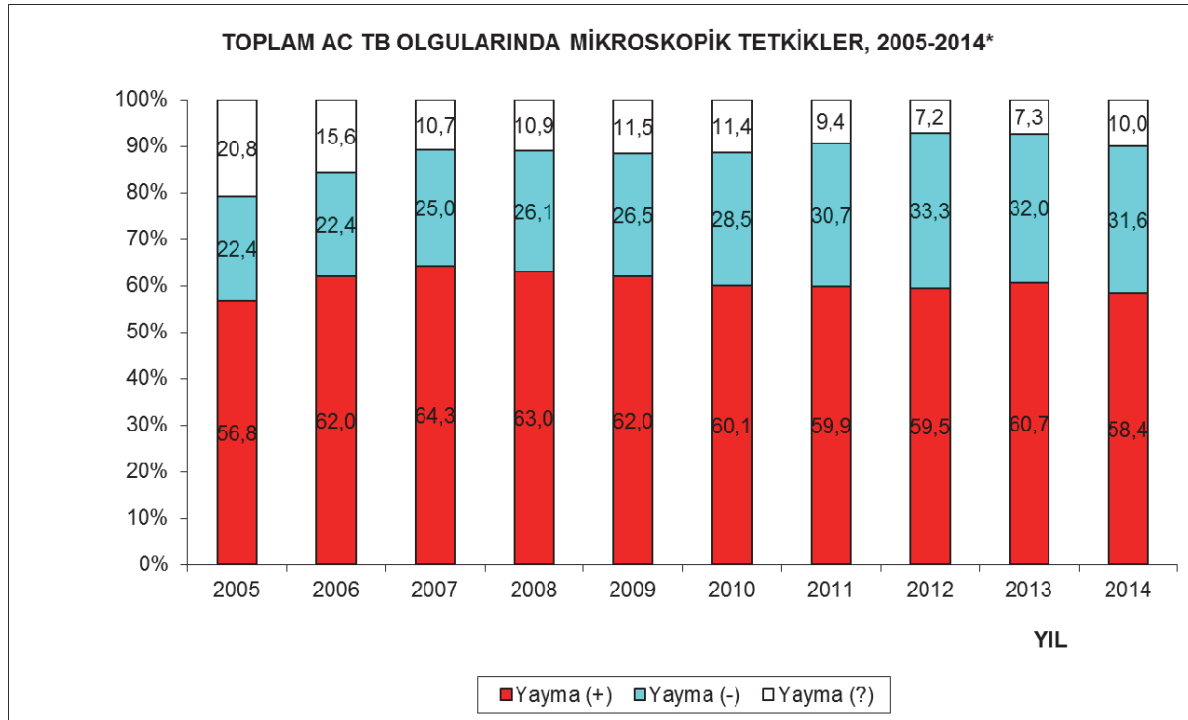
*Sadece akciğer dışı tutulum olan 4.746 olgu ile akciğer + akciğer dışı tutulum olan 601 olgu alınmıştır.

Tablo 34. Toplam Akciğer TB Olgularında Mikroskopik Tetkik Sonuçları, 2005-2014

YIL	YAYMA MİKROSKOPİSİ						Toplam Akciğer TB*
	Pozitif		Negatif		Bakılmadı		
	Sayı	%**	Sayı	%**	Sayı	%**	
2005	8.505	56,8	3.361	22,4	3.121	20,8	14.987
2006	9.132	62,0	3.298	22,4	2.310	15,6	14.740
2007	8.797	64,3	3.422	25,0	1.471	10,7	13.690
2008	8.073	63,0	3.345	26,1	1.395	10,9	12.813
2009	7.162	62,0	3.065	26,5	1.327	11,5	11.554
2010	6.452	60,1	3.058	28,5	1.230	11,4	10.740
2011	5.933	59,9	3.046	30,7	930	9,4	9.909
2012	5.583	59,5	3.129	33,3	679	7,2	9.391
2013	5.255	60,7	2.766	32,0	634	7,3	8.655
2014	5.044	58,4	2.725	31,6	863	10,0	8.632

* Akciğer olguları + "AC+AC Dışı" olgular.

**Satır yüzdesi

*Akciğer olguları ve "akciğer + akciğer dışı" olgular birlikte değerlendirilmiştir.

Yayma (+): Mikroskopi pozitif, Yayma (-): Mikroskopi negatif, Yayma (?): Mikroskopi yapılmadı

Şekil 21. Toplam Akciğer TB Olgularında Mikroskopik Tetkik Sonuçları, 2005-2014

Tablo 35. Toplam Akciğer TB Hastalarının Olgu Tanımına Göre Yayma Mikroskopisi Sonuçları, 2014

OLGU TANIMI	YAYMA MİKROSKOPİSİ						TOPLAM*	
	Pozitif		Negatif		Bakılmadı		Sayı	%***
	Sayı	%**	Sayı	%**	Sayı	%**		
Yeni	4.397	57,1	2.489	32,3	810	10,5	7.696	89,2
Önceden Tedavi Görmüş	647	69,1	236	25,2	53	5,7	936	10,8
Nüks	459	66,8	190	27,7	38	5,5	687	8,0
Tedaviyi Terkten Dönen	124	73,4	31	18,3	14	8,3	169	2,0
Başarısızlıktan Gelen	63	79,7	15	19,0	1	1,3	79	0,9
Kronik	1	100,0	-	-	-	-	1	0,0
TOPLAM	5.044	58,4	2.725	31,6	863	10,0	8.632	100,0

* Akciğer olguları + "AC+AC Dışı" olgular.

** Satır yüzdesi *** Sütun yüzdesi

Tablo 36. Akciğer TB Olgularında Mikroskopik Tetkikler, 2006-2014

Yıllar	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Toplam Akciğer TB*	14.740	13.690	12.813	11.554	10.740	9.909	9.391	8.655	8.632	
Mikroskopi Yapılan	Sayı	12.430	12.219	11.418	10.227	9.510	8.979	8.712	8.021	7.769
	%**	84,3	89,3	89,1	88,5	88,6	90,6	92,8	92,7	90,0
Pozitif	Sayı	9.132	8.797	8.073	7.162	6.452	5.933	5.583	5.255	5.044
	%***	73,5	72,0	70,7	70,0	67,8	66,1	64,1	65,5	64,9
Negatif	Sayı	3.298	3.422	3.345	3.065	3.058	3.046	3.129	2.766	2.725
	%***	26,5	28,0	29,3	30,0	32,2	33,9	35,9	34,5	35,1
Mikroskopi Yapılmayan	Sayı	2.310	1.471	1.395	1.327	1.230	930	679	634	863
	%**	15,7	10,7	10,9	11,5	11,4	9,4	7,2	7,3	10,0

* Akciğer olguları + "AC+AC Dışı" olgular.

** Akciğer TB olgularında mikroskopi yapılma/yapılmama oranlarıdır.

*** Mikroskopi yapılanlar içindeki pozitiflik/negatiflik oranlarıdır.

Tablo 37. Akciğer TB Olgularında Kültür ile İlgili Veriler, 2006-2014

Yıl		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Toplam Akciğer TB		14.740	13.690	12.813	11.554	10.740	9.909	9.391	8.655	8.632
Kültür yapılan	Sayı	8.211	8.379	8.050	7.354	7.453	7.444	7.633	7.250	6.980
	%*	55,7	61,2	62,8	63,6	69,4	75,1	81,3	83,8	80,9
Pozitif	Sayı	6.619	6.868	6.545	5.730	5.979	5.799	6.133	5.837	5.792
	%**	80,6	82,0	81,3	77,9	80,2	77,9	80,3	80,5	83,0
Negatif	Sayı	1.592	1.511	1505	1.624	1.474	1.645	1.500	1.413	1.188
	%**	19,4	18,0	18,7	22,1	19,8	22,1	19,7	19,5	17,0
Kültür yapılmayan	Sayı	6.529	5.311	4.763	4.200	3.287	2.465	1.758	1.405	1.652
	%*	44,3	38,8	37,2	36,4	30,6	24,9	18,7	16,2	19,1

* Akciğer TB olgularında kültür yapılma/yapılmama oranlarıdır.

** Kültür yapılanlar içindeki pozitiflik/negatiflik oranlarıdır.

Tablo 38. Akciğer TB Olgularında İDT Yapılma Durumu, 2006-2014

Yıl		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Toplam Akciğer TB		14.740	13.690	12.813	11.554	10.740	9.909	9.391	8.655	8.632
Kültür Pozitif		6.619	6.868	6.545	5.730	5.979	5.799	6.133	5.837	5.792
İDT yapılan	Sayı	4.846	4.917	4.963	4.311	4.734	4.603	5.131	5.255	5.202
	%*	73,2	71,6	75,8	75,2	79,2	79,4	83,7	90,0	89,8
	%**	32,9	35,9	38,7	37,3	44,1	46,5	54,6	60,7	60,3

*Kültür pozitiflerde İDT yapılma oranı.

** Akciğer TB olgularında İDT yapılma oranı

Tablo 39. Akciğer TB Olgularında Mikroskopi ve Kültür Sonuçlarının Birlikte Değerlendirilmesi, 2007-2014

Mikrobiyolojik Tetkik	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Y+, K+	5.544	40,5	5.203	40,6	4.562	39,5	4.606	42,9	4.354	43,9	4.429	47,2	4.290	49,6	4.132	47,9
Y+, K-	485	3,5	430	3,4	529	4,6	456	4,2	510	5,1	401	4,3	423	4,9	343	4,0
Y+, K?	2.768	20,2	2.440	19,0	2.071	17,9	1.390	12,9	1.069	10,8	753	8,0	542	6,3	569	6,6
Y-, K+	1.285	9,4	1.274	9,9	1.132	9,8	1.316	12,3	1.395	14,1	1.651	17,6	1.537	17,8	1.656	19,2
Y-, K-	1.018	7,4	1.054	8,2	1.088	9,4	1.015	9,5	1.132	11,4	1.080	11,5	983	11,4	843	9,8
Y-, K?	1.119	8,2	1.017	7,9	845	7,3	727	6,8	519	5,2	398	4,2	246	2,8	226	2,6
Y?, K+	39	0,3	68	0,6	36	0,3	57	0,5	50	0,5	53	0,6	10	0,1	4	0,05
Y?, K-	8	0,1	21	0,2	7	0,1	3	0,03	3	0,0	19	0,2	7	0,1	2	0,02
Y?, K?	1.424	10,4	1.306	10,2	1.284	11,1	1.170	10,9	877	8,9	607	6,5	617	7,1	857	9,9
Toplam Akciğer TB*	13.690	100,0	12.813	100,0	11.554	100,0	10.740	100,0	9.909	100,0	9.391	100,0	8.655	100,0	8.632	100,0

* Akciğer olguları + "AC+AC Dışı" olgular.

Y: Yayma K: Kültür (+): Pozitif, (-): Negatif, (?): Bakılmadı/Sonuç yok

Tablo 40. İlaç Duyarlılık Testi Çalışılan Hastalarda Olgu Tanımına Göre Her Bir TB İlacı İçin Toplam Direnç Sonuçları, 2007-2014*

	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Dirençli	%	Dirençli	%	Dirençli	%	Dirençli	%	Dirençli	%	Dirençli	%	Dirençli	%	Dirençli	%
Yeni Olgular	n=4.142		n=4.221		n=3.720		n=4.350		n=4.226		n=4.757		n=4.947		n=4.866	
İzoniyazid	492	11,9	479	11,3	381	10,2	450	10,3	475	11,2	610	12,8	576	11,6	568	11,7
Rifampisin	202	4,9	166	3,9	143	3,8	177	4,1	157	3,7	199	4,2	166	3,4	200	4,1
Etambutol	115	2,8	143	3,4	131	3,5	152	3,5	162	3,8	201	4,2	174	3,5	199	4,1
Streptomisin	296	7,1	275	6,5	259	7,0	329	7,6	370	8,8	451	9,5	401	8,1	458	9,4
İD	120	2,9	125	3,0	99	2,7	110	2,5	116	2,7	151	3,2	123	2,5	121	2,5
Önceden Tedavi Görmüş Olgular	n=775		n=742		n=600		n=615		n=602		n=642		n=592		n=630	
İzoniyazid	214	27,6	207	27,9	183	30,5	210	34,1	186	30,9	221	34,4	178	30,1	190	30,2
Rifampisin	145	18,7	162	21,8	139	23,2	159	25,9	168	27,9	159	24,8	118	19,9	149	23,7
Etambutol	64	8,3	71	9,6	71	11,8	104	16,9	77	12,8	91	14,2	61	10,3	74	11,7
Streptomisin	107	13,8	96	12,9	110	18,3	124	20,2	127	21,1	160	24,9	122	20,6	124	19,7
İD	120	15,5	138	18,6	123	20,5	140	22,8	146	24,3	140	21,8	105	17,8	132	21,1
Tüm Olgular	n=4.917		n=4.963		n=4.320		n=4.965		n=4.828		n=5.399		n=5.539		n=5.496	
İzoniyazid	706	14,4	686	13,8	564	13,1	660	13,3	661	13,7	831	15,4	754	13,6	758	13,8
Rifampisin	347	7,1	328	6,6	282	6,5	336	6,8	325	6,7	358	6,6	284	5,1	349	6,4
Etambutol	179	3,6	214	4,3	202	4,7	256	5,2	239	5,0	292	5,4	235	4,2	273	5,0
Streptomisin	403	8,2	371	7,5	369	8,5	453	9,1	497	10,3	611	11,3	523	9,4	582	10,6
İD	240	4,9	263	5,3	222	5,1	250	5,0	262	5,4	291	5,4	228	4,1	253	4,6

*Her bir ilaç için toplam dirençli hasta sayısı belirtilirken, diğeri ilaçlara dirençli ya da duyarlı olması dikkate alınmamıştır.

n: Duyarlılık testi yapılan toplam hasta sayısı (Akiğeri olguları+AC dışı olgular).

Tablo 41. İlaç Duyarlılık Testi Çalışılan Hastalarda Olgu Tanımına Göre Tekli ve Çoklu İlaç Direnci Dağılımları, 2014*

DİRENÇ DURUMU	Yeni Olgular		Önceden Tedavi Görmüş Olgular		Tüm Olgular	
	n=4.866		n=630		n=5.496	
	Sayı	%**	Sayı	%**	Sayı	%**
TOPLAM DUYARLI	3.820	78,5	393	62,4	4.213	76,7
TOPLAM DİRENÇLİ	944	19,4	228	36,2	1.172	21,3
H dirençli	278	5,9	35	5,8	313	5,8
R dirençli	55	1,2	11	1,8	66	1,2
E dirençli	72	1,5	3	0,5	75	1,4
S dirençli	216	4,5	17	2,8	233	4,4
TOPLAM TEK İLAÇ	621	13,1	66	10,9	687	12,8
HR dirençli	25	0,5	29	4,8	54	1,0
HS dirençli	119	2,5	15	2,5	134	2,5
HE dirençli	23	0,5	4	0,7	27	0,5
RS dirençli	2	0,0	2	0,3	4	0,1
RE dirençli	16	0,3	1	0,2	17	0,3
ES dirençli	6	0,1	1	0,2	7	0,1
TOPLAM İKİ İLAÇ	191	4,0	52	8,6	243	4,5
HRS dirençli	36	0,8	34	5,6	70	1,3
HRE dirençli	5	0,1	9	1,5	14	0,3
HSE dirençli	22	0,5	2	0,3	24	0,4
RSE dirençli	1	0,02	1	0,2	2	0,04
TOPLAM ÜÇ İLAÇ	64	1,3	46	7,6	110	2,1
HRSE DİRENÇLİ	52	1,1	53	8,7	105	2,0

n: Duyarlılık testi yapılan hasta sayısı

Toplam Duyarlı: Tüm ilaçlara duyarlı hastalar

Toplam Dirençli: En az bir ilaca dirençli hastalar

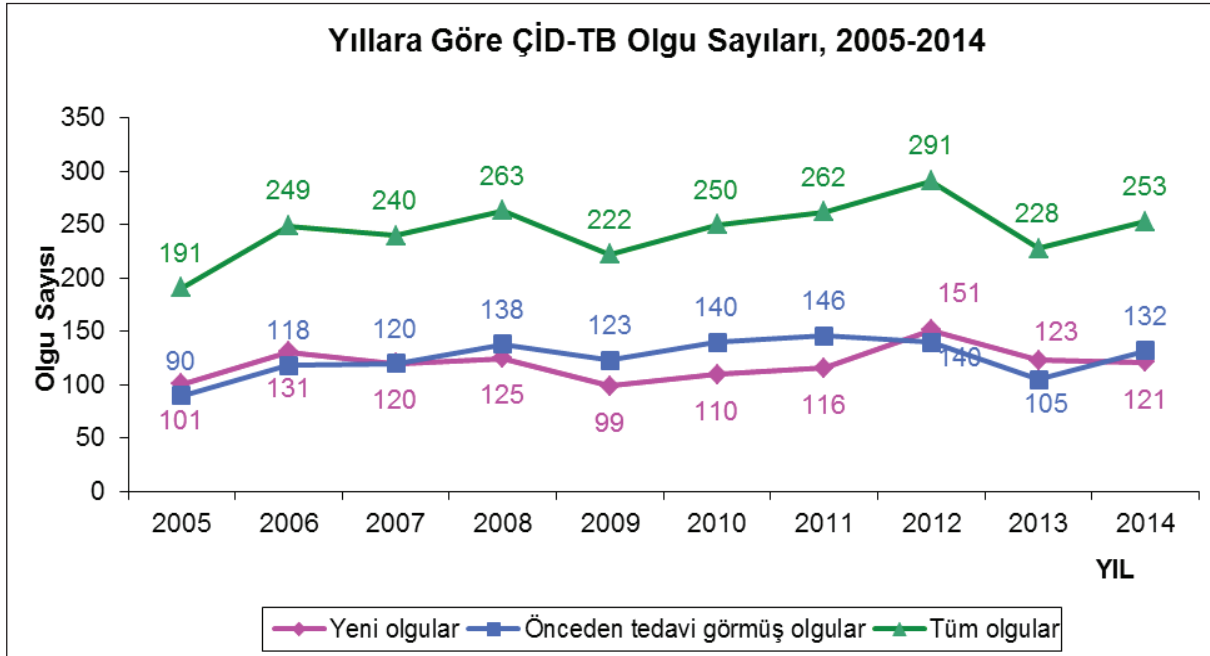
*Dört ilaç için de duyarlılık testi yapılmış olup, hastalar dirençli olduğu ilaç ya da ilaçlar dışında kalan diğer ilaçlara duyarlıdır.

**Toplam duyarlı ve toplam dirençli dışındaki yüzdeler dört ilaç için de duyarlılık testi yapılan hasta sayısı üzerinden alınmıştır (4.871/582/5.453).

Tablo 42. Yeni, Önceden Tedavi Görmüş ve Tüm Olgularda ÇİD-TB Oranları, 2005-2014

YIL	Yeni Olgular			Önceden Tedavi Görmüş Olgular			Tüm Olgular		
	İDT Yapılan*	ÇİD-TB		İDT Yapılan*	ÇİD-TB		İDT Yapılan*	ÇİD-TB	
		Sayı	%		Sayı	%		Sayı	%
2005	3.237	101	3,1	508	90	17,7	3.745	191	5,1
2006	4.135	131	3,2	711	118	16,6	4.846	249	5,1
2007	4.134	120	2,9	775	120	15,5	4.909	240	4,9
2008	4.218	125	3,0	740	138	18,6	4.958	263	5,3
2009	3.714	99	2,7	599	123	20,5	4.313	222	5,1
2010	4.342	110	2,5	615	140	22,8	4.957	250	5,0
2011	4.221	116	2,7	602	146	24,3	4.823	262	5,4
2012	4.742	151	3,2	641	140	21,8	5.383	291	5,4
2013	4.938	123	2,5	591	105	17,8	5.529	228	4,1
2014	4.847	121	2,5	625	132	21,1	5.472	253	4,6

* İNH ve RİF için (her ikisine) İDT yapılan.

Şekil 22. Yeni, Önceden Tedavi Görmüş ve Tüm Olgularda ÇİD-TB Sayıları, 2005-2014

Tablo 43. ÇİD-TB Olgularının Temel Özelliklere Göre Dağılımı, 2014

Cinsiyet	Sayı	%
Erkek	177	70,0
Kadın	76	30,0
Yaş Grubu		
Yaş Grubu	Sayı	%
0-14 yaş	8	3,2
≥15	245	96,8
Hastalığın Yeri		
Hastalığın Yeri	Sayı	%
Akciğer	238	94,1
AC Dışı	7	2,8
Akciğer + AC Dışı	8	3,1
Olgu Tanımı		
Olgu Tanımı	Sayı	%
Yeni	121	47,8
Önceden Tedavi Görmüş	132	52,2
HIV Durumu		
HIV Durumu	Sayı	%
HIV (+)	3	1,2
Doğduğu Ülke		
Doğduğu Ülke	Sayı	%
Türkiye	214	84,6
Türkiye dışı	39	15,4
Toplam ÇİD-TB Hasta	253	

Tablo 44. Toplam TB, ÇİD-TB ve YİD-TB Olgu Sayıları, 2005-2014

YIL	Toplam TB Olgusu	ÇİD-TB	YİD-TB*
2005	20.535	191	-
2006	20.526	249	-
2007	19.694	240	-
2008	18.452	263	-
2009	17.402	222	-
2010	16.551	250	3
2011	15.679	262	1
2012	14.691	291	6
2013	13.409	228	3
2014	13.378	253	2

*YİD-TB sayıları ÇİD-TB sayılarına dahildir.

Tablo 45. TB Olgularında HIV Testi Yapılma Durumu ve HIV (+) TB Hasta Sayısı, 2009-2014

YIL	Toplam TB Olgusu	HIV Testi yapılan*		HIV (+) TB Hastası	
		Sayı	%**	Sayı	%**
2009	17.402	?		1	0,01
2010	16.551	581	3,5	14	0,08
2011	15.679	7.241	46,2	29	0,18
2012	14.691	8.646	58,9	45	0,31
2013	13.409	8.787	65,5	32	0,24
2014	13.378	9.344	69,8	45	0,34

*04.03.2011 tarihinde 2011/14 sayılı "Tüberkülozlu hastalarda HIV tanı testi yapılması" konulu Genelge yayımlanmıştır.

**Yüzdeler toplam TB hasta sayısı üzerinden alınmıştır.

5

İLLERE GÖRE
TÜBERKÜLOZ VERİLERİ

İLLERE GÖRE TÜBERKÜLOZ VERİLERİ

Ülkemizde 2005 yılından itibaren dispanserlere kayıtlı her bir hastanın verisi bireysel olarak toplanmaktadır. Bu bölümde, yıllara göre değişimi göstermek amacıyla illerin yıllara göre toplam olgu sayıları ve olgu hızları verilmiştir.

Bu bölümde ayrıca 2014 yılı tüberküloz hastalarına ait verilerin il düzeyinde dağılımını gösteren tablolar yer almaktadır. Bu tablolarda illerin tüberküloz olgularının cinsiyete, yaş gruplarına, hastalığın tutulum yerine ve olgu tanımına göre dağılımları ile akciğer tüberkülozu olgularında bakteriyolojik tetkik yapılmama durumları incelenmiştir. Olgu hızı hesaplamalarında 2007 yılından itibaren adrese dayalı nüfus verileri (ADNKS) kullanılmıştır.

5.1. TÜM İLLER

Tablo 46. İllere Göre Toplam TB Olgu Sayısı ve Olgu Hızı, 2007-2014

İLLER	Toplam Olgu Sayısı							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Adana	481	393	523	446	384	360	383	378
Adıyaman	110	109	107	97	93	70	62	67
Afyonkarahisar	96	90	108	96	81	88	106	108
Ağrı	86	65	96	100	78	62	56	59
Aksaray	53	54	41	36	45	29	30	35
Amasya	70	61	48	46	54	39	26	46
Ankara	644	665	653	652	674	608	580	634
Antalya	320	276	205	250	208	214	217	200
Ardahan	14	14	28	14	11	12	11	8
Artvin	55	45	43	30	29	42	37	35
Aydın	248	248	208	180	177	168	154	161
Balıkesir	315	356	277	278	266	256	269	234
Bartın	95	66	65	83	43	42	62	43
Batman	147	105	105	126	103	80	82	54
Bayburt	10	12	8	12	18	3	8	6
Bilecik	38	39	37	26	31	24	31	27
Bingöl	70	77	45	53	61	60	54	53
Bitlis	48	45	37	28	37	27	27	23
Bolu	62	54	36	28	33	46	29	40
Burdur	29	22	29	27	21	29	17	23
Bursa	812	803	746	705	718	620	595	631
Çanakkale	160	149	136	139	128	126	106	144
Çankırı	32	22	20	30	27	18	19	15
Çorum	108	88	106	93	78	83	69	52
Denizli	169	125	122	146	119	102	96	96
Diyarbakır	377	299	329	314	283	291	247	234
Düzce	106	128	121	126	113	110	78	72
Edirne	177	171	154	174	145	121	113	128
Elazığ	140	119	121	130	93	95	84	95
Erzincan	31	31	39	24	28	32	18	23
Erzurum	142	153	115	119	138	119	88	92
Eskişehir	135	126	94	118	139	97	112	94
Gaziantep	319	255	294	270	246	262	277	293
Giresun	165	161	121	132	125	115	86	83
Gümüşhane	29	19	16	23	14	19	17	9
Hakkari	24	33	30	38	28	22	17	17
Hatay	175	210	179	167	167	149	187	188
İğdır	46	36	39	31	22	23	21	15
Isparta	46	47	48	50	50	48	25	42
İstanbul	6.392	6.171	5.702	5.211	4.898	4.696	4.124	4.062
İzmir	1.036	891	859	766	700	691	678	687

Tablo 46. İllere Göre Toplam TB Olgu Sayısı ve Olgu Hızı, 2007-2014 (devamı)

İLLER	Toplam Olgu Hızı							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Adana	24,0	19,4	25,4	21,4	18,2	16,9	17,8	17,5
Adıyaman	18,9	18,6	18,2	16,4	15,7	11,8	10,4	11,2
Afyonkarahisar	13,7	12,9	15,4	13,8	11,6	12,5	15,0	15,3
Ağrı	16,2	12,2	17,9	18,4	14,0	11,2	10,2	10,7
Aksaray	14,5	14,6	10,9	9,5	11,9	7,6	7,8	9,1
Amasya	21,3	18,8	14,8	13,7	16,7	12,1	8,1	14,3
Ankara	14,4	14,6	14,0	13,7	13,8	12,2	11,5	12,3
Antalya	17,9	14,8	10,7	12,6	10,2	10,2	10,1	9,0
Ardahan	12,4	12,5	25,9	13,3	10,2	11,3	10,7	7,9
Artvin	32,7	27,0	26,0	18,2	17,4	25,1	21,9	20,6
Aydın	26,2	25,7	21,2	18,2	17,7	16,7	15,1	15,5
Balıkesir	28,2	31,5	24,3	24,1	23,0	22,1	23,1	19,7
Bartın	52,2	35,6	34,5	44,2	23,0	22,3	32,8	22,7
Batman	31,1	21,6	21,1	24,7	19,6	15,0	15,0	9,7
Bayburt	13,1	15,9	10,7	16,1	23,5	4,0	10,6	7,4
Bilecik	18,6	20,2	18,3	11,5	15,2	11,8	14,8	12,9
Bingöl	27,8	30,1	17,6	20,8	23,3	22,9	20,3	19,9
Bitlis	14,6	13,8	11,3	8,5	11,0	8,0	8,0	6,8
Bolu	22,9	20,1	13,3	10,3	11,9	16,4	10,2	14,0
Burdur	11,5	8,9	11,5	10,4	8,4	11,4	6,6	9,0
Bursa	33,3	32,0	29,2	27,1	27,1	23,1	21,7	22,6
Çanakkale	33,6	31,4	28,5	28,3	26,3	25,5	21,1	28,1
Çankırı	18,4	12,5	10,8	16,8	15,2	9,8	10,0	8,2
Çorum	19,6	16,1	19,6	17,4	14,6	15,7	13,0	9,9
Denizli	18,6	13,6	13,2	15,7	12,6	10,7	10,0	9,8
Diyarbakır	25,8	20,0	21,7	20,5	18,0	18,3	15,4	14,3
Düzce	32,8	39,0	36,1	37,3	33,0	31,7	22,2	20,3
Edirne	44,6	43,3	38,9	44,6	36,3	30,3	28,4	32,0
Elazığ	25,9	21,7	22,0	23,5	16,7	16,9	14,8	16,7
Erzincan	14,5	14,7	18,3	10,7	13,0	14,7	8,2	10,3
Erzurum	18,1	19,7	14,9	15,5	17,7	15,3	11,5	12,1
Eskişehir	18,6	17,0	12,4	15,4	17,8	12,3	14,0	11,6
Gaziantep	20,4	15,8	17,8	15,9	14,0	14,6	15,0	15,5
Giresun	39,5	38,2	28,7	31,5	29,8	27,4	20,2	19,3
Gümüşhane	22,2	14,5	12,2	17,7	10,6	14,1	12,0	6,1
Hakkari	9,7	12,8	11,7	15,1	10,3	7,9	6,2	6,2
Hatay	12,6	14,9	12,4	11,3	11,3	10,0	12,4	12,4
Iğdır	25,3	19,6	21,3	16,8	11,6	12,1	11,0	7,8
Isparta	11,0	11,5	11,4	11,2	12,2	11,5	6,0	10,0
İstanbul	50,8	48,6	44,1	39,3	36,0	33,9	29,1	28,3
İzmir	27,7	23,5	22,2	19,4	17,7	17,3	16,7	16,7

Tablo 46. İllere Göre Toplam TB Olgu Sayısı ve Olgu Hızı, 2007-2014 (devamı)

İLLER	Toplam Olgu Sayısı							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kahramanmaraş	126	121	114	122	114	124	110	93
Karabük	58	55	58	55	46	47	35	43
Karaman	18	20	28	30	22	27	16	19
Kars	52	40	30	48	24	29	33	27
Kastamonu	68	72	61	58	57	57	50	42
Kayseri	146	147	200	199	180	152	126	132
Kırıkkale	60	52	49	43	53	31	25	32
Kırklareli	154	114	111	113	106	96	93	99
Kırşehir	22	22	15	20	17	21	21	17
Kilis	15	22	12	11	6	17	23	35
Kocaeli	495	467	346	368	337	344	307	348
Konya	298	287	281	282	275	263	267	269
Kütahya	98	89	78	88	114	68	61	62
Malatya	206	153	176	173	162	157	117	162
Manisa	337	322	273	289	247	282	236	238
Mardin	100	104	117	98	87	95	90	80
Mersin	319	308	274	251	256	255	205	229
Muğla	101	119	102	108	107	99	87	83
Muş	74	78	70	90	67	65	44	47
Nevşehir	32	29	24	36	49	34	34	26
Niğde	37	44	39	36	59	32	31	35
Ordu	269	254	217	234	225	180	193	152
Osmaniye	91	91	86	76	98	71	62	76
Rize	121	101	85	57	60	65	72	50
Sakarya	386	310	323	271	314	296	282	242
Samsun	327	346	354	328	301	288	261	224
Siirt	63	53	59	60	46	45	35	26
Sinop	44	45	37	40	34	35	27	27
Sivas	148	125	126	115	107	85	101	80
Şanlıurfa	390	324	400	323	331	263	250	246
Şırnak	67	56	62	73	80	76	66	72
Tekirdağ	295	283	263	227	238	195	167	177
Tokat	186	148	119	104	114	106	90	88
Trabzon	287	211	199	209	217	194	115	137
Tunceli	5	7	8	4	3	10	7	13
Uşak	55	65	36	50	38	27	30	37
Van	164	179	138	145	104	86	85	99
Yalova	51	62	65	56	50	32	43	38
Yozgat	54	55	46	67	44	41	52	30
Zonguldak	263	239	231	180	184	203	162	140
Türkiye Geneli	19.694	18.452	17.402	16.551	15.679	14.691	13.409	13.378

Tablo 46. İllere Göre Toplam TB Olgu Sayısı ve Olgu Hızı, 2007-2014 (devamı)

İLLER	Toplam Olgu Hızı							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kahramanmaraş	12,5	11,8	11,0	11,7	10,8	11,7	10,2	8,5
Karabük	26,5	25,4	26,5	24,2	20,9	20,9	15,2	18,6
Karaman	8,0	8,7	12,1	12,9	9,4	11,5	6,7	7,9
Kars	16,7	12,8	9,8	15,9	7,8	9,5	11,0	9,1
Kastamonu	18,9	20,0	17,0	16,1	15,8	15,8	13,6	11,4
Kayseri	12,5	12,4	16,6	16,1	14,3	11,9	9,7	10,0
Kırıkkale	21,4	18,6	17,4	15,5	19,3	11,3	9,1	11,8
Kırklareli	46,2	33,8	33,3	34,0	31,2	28,1	27,3	28,8
Kırşehir	9,9	9,9	6,7	9,0	7,7	9,5	9,4	7,6
Kilis	12,7	18,2	9,8	8,9	4,8	13,7	17,9	27,2
Kocaeli	34,4	31,3	22,7	23,6	21,0	21,0	18,3	20,2
Konya	15,2	14,6	14,1	14,0	13,5	12,8	12,8	12,8
Kütahya	16,8	15,7	13,6	14,9	20,2	11,9	10,7	10,8
Malatya	28,5	20,9	23,9	23,4	21,4	20,6	15,3	21,1
Manisa	25,5	24,5	20,5	20,9	18,4	20,9	17,4	17,4
Mardin	13,4	13,9	15,9	13,2	11,4	12,3	11,5	10,1
Mersin	20,0	19,2	16,7	15,2	15,3	15,2	12,0	13,3
Muğla	13,2	15,0	12,7	13,2	12,8	11,6	10,0	9,3
Muş	18,2	19,3	17,3	22,1	16,2	15,7	10,7	11,4
Nevşehir	11,4	10,3	8,4	12,8	17,3	11,9	11,9	9,1
Niğde	11,2	13,0	11,5	10,7	17,5	9,4	9,0	10,2
Ordu	37,6	35,3	30,0	32,5	31,5	24,3	26,4	21,0
Osmaniye	20,1	19,6	18,2	15,9	20,2	14,4	12,4	15,0
Rize	38,3	31,6	26,6	17,8	18,6	20,1	21,9	15,2
Sakarya	46,2	36,4	37,5	31,0	35,3	32,8	30,7	25,9
Samsun	26,6	28,0	28,3	26,2	24,0	23,0	20,7	17,6
Siirt	21,6	17,7	19,4	20,0	14,8	14,5	11,1	8,2
Sinop	22,2	22,4	18,4	19,7	16,7	17,4	13,2	13,2
Sivas	23,2	19,8	19,9	17,9	17,1	13,6	16,2	12,8
Şanlıurfa	25,6	20,6	24,8	19,4	19,3	14,9	13,9	13,3
Şırnak	16,1	13,0	14,4	17,0	17,5	16,3	13,9	14,7
Tekirdağ	40,5	36,7	33,6	28,4	28,7	22,9	19,1	19,5
Tokat	30,0	24,0	19,1	16,8	18,7	17,3	15,0	14,7
Trabzon	38,8	28,2	26,0	27,4	28,7	25,6	15,2	17,9
Tunceli	6,0	8,1	9,6	5,2	3,5	11,6	8,2	15,0
Uşak	16,5	19,5	10,7	14,8	11,2	7,9	8,7	10,6
Van	16,7	17,8	13,5	14,0	10,2	8,2	7,9	9,1
Yalova	28,1	31,4	32,1	27,5	24,2	15,1	19,5	16,8
Yozgat	11,0	11,4	9,4	14,1	9,4	9,0	11,7	6,9
Zonguldak	42,7	38,6	37,3	29,0	30,0	33,5	26,9	23,4
Türkiye Geneli	27,9	25,8	24,0	22,5	21,0	19,4	17,5	17,2

Tablo 47. İllerin Toplam TB Olgularının Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014

İL	CİNSİYET				TOPLAM
	Erkek		Kadın		
	Sayı	%	Sayı	%	
Adana	237	62,7	141	37,3	378
Adıyaman	38	56,7	29	43,3	67
Afyonkarahisar	52	48,1	56	51,9	108
Ağrı	31	52,5	28	47,5	59
Aksaray	11	31,4	24	68,6	35
Amasya	31	67,4	15	32,6	46
Ankara	322	50,8	312	49,2	634
Antalya	125	62,5	75	37,5	200
Ardahan	4	50,0	4	50,0	8
Artvin	25	71,4	10	28,6	35
Aydın	105	65,2	56	34,8	161
Balıkesir	148	63,2	86	36,8	234
Bartın	28	65,1	15	34,9	43
Batman	31	57,4	23	42,6	54
Bayburt	2	33,3	4	66,7	6
Bilecik	19	70,4	8	29,6	27
Bingöl	25	47,2	28	52,8	53
Bitlis	17	73,9	6	26,1	23
Bolu	21	52,5	19	47,5	40
Burdur	14	60,9	9	39,1	23
Bursa	349	55,3	282	44,7	631
Çanakkale	97	67,4	47	32,6	144
Çankırı	10	66,7	5	33,3	15
Çorum	31	59,6	21	40,4	52
Denizli	57	59,4	39	40,6	96
Diyarbakır	129	55,1	105	44,9	234
Düzce	45	62,5	27	37,5	72
Edirne	91	71,1	37	28,9	128
Elazığ	33	34,7	62	65,3	95
Erzincan	12	52,2	11	47,8	23
Erzurum	45	48,9	47	51,1	92
Eskişehir	56	59,6	38	40,4	94
Gaziantep	169	57,7	124	42,3	293
Giresun	52	62,7	31	37,3	83
Gümüşhane	3	33,3	6	66,7	9
Hakkari	7	41,2	10	58,8	17
Hatay	116	61,7	72	38,3	188
İğdır	10	66,7	5	33,3	15
Isparta	26	61,9	16	38,1	42
İstanbul	2.372	58,4	1.690	41,6	4.062
İzmir	426	62,0	261	38,0	687

Tablo 47. İllerin Toplam TB Olgularının Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014 (devamı)

İL	CİNSİYET				TOPLAM
	Erkek		Kadın		
	Sayı	%	Sayı	%	
Kahramanmaraş	48	51,6	45	48,4	93
Karabük	29	67,4	14	32,6	43
Karaman	9	47,4	10	52,6	19
Kars	20	74,1	7	25,9	27
Kastamonu	26	61,9	16	38,1	42
Kayseri	62	47,0	70	53,0	132
Kırıkkale	17	53,1	15	46,9	32
Kırklareli	70	70,7	29	29,3	99
Kırşehir	8	47,1	9	52,9	17
Kilis	16	45,7	19	54,3	35
Kocaeli	197	56,6	151	43,4	348
Konya	138	51,3	131	48,7	269
Kütahya	39	62,9	23	37,1	62
Malatya	87	53,7	75	46,3	162
Manisa	134	56,3	104	43,7	238
Mardin	42	52,5	38	47,5	80
Mersin	136	59,4	93	40,6	229
Muğla	51	61,4	32	38,6	83
Muş	24	51,1	23	48,9	47
Nevşehir	12	46,2	14	53,8	26
Niğde	17	48,6	18	51,4	35
Ordu	94	61,8	58	38,2	152
Osmaniye	48	63,2	28	36,8	76
Rize	38	76,0	12	24,0	50
Sakarya	143	59,1	99	40,9	242
Samsun	118	52,7	106	47,3	224
Siirt	13	50,0	13	50,0	26
Sinop	15	55,6	12	44,4	27
Sivas	41	51,3	39	48,8	80
Şanlıurfa	127	51,6	119	48,4	246
Şırnak	31	43,1	41	56,9	72
Tekirdağ	113	63,8	64	36,2	177
Tokat	50	56,8	38	43,2	88
Trabzon	99	72,3	38	27,7	137
Tunceli	4	30,8	9	69,2	13
Uşak	20	54,1	17	45,9	37
Van	46	46,5	53	53,5	99
Yalova	18	47,4	20	52,6	38
Yozgat	16	53,3	14	46,7	30
Zonguldak	90	64,3	50	35,7	140
TOPLAM	7.728	57,8	5.650	42,2	13.378

Tablo 48. İllerin Toplam TB Olgularının Hastalığın Tutulum Yerine Göre Dağılımı, 2014

İL	HASTALIĞIN YERİ						TOPLAM
	Akciğer		AC Dışı		Akciğer+AC Dışı		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Adana	246	65,1	117	31,0	15	4,0	378
Adıyaman	32	47,8	30	44,8	5	7,5	67
Afyonkarahisar	53	49,1	54	50,0	1	0,9	108
Ağrı	25	42,4	31	52,5	3	5,1	59
Aksaray	13	37,1	21	60,0	1	2,9	35
Amasya	28	60,9	15	32,6	3	6,5	46
Ankara	285	45,0	305	48,1	44	6,9	634
Antalya	144	72,0	49	24,5	7	3,5	200
Ardahan	7	87,5	1	12,5	-	-	8
Artvin	25	71,4	8	22,9	2	5,7	35
Aydın	101	62,7	44	27,3	16	9,9	161
Balıkesir	171	73,1	61	26,1	2	0,9	234
Bartın	29	67,4	13	30,2	1	2,3	43
Batman	30	55,6	21	38,9	3	5,6	54
Bayburt	2	33,3	3	50,0	1	16,7	6
Bilecik	18	66,7	9	33,3	-	-	27
Bingöl	25	47,2	27	50,9	1	1,9	53
Bitlis	11	47,8	12	52,2	-	-	23
Bolu	15	37,5	21	52,5	4	10,0	40
Burdur	15	65,2	8	34,8	-	-	23
Bursa	382	60,5	209	33,1	40	6,3	631
Çanakkale	108	75,0	32	22,2	4	2,8	144
Çankırı	9	60,0	6	40,0	-	-	15
Çorum	22	42,3	28	53,8	2	3,8	52
Denizli	59	61,5	34	35,4	3	3,1	96
Diyarbakır	126	53,8	101	43,2	7	3,0	234
Düzce	54	75,0	17	23,6	1	1,4	72
Edirne	84	65,6	41	32,0	3	2,3	128
Elazığ	38	40,0	52	54,7	5	5,3	95
Erzincan	12	52,2	11	47,8	-	-	23
Erzurum	40	43,5	47	51,1	5	5,4	92
Eskişehir	43	45,7	49	52,1	2	2,1	94
Gaziantep	179	61,1	110	37,5	4	1,4	293
Giresun	62	74,7	20	24,1	1	1,2	83
Gümüşhane	4	44,4	4	44,4	1	11,1	9
Hakkari	9	52,9	8	47,1	-	-	17
Hatay	116	61,7	69	36,7	3	1,6	188
İğdır	6	40,0	8	53,3	1	6,7	15
Isparta	20	47,6	20	47,6	2	4,8	42
İstanbul	2.498	61,5	1.338	32,9	226	5,6	4.062
İzmir	454	66,1	210	30,6	23	3,3	687

Tablo 48. İllerin Toplam TB Olgularının Hastalığın Tutulum Yerine Göre Dağılımı, 2014 (devamı)

İL	HASTALIĞIN YERİ						TOPLAM
	Akciğer		AC Dışı		Akciğer+AC Dışı		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Kahramanmaraş	52	55,9	39	41,9	2	2,2	93
Karabük	24	55,8	16	37,2	3	7,0	43
Karaman	8	42,1	11	57,9	-	-	19
Kars	14	51,9	11	40,7	2	7,4	27
Kastamonu	21	50,0	21	50,0	-	-	42
Kayseri	62	47,0	70	53,0	-	-	132
Kırıkkale	15	46,9	16	50,0	1	3,1	32
Kırklareli	64	64,6	28	28,3	7	7,1	99
Kırşehir	7	41,2	9	52,9	1	5,9	17
Kilis	16	45,7	17	48,6	2	5,7	35
Kocaeli	230	66,1	106	30,5	12	3,4	348
Konya	134	49,8	125	46,5	10	3,7	269
Kütahya	36	58,1	23	37,1	3	4,8	62
Malatya	98	60,5	58	35,8	6	3,7	162
Manisa	153	64,3	72	30,3	13	5,5	238
Mardin	46	57,5	32	40,0	2	2,5	80
Mersin	133	58,1	88	38,4	8	3,5	229
Muğla	61	73,5	20	24,1	2	2,4	83
Muş	25	53,2	20	42,6	2	4,3	47
Nevşehir	14	53,8	9	34,6	3	11,5	26
Niğde	22	62,9	13	37,1	-	-	35
Ordu	91	59,9	55	36,2	6	3,9	152
Osmaniye	49	64,5	23	30,3	4	5,3	76
Rize	31	62,0	15	30,0	4	8,0	50
Sakarya	170	70,2	64	26,4	8	3,3	242
Samsun	136	60,7	74	33,0	14	6,3	224
Siirt	11	42,3	13	50,0	2	7,7	26
Sinop	11	40,7	16	59,3	-	-	27
Sivas	41	51,3	38	47,5	1	1,3	80
Şanlıurfa	153	62,2	87	35,4	6	2,4	246
Şırnak	35	48,6	33	45,8	4	5,6	72
Tekirdağ	120	67,8	48	27,1	9	5,1	177
Tokat	45	51,1	39	44,3	4	4,5	88
Trabzon	88	64,2	46	33,6	3	2,2	137
Tunceli	10	76,9	2	15,4	1	7,7	13
Uşak	17	45,9	19	51,4	1	2,7	37
Van	44	44,4	51	51,5	4	4,0	99
Yalova	27	71,1	8	21,1	3	7,9	38
Yozgat	17	56,7	12	40,0	1	3,3	30
Zonguldak	100	71,4	35	25,0	5	3,6	140
TOPLAM	8.031	60,0	4.746	35,5	601	4,5	13.378

Tablo 49. Toplam TB Olgularının İllere ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, 2014

İL	YAŞ GRUBU																Toplam
	0-4		5-14		15-24		25-34		35-44		45-54		55-64		≥65		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Adana	5	1,3	12	3,2	54	14,3	66	17,5	55	14,6	69	18,3	54	14,3	63	16,7	378
Adıyaman	1	1,5	2	3,0	13	19,4	15	22,4	7	10,4	8	11,9	8	11,9	13	19,4	67
Afyonkarahisar	1	0,9	3	2,8	9	8,3	16	14,8	8	7,4	13	12,0	24	22,2	34	31,5	108
Ağrı	1	1,7	8	13,6	19	32,2	10	16,9	8	13,6	2	3,4	5	8,5	6	10,2	59
Aksaray	-	-	2	5,7	8	22,9	4	11,4	7	20,0	4	11,4	5	14,3	5	14,3	35
Amasya	2	4,3	-	-	4	8,7	5	10,9	10	21,7	6	13,0	6	13,0	13	28,3	46
Ankara	14	2,2	25	3,9	50	7,9	82	12,9	88	13,9	106	16,7	105	16,6	164	25,9	634
Antalya	1	0,5	1	0,5	26	13,0	36	18,0	45	22,5	37	18,5	29	14,5	25	12,5	200
Ardahan	-	-	-	-	3	37,5	1	12,5	2	25,0	-	-	-	-	2	25,0	8
Artvin	-	-	1	2,9	5	14,3	9	25,7	6	17,1	9	25,7	4	11,4	1	2,9	35
Aydın	-	-	2	1,2	12	7,5	26	16,1	27	16,8	30	18,6	27	16,8	37	23,0	161
Balıkesir	2	0,9	2	0,9	17	7,3	32	13,7	28	12,0	41	17,5	43	18,4	69	29,5	234
Bartın	-	-	-	-	1	2,3	1	2,3	5	11,6	2	4,7	7	16,3	27	62,8	43
Batman	2	3,7	1	1,9	16	29,6	7	13,0	7	13,0	6	11,1	11	20,4	4	7,4	54
Bayburt	1	16,7	-	-	2	33,3	-	-	1	16,7	-	-	1	16,7	1	16,7	6
Bilecik	-	-	-	-	2	7,4	5	18,5	1	3,7	3	11,1	8	29,6	8	29,6	27
Bingöl	1	1,9	4	7,5	20	37,7	9	17,0	7	13,2	5	9,4	2	3,8	5	9,4	53
Bitlis	-	-	2	8,7	6	26,1	3	13,0	4	17,4	3	13,0	3	13,0	2	8,7	23
Bolu	1	2,5	2	5,0	6	15,0	4	10,0	4	10,0	5	12,5	11	27,5	7	17,5	40
Burdur	-	-	-	-	2	8,7	5	21,7	3	13,0	5	21,7	3	13,0	5	21,7	23
Bursa	4	0,6	19	3,0	76	12,0	118	18,7	103	16,3	99	15,7	90	14,3	122	19,3	631
Çanakkale	-	-	-	-	13	9,0	20	13,9	18	12,5	26	18,1	28	19,4	39	27,1	144
Çankırı	-	-	2	13,3	1	6,7	2	13,3	3	20,0	2	13,3	1	6,7	4	26,7	15
Çorum	-	-	1	1,9	3	5,8	4	7,7	6	11,5	9	17,3	17	32,7	12	23,1	52
Denizli	1	1,0	2	2,1	8	8,3	11	11,5	12	12,5	18	18,8	15	15,6	29	30,2	96
Diyarbakır	4	1,7	12	5,1	70	29,9	39	16,7	32	13,7	33	14,1	16	6,8	28	12,0	234
Düzce	-	-	4	5,6	14	19,4	5	6,9	12	16,7	14	19,4	8	11,1	15	20,8	72
Edirne	-	-	4	3,1	8	6,3	22	17,2	20	15,6	25	19,5	22	17,2	27	21,1	128
Elazığ	1	1,1	2	2,1	18	18,9	13	13,7	15	15,8	11	11,6	13	13,7	22	23,2	95
Erzincan	1	4,3	1	4,3	4	17,4	2	8,7	-	-	5	21,7	3	13,0	7	30,4	23
Erzurum	-	-	2	2,2	18	19,6	21	22,8	13	14,1	5	5,4	12	13,0	21	22,8	92
Eskişehir	1	1,1	4	4,3	8	8,5	12	12,8	13	13,8	16	17,0	21	22,3	19	20,2	94
Gaziantep	4	1,4	10	3,4	48	16,4	59	20,1	50	17,1	48	16,4	33	11,3	41	14,0	293
Giresun	-	-	-	-	17	20,5	15	18,1	7	8,4	15	18,1	11	13,3	18	21,7	83
Gümüşhane	-	-	-	-	2	22,2	1	11,1	-	-	2	22,2	1	11,1	3	33,3	9
Hakkari	-	-	1	5,9	4	23,5	4	23,5	-	-	2	11,8	4	23,5	2	11,8	17
Hatay	3	1,6	4	2,1	33	17,6	44	23,4	27	14,4	32	17,0	18	9,6	27	14,4	188
İğdır	-	-	1	6,7	2	13,3	7	46,7	-	-	3	20,0	1	6,7	1	6,7	15
İsparta	-	-	-	-	6	14,3	5	11,9	7	16,7	4	9,5	8	19,0	12	28,6	42
İstanbul	56	1,4	129	3,2	858	21,1	926	22,8	654	16,1	587	14,5	440	10,8	412	10,1	4.062
İzmir	2	0,3	8	1,2	69	10,0	116	16,9	99	14,4	119	17,3	135	19,7	139	20,2	687

Tablo 49. Toplam TB Olgularının İllere ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 (devamı)

İL	YAŞ GRUBU																Toplam
	0-4		5-14		15-24		25-34		35-44		45-54		55-64		≥65		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
K.Maraş	1	1,1	3	3,2	16	17,2	19	20,4	14	15,1	15	16,1	8	8,6	17	18,3	93
Karabük	-	-	-	-	7	16,3	6	14,0	5	11,6	5	11,6	8	18,6	12	27,9	43
Karaman	-	-	-	-	1	5,3	-	-	3	15,8	4	21,1	5	26,3	6	31,6	19
Kars	2	7,4	1	3,7	5	18,5	5	18,5	4	14,8	3	11,1	3	11,1	4	14,8	27
Kastamonu	-	-	1	2,4	4	9,5	5	11,9	6	14,3	5	11,9	9	21,4	12	28,6	42
Kayseri	6	4,5	9	6,8	17	12,9	19	14,4	15	11,4	15	11,4	25	18,9	26	19,7	132
Kırıkkale	1	3,1	1	3,1	3	9,4	5	15,6	4	12,5	8	25,0	4	12,5	6	18,8	32
Kırklareli	-	-	1	1,0	7	7,1	14	14,1	16	16,2	26	26,3	21	21,2	14	14,1	99
Kırşehir	1	5,9	1	5,9	4	23,5	2	11,8	-	-	3	17,6	3	17,6	3	17,6	17
Kilis	1	2,9	2	5,7	7	20,0	6	17,1	10	28,6	5	14,3	-	-	4	11,4	35
Kocaeli	1	0,3	4	1,1	57	16,4	71	20,4	59	17,0	56	16,1	50	14,4	50	14,4	348
Konya	6	2,2	8	3,0	30	11,2	27	10,0	27	10,0	31	11,5	48	17,8	92	34,2	269
Kütahya	-	-	-	-	2	3,2	6	9,7	7	11,3	15	24,2	12	19,4	20	32,3	62
Malatya	-	-	2	1,2	24	14,8	34	21,0	18	11,1	27	16,7	25	15,4	32	19,8	162
Manisa	1	0,4	4	1,7	19	8,0	24	10,1	36	15,1	42	17,6	36	15,1	76	31,9	238
Mardin	1	1,3	6	7,5	24	30,0	18	22,5	11	13,8	6	7,5	5	6,3	9	11,3	80
Mersin	3	1,3	2	0,9	37	16,2	40	17,5	41	17,9	42	18,3	29	12,7	35	15,3	229
Muğla	-	-	3	3,6	5	6,0	12	14,5	14	16,9	10	12,0	19	22,9	20	24,1	83
Muş	-	-	2	4,3	15	31,9	13	27,7	8	17,0	6	12,8	1	2,1	2	4,3	47
Nevşehir	-	-	1	3,8	3	11,5	3	11,5	2	7,7	7	26,9	4	15,4	6	23,1	26
Niğde	-	-	-	-	3	8,6	2	5,7	3	8,6	9	25,7	10	28,6	8	22,9	35
Ordu	1	0,7	3	2,0	16	10,5	30	19,7	24	15,8	24	15,8	17	11,2	37	24,3	152
Osmaniye	1	1,3	-	-	10	13,2	17	22,4	12	15,8	18	23,7	10	13,2	8	10,5	76
Rize	1	2,0	1	2,0	3	6,0	12	24,0	8	16,0	12	24,0	7	14,0	6	12,0	50
Sakarya	2	0,8	2	0,8	36	14,9	35	14,5	30	12,4	41	16,9	44	18,2	52	21,5	242
Samsun	3	1,3	1	0,4	21	9,4	23	10,3	33	14,7	32	14,3	52	23,2	59	26,3	224
Siirt	1	3,8	1	3,8	11	42,3	3	11,5	2	7,7	2	7,7	5	19,2	1	3,8	26
Sinop	-	-	-	-	1	3,7	3	11,1	1	3,7	5	18,5	6	22,2	11	40,7	27
Sivas	1	1,3	7	8,8	12	15,0	9	11,3	12	15,0	11	13,8	10	12,5	18	22,5	80
Şanlıurfa	1	0,4	16	6,5	71	28,9	63	25,6	30	12,2	31	12,6	11	4,5	23	9,3	246
Şırnak	-	-	9	12,5	21	29,2	12	16,7	6	8,3	7	9,7	9	12,5	8	11,1	72
Tekirdağ	1	0,6	5	2,8	21	11,9	32	18,1	29	16,4	29	16,4	34	19,2	26	14,7	177
Tokat	1	1,1	2	2,3	18	20,5	8	9,1	13	14,8	15	17,0	14	15,9	17	19,3	88
Trabzon	3	2,2	2	1,5	13	9,5	14	10,2	25	18,2	33	24,1	20	14,6	27	19,7	137
Tunceli	-	-	1	7,7	5	38,5	1	7,7	1	7,7	1	7,7	3	23,1	1	7,7	13
Uşak	-	-	2	5,4	4	10,8	5	13,5	5	13,5	7	18,9	9	24,3	5	13,5	37
Van	2	2,0	14	14,1	31	31,3	15	15,2	12	12,1	10	10,1	10	10,1	5	5,1	99
Yalova	-	-	1	2,6	5	13,2	8	21,1	5	13,2	8	21,1	5	13,2	6	15,8	38
Yozgat	-	-	3	10,0	3	10,0	3	10,0	4	13,3	5	16,7	4	13,3	8	26,7	30
Zonguldak	1	0,7	6	4,3	15	10,7	14	10,0	17	12,1	18	12,9	24	17,1	45	32,1	140
TOPLAM	152	1,1	400	3,0	2.162	16,2	2.420	18,1	1.986	14,8	2.078	15,5	1.872	14,0	2.308	17,3	13.378

Tablo 50. Toplam TB Olgularının illere ve Olgu Tanımına Göre Dağılımı, 2014

İL	OLGU TANIMI								TOPLAM
	Yeni		Nüks		Tedaviyi Terkten Dönen		Tedavi Başarısızlığından Gelen		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Adana	341	90,2	32	8,5	2	0,5	2	0,5	378
Adıyaman	65	97,0	2	3,0	-	-	-	-	67
Afyonkarahisar	103	95,4	4	3,7	1	0,9	-	-	108
Ağrı	56	94,9	2	3,4	1	1,7	-	-	59
Aksaray	34	97,1	1	2,9	-	-	-	-	35
Amasya	40	87,0	6	13,0	-	-	-	-	46
Ankara	588	92,7	36	5,7	9	1,4	1	0,2	634
Antalya	192	96,0	7	3,5	1	0,5	-	-	200
Ardahan	8	100,0	-	-	-	-	-	-	8
Artvin	32	91,4	2	5,7	1	2,9	-	-	35
Aydın	146	90,7	12	7,5	2	1,2	1	0,6	161
Balıkesir	214	91,5	15	6,4	2	0,9	3	1,3	234
Bartın	41	95,3	1	2,3	1	2,3	-	-	43
Batman	49	90,7	5	9,3	-	-	-	-	54
Bayburt	6	100,0	-	-	-	-	-	-	6
Bilecik	26	96,3	1	3,7	-	-	-	-	27
Bingöl	49	92,5	3	5,7	1	1,9	-	-	53
Bitlis	22	95,7	1	4,3	-	-	-	-	23
Bolu	38	95,0	2	5,0	-	-	-	-	40
Burdur	23	100,0	-	-	-	-	-	-	23
Bursa	568	90,0	48	7,6	11	1,7	4	0,6	631
Çanakkale	129	89,6	14	9,7	1	0,7	-	-	144
Çankırı	14	93,3	1	6,7	-	-	-	-	15
Çorum	48	92,3	4	7,7	-	-	-	-	52
Denizli	90	93,8	5	5,2	-	-	1	1,0	96
Diyarbakır	204	87,2	23	9,8	6	2,6	1	0,4	234
Düzce	60	83,3	10	13,9	1	1,4	1	1,4	72
Edirne	117	91,4	11	8,6	-	-	-	-	128
Elazığ	85	89,5	9	9,5	1	1,1	-	-	95
Erzincan	23	100,0	-	-	-	-	-	-	23
Erzurum	88	95,7	2	2,2	2	2,2	-	-	92
Eskişehir	88	93,6	4	4,3	1	1,1	1	1,1	94
Gaziantep	278	94,9	13	4,4	1	0,3	1	0,3	293
Giresun	71	85,5	10	12,0	1	1,2	1	1,2	83
Gümüşhane	8	88,9	1	11,1	-	-	-	-	9
Hakkari	17	100,0	-	-	-	-	-	-	17
Hatay	163	86,7	22	11,7	2	1,1	1	0,5	188
İğdır	15	100,0	-	-	-	-	-	-	15
Isparta	39	92,9	3	7,1	-	-	-	-	42
İstanbul	3.668	90,3	255	6,3	97	2,4	42	1,0	4.062
İzmir	648	94,3	29	4,2	8	1,2	2	0,3	687

Tablo 50. Toplam TB Olgularının İllere ve Olgu Tanımına Göre Dağılımı, 2014 (devamı)

İL	OLGU TANIMI								TOPLAM
	Yeni		Nüks		Tedaviyi Terkten Dönen		Tedavi Başarısızlığından Gelen		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Kahramanmaraş	85	91,4	4	4,3	1	1,1	3	3,2	93
Karabük	40	93,0	2	4,7	-	-	1	2,3	43
Karaman	19	100,0	-	-	-	-	-	-	19
Kars	24	88,9	1	3,7	2	7,4	-	-	27
Kastamonu	39	92,9	3	7,1	-	-	-	-	42
Kayseri	127	96,2	5	3,8	-	-	-	-	132
Kırıkkale	29	90,6	3	9,4	-	-	-	-	32
Kırklareli	84	84,8	14	14,1	1	1,0	-	-	99
Kırşehir	16	94,1	1	5,9	-	-	-	-	17
Kilis	34	97,1	1	2,9	-	-	-	-	35
Kocaeli	320	92,0	25	7,2	1	0,3	2	0,6	348
Konya	256	95,2	9	3,3	3	1,1	1	0,4	269
Kütahya	52	83,9	10	16,1	-	-	-	-	62
Malatya	140	86,4	22	13,6	-	-	-	-	162
Manisa	227	95,4	10	4,2	1	0,4	-	-	238
Mardin	72	90,0	7	8,8	-	-	1	1,3	80
Mersin	221	96,5	6	2,6	1	0,4	1	0,4	229
Muğla	75	90,4	7	8,4	-	-	1	1,2	83
Muş	45	95,7	2	4,3	-	-	-	-	47
Nevşehir	25	96,2	1	3,8	-	-	-	-	26
Niğde	32	91,4	3	8,6	-	-	-	-	35
Ordu	136	89,5	11	7,2	3	2,0	2	1,3	152
Osmaniye	71	93,4	4	5,3	1	1,3	-	-	76
Rize	45	90,0	4	8,0	1	2,0	-	-	50
Sakarya	208	86,0	27	11,2	2	0,8	5	2,1	242
Samsun	206	92,0	16	7,1	2	0,9	-	-	224
Siirt	26	100,0	-	-	-	-	-	-	26
Sinop	24	88,9	2	7,4	1	3,7	-	-	27
Sivas	78	97,5	2	2,5	-	-	-	-	80
Şanlıurfa	232	94,3	7	2,8	6	2,4	1	0,4	246
Şırnak	71	98,6	1	1,4	-	-	-	-	72
Tekirdağ	161	91,0	14	7,9	1	0,6	1	0,6	177
Tokat	84	95,5	4	4,5	-	-	-	-	88
Trabzon	121	88,3	12	8,8	3	2,2	1	0,7	137
Tunceli	11	84,6	1	7,7	-	-	1	7,7	13
Uşak	36	97,3	1	2,7	-	-	-	-	37
Van	91	91,9	6	6,1	2	2,0	-	-	99
Yalova	38	100,0	-	-	-	-	-	-	38
Yozgat	29	96,7	1	3,3	-	-	-	-	30
Zonguldak	129	92,1	10	7,1	1	0,7	-	-	140
TOPLAM	12.253	91,6	855	6,4	186	1,4	83	0,6	13.378

*Adana'nın bir (1) kronik olgusu tabloda gösterilmemiştir.

Tablo 51. Toplam TB Olgularının İllere, Olgu Tanımına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014

İL	OLGU TANIMI								TOPLAM	
	Yeni		Nüks		Tedaviyi Terkten Dönen		Tedavi Başarısızlığından Gelen			
	E	K	E	K	E	K	E	K	Erkek	Kadın
Adana*	211	130	23	9	1	1	2	-	237	141
Adıyaman	36	29	2	-	-	-	-	-	38	29
Afyonkarahisar	48	55	3	1	1	-	-	-	52	56
Ağrı	29	27	1	1	1	-	-	-	31	28
Aksaray	10	24	1	-	-	-	-	-	11	24
Amasya	29	11	2	4	-	-	-	-	31	15
Ankara	297	291	20	16	4	5	1	-	322	312
Antalya	118	74	6	1	1	-	-	-	125	75
Ardahan	4	4	-	-	-	-	-	-	4	4
Artvin	23	9	1	1	1	-	-	-	25	10
Aydın	94	52	9	3	2	-	-	1	105	56
Balıkesir	133	81	10	5	2	-	3	-	148	86
Bartın	27	14	1	-	-	1	-	-	28	15
Batman	26	23	5	-	-	-	-	-	31	23
Bayburt	2	4	-	-	-	-	-	-	2	4
Bilecik	18	8	1	-	-	-	-	-	19	8
Bingöl	23	26	1	2	1	-	-	-	25	28
Bitlis	17	5	-	1	-	-	-	-	17	6
Bolu	20	18	1	1	-	-	-	-	21	19
Burdur	14	9	-	-	-	-	-	-	14	9
Bursa	305	263	33	15	8	3	3	1	349	282
Çanakkale	88	41	8	6	1	-	-	-	97	47
Çankırı	9	5	1	-	-	-	-	-	10	5
Çorum	29	19	2	2	-	-	-	-	31	21
Denizli	55	35	1	4	-	-	1	-	57	39
Diyarbakır	106	98	16	7	6	-	1	-	129	105
Düzce	37	23	6	4	1	-	1	-	45	27
Edirne	82	35	9	2	-	-	-	-	91	37
Elazığ	28	57	5	4	-	1	-	-	33	62
Erzincan	12	11	-	-	-	-	-	-	12	11
Erzurum	43	45	1	1	1	1	-	-	45	47
Eskişehir	51	37	3	1	1	-	1	-	56	38
Gaziantep	161	117	6	7	1	-	1	-	169	124
Giresun	40	31	10	-	1	-	1	-	52	31
Gümüşhane	2	6	1	-	-	-	-	-	3	6
Hakkari	7	10	-	-	-	-	-	-	7	10
Hatay	99	64	14	8	2	-	1	-	116	72
İğdır	10	5	-	-	-	-	-	-	10	5
İsparta	24	15	2	1	-	-	-	-	26	16
İstanbul	2.089	1.579	179	76	74	23	30	12	2.372	1.690
İzmir	396	252	23	6	6	2	1	1	426	261

Tablo 51. Toplam TB Olgularının İllere, Olgu Tanımına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014 (devamı)

İL	OLGU TANIMI								TOPLAM	
	Yeni		Nüks		Tedaviyi Terkten Dönen		Tedavi Başarısızlığından Gelen			
	E	K	E	K	E	K	E	K	Erkek	Kadın
Kahramanmaraş	42	43	4	-	1	-	1	2	48	45
Karabük	27	13	1	1	-	-	1	-	29	14
Karaman	9	10	-	-	-	-	-	-	9	10
Kars	17	7	1	-	2	-	-	-	20	7
Kastamonu	24	15	2	1	-	-	-	-	26	16
Kayseri	59	68	3	2	-	-	-	-	62	70
Kırıkkale	14	15	3	-	-	-	-	-	17	15
Kırklareli	57	27	12	2	1	-	-	-	70	29
Kırşehir	8	8	-	1	-	-	-	-	8	9
Kilis	16	18	-	1	-	-	-	-	16	19
Kocaeli	179	141	16	9	1	-	1	1	197	151
Konya	125	131	9	-	3	-	1	-	138	131
Kütahya	33	19	6	4	-	-	-	-	39	23
Malatya	74	66	13	9	-	-	-	-	87	75
Manisa	127	100	7	3	-	1	-	-	134	104
Mardin	37	35	5	2	-	-	-	1	42	38
Mersin	128	93	6	-	1	-	1	-	136	93
Muğla	44	31	6	1	-	-	1	-	51	32
Muş	23	22	1	1	-	-	-	-	24	23
Nevşehir	12	13	-	1	-	-	-	-	12	14
Niğde	15	17	2	1	-	-	-	-	17	18
Ordu	79	57	11	-	2	1	2	-	94	58
Osmaniye	45	26	2	2	1	-	-	-	48	28
Rize	33	12	4	-	1	-	-	-	38	12
Sakarya	120	88	20	7	2	-	1	4	143	99
Samsun	105	101	11	5	2	-	-	-	118	106
Siirt	13	13	-	-	-	-	-	-	13	13
Sinop	12	12	2	-	1	-	-	-	15	12
Sivas	39	39	2	-	-	-	-	-	41	39
Şanlıurfa	118	114	4	3	4	2	1	-	127	119
Şırnak	30	41	1	-	-	-	-	-	31	41
Tekirdağ	97	64	14	-	1	-	1	-	113	64
Tokat	48	36	2	2	-	-	-	-	50	38
Trabzon	86	35	10	2	3	-	-	1	99	38
Tunceli	3	8	1	-	-	-	-	1	4	9
Uşak	19	17	1	-	-	-	-	-	20	17
Van	41	50	4	2	1	1	-	-	46	53
Yalova	18	20	-	-	-	-	-	-	18	20
Yozgat	15	14	1	-	-	-	-	-	16	14
Zonguldak	84	45	5	5	1	-	-	-	90	50
TOPLAM	6.927	5.326	599	256	144	42	58	25	7.728	5.650

*Adana'nın 1 kadın kronik olgusu tabloda gösterilmemiştir.

Tablo 52. İllere Göre Toplam Akciğer TB Olgularında Bakteriyolojik Tetkik Sonuçları, 2014

İL	Toplam AC TB Olgusu*	Yayma Yapılan		Yayma (+) Olgu**		Kültür Yapılan		Kültür (+) Olgu**		İDT Yapılan***	
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Adana	261	238	91,2	161	67,6	203	77,8	144	70,9	142	98,6
Adıyaman	37	34	91,9	22	64,7	17	45,9	12	70,6	2	16,7
Afyon	54	50	92,6	32	64,0	41	75,9	22	53,7	17	77,3
Ağrı	28	23	82,1	13	56,5	17	60,7	12	70,6	5	41,7
Aksaray	14	12	85,7	9	75,0	11	78,6	10	90,9	9	90,0
Amasya	31	19	61,3	18	94,7	10	32,3	8	80,0	6	75,0
Ankara	329	303	92,1	159	52,5	289	87,8	209	72,3	193	92,3
Antalya	151	133	88,1	93	69,9	122	80,8	89	73,0	75	84,3
Ardahan	7	7	100,0	7	100,0	7	100,0	7	100,0	4	57,1
Artvin	27	18	66,7	14	77,8	17	63,0	12	70,6	6	50,0
Aydın	117	115	98,3	79	68,7	110	94,0	90	81,8	61	67,8
Balıkesir	173	169	97,7	119	70,4	156	90,2	135	86,5	114	84,4
Bartın	30	30	100,0	21	70,0	13	43,3	11	84,6	6	54,5
Batman	33	28	84,8	22	78,6	9	27,3	6	66,7	3	50,0
Bayburt	3	1	33,3	1	100,0	1	33,3	1	100,0	-	-
Bilecik	18	18	100,0	11	61,1	16	88,9	14	87,5	13	92,9
Bingöl	26	18	69,2	15	83,3	10	38,5	10	100,0	8	80,0
Bitlis	11	6	54,5	5	83,3	3	27,3	2	66,7	2	100,0
Bolu	19	17	89,5	5	29,4	17	89,5	11	64,7	10	90,9
Burdur	15	14	93,3	11	78,6	14	93,3	10	71,4	9	90,0
Bursa	422	388	91,9	250	64,4	336	79,6	292	86,9	241	82,5
Çanakkale	112	110	98,2	92	83,6	66	58,9	59	89,4	47	79,7
Çankırı	9	9	100,0	5	55,6	9	100,0	6	66,7	5	83,3
Çorum	24	20	83,3	6	30,0	18	75,0	6	33,3	4	66,7
Denizli	62	61	98,4	37	60,7	60	96,8	41	68,3	41	100,0
Diyarbakır	133	121	91,0	91	75,2	91	68,4	75	82,4	42	56,0
Düzce	55	42	76,4	41	97,6	31	56,4	31	100,0	30	96,8
Edirne	87	85	97,7	55	64,7	78	89,7	64	82,1	60	93,8
Elazığ	43	37	86,0	26	70,3	31	72,1	28	90,3	27	96,4
Erzincan	12	11	91,7	6	54,5	11	91,7	8	72,7	7	87,5
Erzurum	45	44	97,8	32	72,7	44	97,8	32	72,7	22	68,8
Eskişehir	45	36	80,0	31	86,1	36	80,0	33	91,7	33	100,0
Gaziantep	183	173	94,5	130	75,1	147	80,3	125	85,0	109	87,2
Giresun	63	62	98,4	45	72,6	57	90,5	50	87,7	48	96,0
Gümüşhane	5	5	100,0	2	40,0	5	100,0	4	80,0	3	75,0
Hakkari	9	3	33,3	3	100,0	2	22,2	2	100,0	-	-
Hatay	119	115	96,6	93	80,9	101	84,9	80	79,2	75	93,8
İğdır	7	6	85,7	4	66,7	1	14,3	1	100,0	1	100,0
İsparta	22	19	86,4	9	47,4	17	77,3	15	88,2	15	100,0
İstanbul	2.724	2.355	86,5	1.431	60,8	2.269	83,3	1.942	85,6	1.880	96,8
İzmir	477	466	97,7	301	64,6	457	95,8	426	93,2	397	93,2

Tablo 52. İllere Göre Toplam Akciğer TB Olgularında Bakteriyolojik Tetkik Sonuçları, 2014 (devamı)

İL	Toplam AC TB Olgusu*	Yayma Yapılan		Yayma (+) Olgu**		Kültür Yapılan		Kültür (+) Olgu**		İDT Yapılan***	
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kahramanmaraş	54	49	90,7	28	57,1	36	66,7	30	83,3	11	36,7
Karabük	27	25	92,6	15	60,0	12	44,4	10	83,3	5	50,0
Karaman	8	8	100,0	6	75,0	8	100,0	8	100,0	8	100,0
Kars	16	14	87,5	6	42,9	4	25,0	2	50,0	2	100,0
Kastamonu	21	21	100,0	11	52,4	20	95,2	18	90,0	16	88,9
Kayseri	62	57	91,9	33	57,9	57	91,9	34	59,6	34	100,0
Kırıkkale	16	15	93,8	9	60,0	15	93,8	8	53,3	8	100,0
Kırklareli	71	65	91,5	39	60,0	64	90,1	55	85,9	54	98,2
Kırşehir	8	7	87,5	2	28,6	7	87,5	3	42,9	3	100,0
Kilis	18	18	100,0	11	61,1	13	72,2	11	84,6	8	72,7
Kocaeli	242	224	92,6	142	63,4	197	81,4	175	88,8	163	93,1
Konya	144	126	87,5	85	67,5	121	84,0	104	86,0	101	97,1
Kütahya	39	39	100,0	31	79,5	31	79,5	20	64,5	17	85,0
Malatya	104	97	93,3	78	80,4	68	65,4	49	72,1	29	59,2
Manisa	166	163	98,2	109	66,9	159	95,8	138	86,8	124	89,9
Mardin	48	45	93,8	31	68,9	36	75,0	29	80,6	15	51,7
Mersin	141	133	94,3	90	67,7	94	66,7	79	84,0	78	98,7
Muğla	63	59	93,7	39	66,1	45	71,4	42	93,3	34	81,0
Muş	27	20	74,1	10	50,0	14	51,9	9	64,3	8	88,9
Nevşehir	17	16	94,1	8	50,0	16	94,1	9	56,3	7	77,8
Niğde	22	22	100,0	8	36,4	22	100,0	15	68,2	13	86,7
Ordu	97	84	86,6	66	78,6	80	82,5	67	83,8	63	94,0
Osmaniye	53	34	64,2	26	76,5	31	58,5	24	77,4	24	100,0
Rize	35	34	97,1	20	58,8	34	97,1	25	73,5	20	80,0
Sakarya	178	170	95,5	117	68,8	165	92,7	147	89,1	143	97,3
Samsun	150	146	97,3	83	56,8	144	96,0	116	80,6	115	99,1
Siirt	13	10	76,9	6	60,0	1	7,7	1	100,0	1	100,0
Sinop	11	11	100,0	6	54,5	11	100,0	10	90,9	9	90,0
Sivas	42	40	95,2	25	62,5	39	92,9	26	66,7	26	100,0
Şanlıurfa	159	123	77,4	97	78,9	79	49,7	75	94,9	23	30,7
Şırnak	39	27	69,2	23	85,2	11	28,2	8	72,7	5	62,5
Tekirdağ	129	123	95,3	71	57,7	120	93,0	84	70,0	66	78,6
Tokat	49	46	93,9	30	65,2	28	57,1	12	42,9	11	91,7
Trabzon	91	86	94,5	62	72,1	85	93,4	78	91,8	75	96,2
Tunceli	11	5	45,5	4	80,0	2	18,2	2	100,0	1	50,0
Uşak	18	13	72,2	10	76,9	11	61,1	7	63,6	4	57,1
Van	48	30	62,5	16	53,3	17	35,4	12	70,6	10	83,3
Yalova	30	26	86,7	17	65,4	26	86,7	21	80,8	19	90,5
Yozgat	18	18	100,0	8	44,4	12	66,7	8	66,7	8	100,0
Zonguldak	105	99	94,3	59	59,6	95	90,5	86	90,5	69	80,2
TOPLAM	8.632	7.769	90,0	5.044	64,9	6.980	80,9	5.792	83,0	5.202	89,8

*Akciğer olguları + "akciğer + akciğer dışı" olgular.

** Yayma/ kültür yapılanlar içindeki pozitiflik oranıdır.

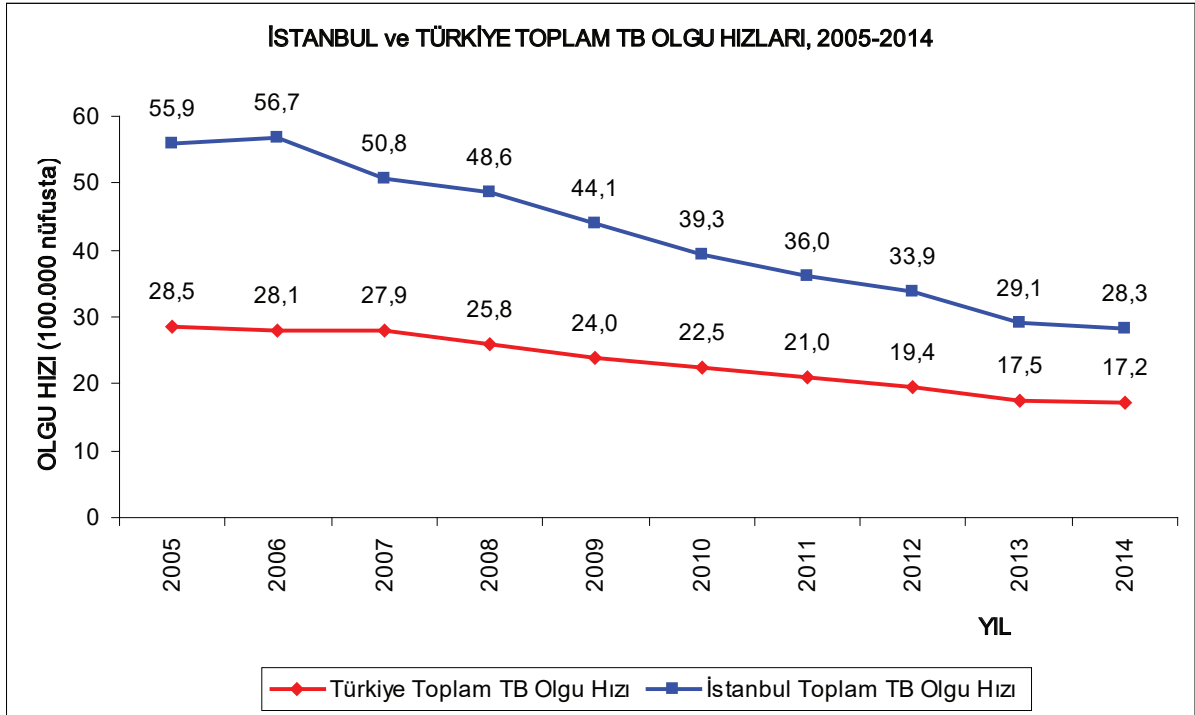
*** Kültür pozitiflerde İDT yapılma oranıdır.

5.2 İSTANBUL TB VERİLERİ

Her yıl Türkiye genelinde tespit edilen toplam TB vakalarının yaklaşık üçte biri İstanbul'dadır.

Tablo 53. İstanbul ve Türkiye TB Olgu Sayıları ve Olgu Hızları, 2005-2014

YIL	Toplam TB Olgu Sayısı	Toplam TB Olgu Hızı (100.000'de)	İstanbul TB Olgu Sayısı	İstanbul TB Olgu Hızı (100.000'de)
2005	20.535	28,5	6.336	55,9
2006	20.526	28,1	6.590	56,7
2007	19.694	27,9	6.392	50,8
2008	18.452	25,8	6.171	48,6
2009	17.402	24,0	5.702	44,1
2010	16.551	22,5	5.211	39,3
2011	15.679	21,0	4.898	36,0
2012	14.691	19,4	4.696	33,9
2013	13.409	17,5	4.124	29,1
2014	13.378	17,2	4.062	28,3

Şekil 23. İstanbul ve Türkiye Geneli Toplam TB Olgu Hızları, 2005-2014

Tablo 54. İstanbul İli İlçelere Göre Olgu Hızları, 2014

	İLÇE	Nüfus	Toplam TB Olgu Sayısı	Toplam TB Olgu Hızı (Yüz binde)
1	Adalar	16.052	0	-
2	Arnavutköy	225.670	101	44,8
3	Ataşehir	408.986	76	18,6
4	Avcılar	417.852	116	27,8
5	Bağcılar	754.623	280	37,1
6	Bahçelievler	599.027	203	33,9
7	Bakırköy	221.594	35	15,8
8	Başakşehir	342.422	96	28,0
9	Bayrampaşa	269.809	93	34,5
10	Beşiktaş	188793	22	11,7
11	Beykoz	248.071	51	20,6
12	Beylikdüzü	262.473	50	19,0
13	Beyoğlu	241.520	134	55,5
14	Büyükdere	223.324	38	17,0
15	Çatalca	67.843	18	26,5
16	Çekmeköy	220.656	41	18,6
17	Esenler	458.857	181	39,4
18	Esenyurt	686.968	183	26,6
19	Eyüp	367.824	107	29,1
20	Fatih	419.266	181	43,2
21	Gaziosmanpaşa	498.120	196	39,3
22	Güngören	303.371	103	34,0
23	Kadıköy	482.571	82	17,0
24	Kağıthane	432.230	129	29,8
25	Kartal	450.498	108	24,0
26	Küçükçekmece	748.398	224	29,9
27	Maltepe	476.806	101	21,2
28	Pendik	663.569	151	22,8
29	Sancaktepe	329.788	67	20,3
30	Sarıyer	337.681	79	23,4
31	Silivri	161.165	69	42,8
32	Sultanbeyli	315.022	69	21,9
33	Sultangazi	513.022	165	32,2
34	Şile	32.823	5	15,2
35	Şişli	272.380	100	36,7
36	Tuzla	221.620	30	13,5
37	Ümraniye	674.131	149	22,1
38	Üsküdar	534.970	104	19,4
39	Zeytinburnu	287.223	125	43,5
	TOPLAM	14.377.018	4.062	28,3

Tablo 55. İstanbul İli Yabancı Ülke Doğumlu Hastaların Ülkelere ve ÇİD-TB Durumuna Göre Dağılımı, 2014

ÜLKE	TB	ÇİD-TB	TOPLAM	
			Sayı	%
Suriye	126	1	127	38,8
Türkmenistan	28	9	37	11,3
Azerbaycan	24	4	28	8,6
Afganistan	15	-	15	4,6
Bulgaristan	12	1	13	4,0
Moldova	7	1	8	2,4
Somali	8	-	8	2,4
Gürcistan	6	1	7	2,1
Nijerya	7	-	7	2,1
Libya	6	-	6	1,8
Senegal	4	2	6	1,8
Kırgızistan	5	-	5	1,5
Almanya	4	-	4	1,2
Rusya	4	-	4	1,2
Arnavutluk	3	1	4	1,2
Pakistan	4	-	4	1,2
Özbekistan	3	1	4	1,2
Kongo	3	-	3	0,9
Romanya	2	-	2	0,6
Makedonya	2	-	2	0,6
Irak	2	-	2	0,6
Endonezya	2	-	2	0,6
Moğolistan	2	-	2	0,6
Bangladeş	2	-	2	0,6
Ermenistan	2	-	2	0,6
Tanzanya	2	-	2	0,6
Etiyopya	2	-	2	0,6
Diğer	19	-	19	5,8
TOPLAM	306	21	327	100,0

Tablo 56. İstanbul İli Toplam TB Olgularında VSD'lere Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

VSD ADI	TEDAVİ SONUCU										Toplam Hasta*
	Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Tedavisi Devam Eden		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Arnavutköy	75	81,5	7	7,6	1	1,1	1	1,1	8	8,7	92
Bağcılar	155	86,1	15	8,3	2	1,1	4	2,2	4	2,2	180
Bahçelievler	188	90,8	9	4,3	2	1,0	1	0,5	7	3,4	207
Bakırköy Z. Sami Özg.	31	96,9	-	-	-	-	1	3,1	-	-	32
Beykoz (D)	43	93,5	1	2,2	1	2,2	-	-	1	2,2	46
Çatalca	58	90,6	2	3,1	-	-	3	4,7	1	1,6	64
Esenler (D)	162	91,5	5	2,8	-	-	3	1,7	7	4,0	177
Esenyurt	220	80,9	35	12,9	-	-	4	1,5	13	4,8	272
Eyüp (D)	111	93,3	2	1,7	1	0,8	2	1,7	3	2,5	119
Gaziosmanpaşa	298	79,7	57	15,2	4	1,1	9	2,4	6	1,6	374
Güneşli	97	80,2	10	8,3	1	0,8	3	2,5	10	8,3	121
Güngören	97	83,6	6	5,2	-	-	4	3,4	9	7,8	116
Kadıköy (D)	120	90,2	3	2,3	2	1,5	5	3,8	3	2,3	133
Kağıthane	117	79,6	12	8,2	-	-	5	3,4	13	8,8	147
Kartal (D)	95	89,6	4	3,8	2	1,9	3	2,8	2	1,9	106
Küçükçekmece	377	88,3	23	5,4	-	-	9	2,1	18	4,2	427
Maltepe	83	86,5	6	6,3	-	-	3	3,1	4	4,2	96
Pendik (D)	124	94,7	2	1,5	-	-	1	0,8	4	3,1	131
Samandıra	110	88,7	7	5,6	-	-	3	2,4	4	3,2	124
Sarıyer (D)	76	93,8	-	-	1	1,2	3	3,7	1	1,2	81
Sultanbeyli	3	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Şehremini (D)	167	85,6	16	8,2	2	1,0	5	2,6	5	2,6	195
Şişli (D)	39	78,0	6	12,0	-	-	2	4,0	3	6,0	50
T. Sağlam	92	90,2	6	5,9	-	-	2	2,0	2	2,0	102
Taksim (D)	162	81,0	18	9,0	7	3,5	8	4,0	5	2,5	200
Tuzla	36	92,3	2	5,1	-	-	1	2,6	-	-	39
Ümraniye (D)	186	90,3	4	1,9	3	1,5	5	2,4	8	3,9	206
Üsküdar (D)	106	93,8	1	0,9	1	0,9	3	2,7	2	1,8	113
Zeytinburnu (D)	111	91,7	3	2,5	1	0,8	3	2,5	3	2,5	121
TOPLAM	3.539	86,9	262	6,4	31	0,8	96	2,4	146	3,6	4.074

(D) Dernek Dispanseri

*Beykoz, Kağıthane, Kartal, Şehremini, Zeytinburnu VSD'lerin 1'er; Bahçelievler VSD'nin 2 hastası (toplam 7 hasta) yurtdışına nakil gittiğinden kohorttan çıkarılmıştır.

6

TEDAVİ SONUÇLARI

TEDAVİ SONUÇLARININ ANALİZİ

Dünya genelinde yapılan tüberküloz epidemiyolojisi çalışmalarında tedavi sonucu, **tedavi başlangıcından 12 ay sonraki durum** olarak kabul edildiğinden, ülkemizde de tedavi sonuçları aynı şekilde toplanmakta ve değerlendirilmektedir. 2013 yılında Türkiye genelinde verem savaşı dispanserlerinde kayıt altına alınan hastaların, tedavinin başlangıcından 12 ay sonraki tedavi durumları bu raporda yer almaktadır.

2013 yılı Türkiye Ulusal Tüberküloz Sürveyans Araştırması (TUTSA) kayıtlarından tüm TB hastalarının bilgilerinin olduğu listeler hazırlanarak verem savaşı dispanserlerine gönderilmiştir. Dispanserlerde hastaların tedavi sonuçları bu listelere kaydedilmiş ve tekrar Başkanlığımıza gönderilmiştir. Tedaviye başlandıktan sonra yapılan incelemelerde TB olmadığı anlaşılan hastalar 2013 hasta listelerinden çıkartılmış ve kalan sayı kohort olarak alınmıştır.

Tedavi sonuçları için kullanılan tanımlar raporun sonundaki “tanımlar ve veri standartları” bölümünde açıklanmıştır.

Bir dispanserden başka bir dispansere nakil giden hastaların tedavi sonuçları en son kayıt oldukları dispanserden alınmıştır. Bu nedenle, tedavi sonuçları içinde “nakil giden” kavramı sadece **yurtdışına giden** hastalar için kullanılmıştır.

2013 yılında kaydedilen 13.409 hastadan 117’sinin (yeni olgularda 110 kişi, önceden tedavi görmüşlerde 7 kişi) daha sonraki incelemelerde TB olmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle tedavi sonuçları 13.292 hasta (**12.242 yeni + 1.050 önceden tedavi görmüş**) üzerinden verilmiştir.

Tablo 57. Toplam TB Olgularında Hastalığın Tutulum Yerine Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

Hastalığın Tutulum Yeri	Kayıt Edilen	TB Değil	TB	TEDAVİ SONUCU											
				Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Nakil Giden*		Tedavisi Devam Eden	
				Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akciğer**	8.655	57	8.598	7.400	86,1	328	3,8	63	0,7	464	5,4	21	0,2	322	3,7
AC Dışı	4.754	60	4.694	4.066	86,6	118	2,5	2	0,0	161	3,4	9	0,2	338	7,2
Toplam	13.409	117	13.292	11.466	86,3	446	3,3	65	0,5	625	4,7	30	0,2	660	5,0

* Yurt dışı nakiller

** AC Olguları + "AC+AC Dışı" Olgular

Tablo 58. Yeni Olgularda Hastalığın Tutulum Yerine Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

Hastalığın Tutulum Yeri	Kayıt Edilen	TB Değil	TB	TEDAVİ SONUCU											
				Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Nakil Giden*		Tedavisi Devam Eden	
				Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akciğer**	7.791	51	7.740	6.837	88,3	232	3,0	52	0,7	406	5,2	18	0,2	195	2,5
AC Dışı	4.561	59	4.502	3.925	87,2	108	2,4	1	0,0	157	3,5	8	0,2	303	6,7
Toplam	12.352	110	12.242	10.762	87,9	340	2,8	53	0,4	563	4,6	26	0,2	498	4,1

* Yurt dışı nakiller

** AC Olguları + "AC+AC Dışı" Olgular

Tablo 59. Önceden Tedavi Görmüş Olgularda Hastalığın Tutulum Yerine Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

Hastalığın Tutulum Yeri	Kayıt Edilen	TB Değil	TB	TEDAVİ SONUCU											
				Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Nakil Giden*		Tedavisi Devam Eden	
				Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Akciğer**	864	6	858	563	65,6	96	11,2	11	1,3	58	6,8	3	0,3	127	14,8
AC Dışı	193	1	192	141	73,4	10	5,2	1	0,5	4	2,1	1	0,5	35	18,2
Toplam	1.057	7	1.050	704	67,0	106	10,1	12	1,2	62	5,9	4	0,4	162	15,4

* Yurt dışı nakiller

** AC Olguları + "AC+AC Dışı" Olgular

Tablo 60. Yayma (+) Akciğer TB Olgularında Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

OLGU TANIMI	Kayıt Edilen	TB Değil	TB	TEDAVİ SONUCU															
				Kür		Tedavi Tamamlama		Tedavi Başarısı*		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Nakil Giden**		Tedavisi Devam Eden	
				Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeni Olgular	4.659	13	4.646	2.585	55,6	1.490	32,1	4.075	87,7	154	3,3	41	0,9	243	5,2	14	0,3	119	2,6
Önceden Tedavi Görmüş Olgular	596	3	593	202	34,1	171	28,8	373	62,9	74	12,5	10	1,7	34	5,7	2	0,3	100	16,9
TOPLAM	5.255	16	5.239	2.787	53,2	1.661	31,7	4.448	84,9	228	4,4	51	1,0	277	5,3	16	0,3	219	4,2

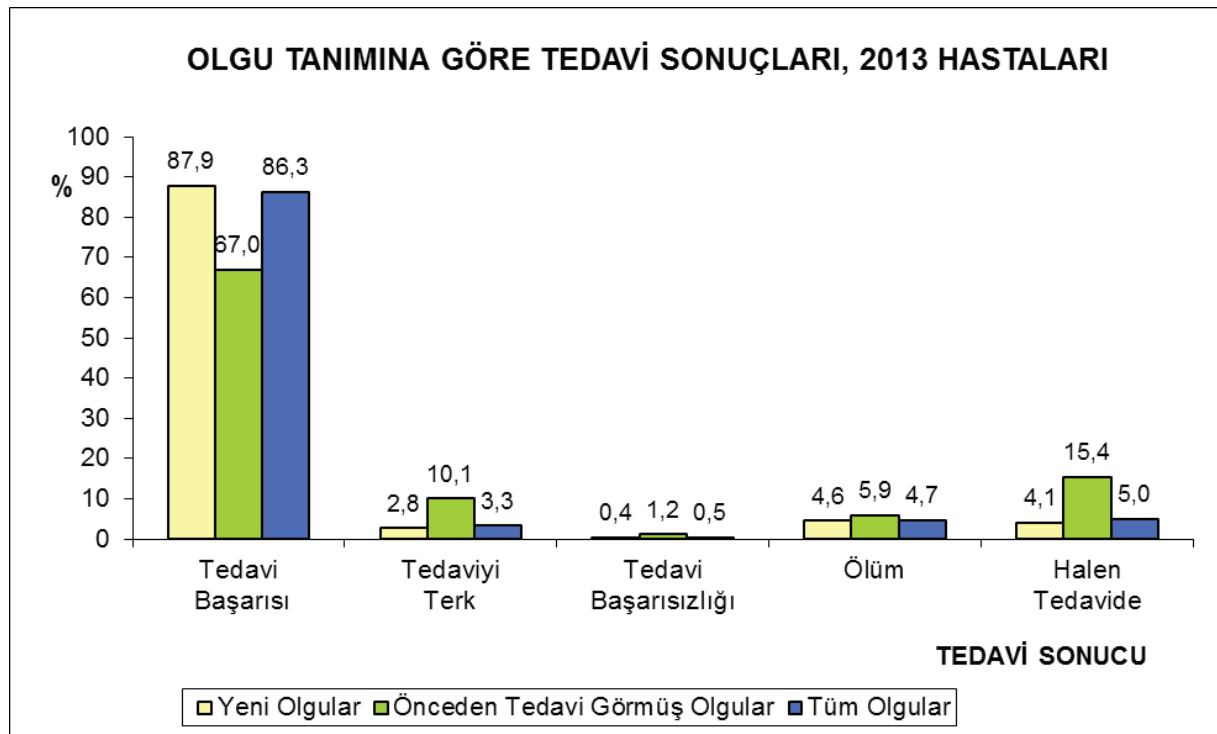
* Tedavi Başarısı: Kür + Tedavi tamamlama

** Yurt dışı nakiller

Tablo 61. Olgu Tanımına Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

OLGU TANIMI	TEDAVİ SONUCU												Toplam
	Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Nakil Giden		Tedavisi Devam Eden		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Yeni Olgular	10.762	87,9	340	2,8	53	0,4	563	4,6	26	0,2	498	4,1	12.242
Önceden Tedavi Görmüş Olgular	704	67,0	106	10,1	12	1,2	62	5,9	4	0,4	162	15,4	1.050
Nüks	612	75,5	43	5,3	11	1,4	48	5,9	3	0,4	94	11,6	811
Terkten dönen	76	46,1	54	32,7	1	0,6	9	5,5	1	0,6	24	14,5	165
Başarısızlıktan gelen	15	22,4	7	10,4	-	-	3	4,5	-	-	42	62,7	67
Kronik	1	14,3	2	28,6	-	-	2	28,6	-	-	2	28,6	7
TOPLAM	11.466	86,3	446	3,3	65	0,5	625	4,7	30	0,2	660	5,0	13.292

Yüzdeler satır yüzdesidir.

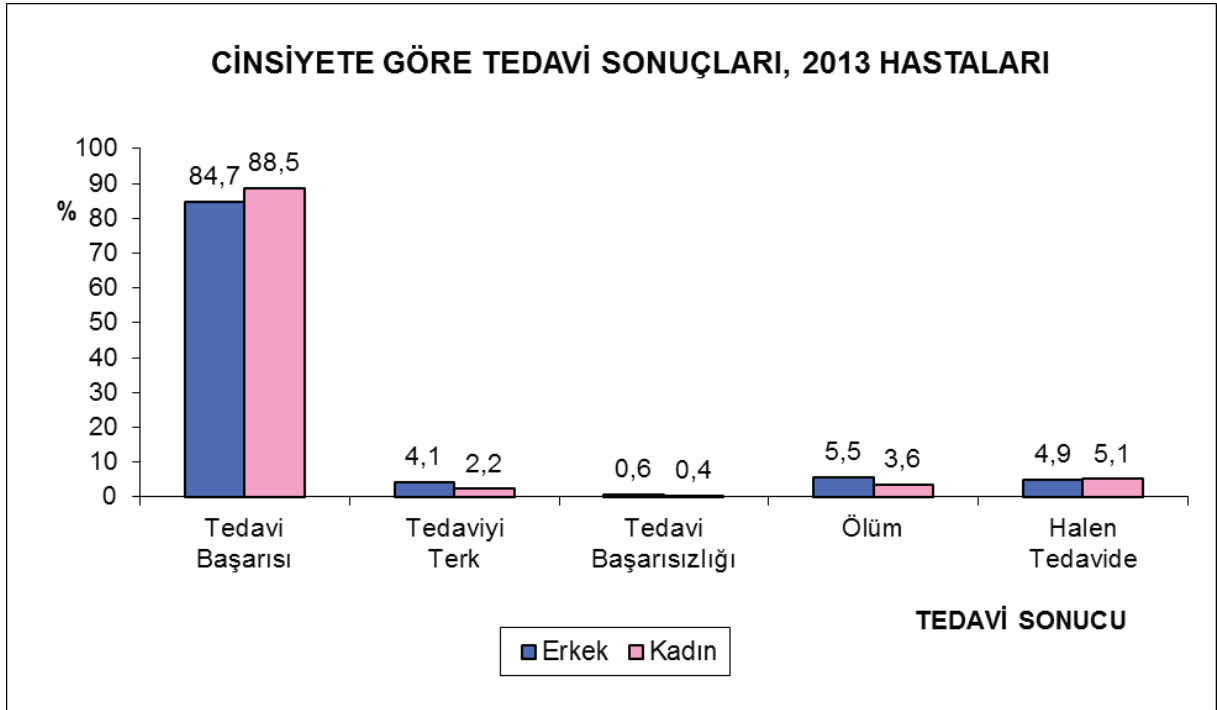
Yurt dışına nakil giden hastalar grafikte gösterilmemiştir.

Şekil 25. TB Olgularında Olgu Tanımına Göre Tedavi Sonuçları, 2013

Tablo 62. Toplam TB Olgularının Cinsiyete Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

CİNSİYET	TEDAVİ SONUCU												Toplam
	Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Nakil Giden		Tedavisi Devam Eden		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Erkek	6.614	84,7	324	4,1	47	0,6	427	5,5	18	0,2	382	4,9	7.812
Kadın	4.852	88,5	122	2,2	18	0,3	198	3,6	12	0,2	278	5,1	5.480
TOPLAM	11.466	86,3	446	3,3	65	0,5	625	4,7	30	0,2	660	5,0	13.292

Yüzdeler satır yüzdesidir.

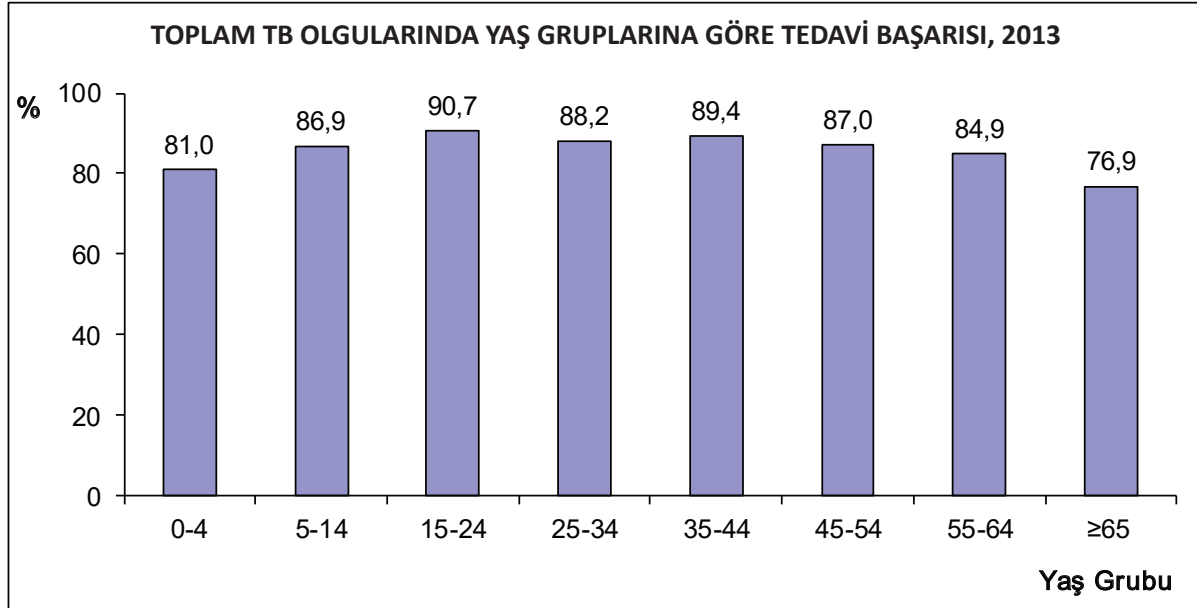
Yurt dışına nakil giden hastalar grafikte gösterilmemiştir.

Şekil 26. Toplam TB Olgularının Cinsiyete Göre Tedavi Sonuçları, 2013

Tablo 63. Toplam TB Olgularının Yaş Gruplarına Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

YAŞ GRUBU	TEDAVİ SONUCU												Toplam
	Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Nakil Giden		Tedavisi Devam Eden		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
0-4	111	81,0	2	1,5	-	-	5	3,6	1	0,7	18	13,1	137
5-14	384	86,9	11	2,5	-	-	6	1,4	3	0,7	38	8,6	442
15-24	2.088	90,7	86	3,7	14	0,6	15	0,7	10	0,4	89	3,9	2.302
25-34	2.197	88,2	121	4,9	21	0,8	20	0,8	10	0,4	123	4,9	2.492
35-44	1.750	89,4	67	3,4	12	0,6	31	1,6	2	0,1	95	4,9	1.957
45-54	1.793	87,0	65	3,2	9	0,4	81	3,9	2	0,1	110	5,3	2.060
55-64	1.516	84,9	46	2,6	3	0,2	115	6,4	2	0,1	104	5,8	1.786
≥65	1.627	76,9	48	2,3	6	0,3	352	16,6	-	-	83	3,9	2.116
TOPLAM	11.466	86,3	446	3,3	65	0,5	625	4,7	30	0,2	660	5,0	13.292

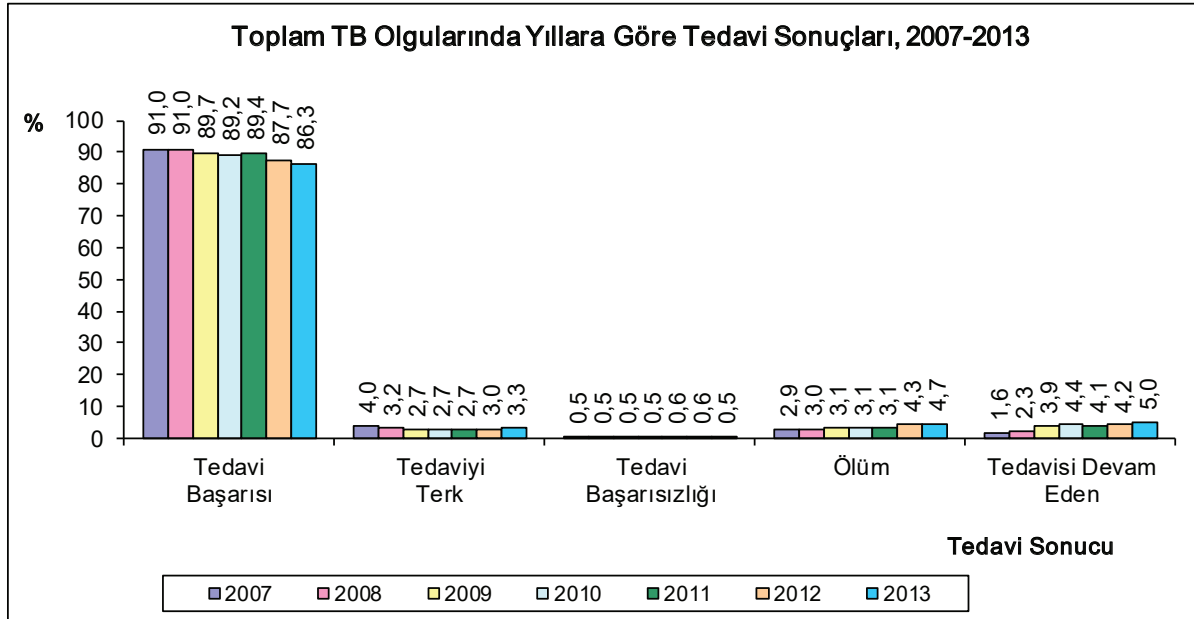
Yüzdeler satır yüzdesidir.

Şekil 27. Toplam TB Olgularında Yaş Gruplarına Göre Tedavi Başarısı, 2013

Tablo 64. Toplam TB Olgularında Yıllara Göre Tedavi Sonuçları, 2005-2013

YIL	TEDAVİ SONUÇLARI												TOPLAM HASTA
	Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Nakil Giden*		Tedavisi Devam Eden		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
2005	17.677	87,5	1.152	5,7	76	0,4	546	2,7	239	1,2	507	2,5	20.197
2006	18.045	89,4	954	4,7	99	0,5	608	3,0	5	0,0	479	2,4	20.190
2007	17.727	91,0	770	4,0	105	0,5	563	2,9	3	0,0	313	1,6	19.481
2008	16.588	91,0	578	3,2	94	0,5	540	3,0	5	0,0	431	2,3	18.236
2009	15.379	89,7	467	2,7	93	0,5	525	3,1	10	0,1	674	3,9	17.148
2010	14.513	89,2	446	2,7	88	0,5	505	3,1	9	0,1	715	4,4	16.276
2011	13.775	89,4	417	2,7	85	0,6	474	3,1	18	0,1	639	4,1	15.408
2012	12.718	87,7	436	3,0	83	0,6	629	4,3	22	0,2	612	4,2	14.500
2013	11.466	86,3	446	3,3	65	0,5	625	4,7	30	0,2	660	5,0	13.292

* 2006 yılından itibaren nakil giden başlığında sadece yurtdışı nakiller verilmiştir.

Nakil giden hastalar grafikte gösterilmemiştir.

Şekil 28. Toplam TB Olgularında Yıllara Göre Tedavi Sonuçları, 2007-2013

Tablo 65. TB Olgularında İllere Göre Tedavi Sonuçları ve DGT Oranları, 2013 Hastaları

İL	TEDAVİ SONUCU										Toplam Hasta*	DGT**
	Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Halen Tedavide			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Adana	330	87,1	5	1,3	2	0,5	15	4,0	27	7,1	379	99,5
Adıyaman	51	87,9	1	1,7	-	-	2	3,4	4	6,9	58	100,0
Afyonkarahisar	91	87,5	2	1,9	-	-	8	7,7	3	2,9	104	93,3
Ağrı	49	87,5	1	1,8	-	-	-	-	6	10,7	56	100,0
Aksaray	27	90,0	-	-	-	-	2	6,7	1	3,3	30	100,0
Amasya	25	96,2	-	-	-	-	1	3,8	-	-	26	100,0
Ankara	499	86,3	6	1,0	1	0,2	39	6,7	33	5,7	578	98,3
Antalya	194	90,2	4	1,9	-	-	8	3,7	9	4,2	215	99,5
Ardahan	9	81,8	1	9,1	-	-	-	-	1	9,1	11	100,0
Artvin	35	94,6	1	2,7	-	-	1	2,7	-	-	37	100,0
Aydın	125	83,3	3	2,0	2	1,3	13	8,7	7	4,7	150	98,0
Balıkesir	224	83,9	4	1,5	3	1,1	21	7,9	15	5,6	267	97,4
Bartın	55	88,7	-	-	-	-	6	9,7	1	1,6	62	77,4
Batman	71	87,7	1	1,2	-	-	1	1,2	8	9,9	81	100,0
Bayburt	8	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	8	100,0
Bilecik	25	83,3	-	-	-	-	2	6,7	3	10,0	30	100,0
Bingöl	48	88,9	1	1,9	-	-	1	1,9	4	7,4	54	96,3
Bitlis	24	88,9	1	3,7	-	-	1	3,7	1	3,7	27	100,0
Bolu	23	79,3	-	-	-	-	5	17,2	1	3,4	29	100,0
Burdur	14	82,4	1	5,9	-	-	2	11,8	-	-	17	94,1
Bursa	489	82,9	20	3,4	4	0,7	38	6,4	39	6,6	590	98,1
Çanakkale	93	87,7	2	1,9	-	-	10	9,4	1	0,9	106	100,0
Çankırı	17	89,5	-	-	-	-	-	-	2	10,5	19	100,0
Çorum	62	89,9	2	2,9	-	-	4	5,8	1	1,4	69	100,0
Denizli	89	92,7	-	-	1	1,0	5	5,2	1	1,0	96	100,0
Diyarbakır	204	82,9	12	4,9	1	0,4	9	3,7	20	8,1	246	100,0
Düzce	70	89,7	3	3,8	1	1,3	1	1,3	3	3,8	78	100,0
Edirne	98	86,7	-	-	-	-	8	7,1	7	6,2	113	98,2
Elazığ	73	88,0	-	-	-	-	-	-	10	12,0	83	100,0
Erzincan	17	94,4	-	-	-	-	-	-	1	5,6	18	100,0
Erzurum	79	89,8	3	3,4	-	-	1	1,1	5	5,7	88	96,6
Eskişehir	100	91,7	3	2,8	-	-	2	1,8	4	3,7	109	100,0
Gaziantep	235	88,0	5	1,9	1	0,4	6	2,2	20	7,5	267	100,0
Giresun	77	90,6	1	1,2	1	1,2	2	2,4	4	4,7	85	100,0
Gümüşhane	15	88,2	-	-	-	-	1	5,9	1	5,9	17	100,0
Hakkari	14	82,4	-	-	-	-	1	5,9	2	11,8	17	100,0
Hatay	155	82,9	15	8,0	3	1,6	6	3,2	8	4,3	187	93,6
İğdır	14	66,7	3	14,3	-	-	-	-	4	19,0	21	95,2
İsparta	22	88,0	-	-	-	-	2	8,0	1	4,0	25	100,0
İstanbul	3.539	86,9	262	6,4	31	0,8	96	2,4	146	3,6	4.074	98,7
İzmir	550	81,8	16	2,4	2	0,3	58	8,6	46	6,8	672	98,4

Tablo 65. TB Olgularında İllere Göre Tedavi Sonuçları ve DGT Oranları, 2013 Hastaları (devamı)

İL	TEDAVİ SONUCU										Toplam Hasta*	DGT**
	Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Halen Tedavide			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Kahramanmaraş	90	81,8	2	1,8	-	-	8	7,3	10	9,1	110	100,0
Karabük	31	88,6	-	-	-	-	2	5,7	2	5,7	35	100,0
Karaman	14	93,3	-	-	-	-	1	6,7	-	-	15	100,0
Kars	28	84,8	2	6,1	-	-	1	3,0	2	6,1	33	100,0
Kastamonu	41	83,7	-	-	-	-	5	10,2	3	6,1	49	100,0
Kayseri	111	90,2	-	-	-	-	6	4,9	6	4,9	123	100,0
Kırıkkale	20	90,9	-	-	-	-	2	9,1	-	-	22	100,0
Kırklareli	81	88,0	2	2,2	-	-	6	6,5	3	3,3	92	100,0
Kırşehir	17	81,0	-	-	-	-	2	9,5	2	9,5	21	100,0
Kilis	21	91,3	2	8,7	-	-	-	-	-	-	23	100,0
Kocaeli	269	88,5	3	1,0	1	0,3	12	3,9	19	6,3	304	98,4
Konya	210	80,5	4	1,5	1	0,4	19	7,3	27	10,3	261	100,0
Kütahya	50	82,0	1	1,6	-	-	9	14,8	1	1,6	61	98,4
Malatya	104	88,9	2	1,7	-	-	6	5,1	5	4,3	117	100,0
Manisa	213	90,3	2	0,8	-	-	16	6,8	5	2,1	236	98,7
Mardin	77	85,6	-	-	-	-	2	2,2	11	12,2	90	100,0
Mersin	168	83,2	5	2,5	1	0,5	4	2,0	24	11,9	202	100,0
Muğla	73	84,9	4	4,7	1	1,2	4	4,7	4	4,7	86	100,0
Muş	39	88,6	-	-	-	-	2	4,5	3	6,8	44	97,7
Nevşehir	31	93,9	-	-	-	-	1	3,0	1	3,0	33	100,0
Niğde	26	83,9	-	-	-	-	3	9,7	2	6,5	31	100,0
Ordu	159	84,6	4	2,1	1	0,5	16	8,5	8	4,3	188	96,3
Osmaniye	53	86,9	1	1,6	-	-	6	9,8	1	1,6	61	100,0
Rize	66	91,7	1	1,4	-	-	3	4,2	2	2,8	72	100,0
Sakarya	224	81,2	8	2,9	1	0,4	25	9,1	18	6,5	276	100,0
Samsun	230	89,1	2	0,8	1	0,4	21	8,1	4	1,6	258	97,3
Siirt	34	97,1	-	-	-	-	1	2,9	-	-	35	100,0
Sinop	25	92,6	1	3,7	-	-	1	3,7	-	-	27	100,0
Sivas	86	86,9	2	2,0	-	-	4	4,0	7	7,1	99	99,0
Şanlıurfa	222	89,9	8	3,2	-	-	10	4,0	7	2,8	247	100,0
Şırnak	62	93,9	1	1,5	-	-	2	3,0	1	1,5	66	100,0
Tekirdağ	149	89,8	4	2,4	1	0,6	6	3,6	6	3,6	166	100,0
Tokat	84	93,3	-	-	-	-	4	4,4	2	2,2	90	100,0
Trabzon	99	86,1	2	1,7	2	1,7	5	4,3	7	6,1	115	99,1
Tunceli	4	57,1	1	14,3	1	14,3	1	14,3	-	-	7	100,0
Uşak	28	93,3	-	-	-	-	2	6,7	-	-	30	100,0
Van	74	88,1	1	1,2	1	1,2	5	6,0	3	3,6	84	100,0
Yalova	39	90,7	1	2,3	-	-	-	-	3	7,0	43	100,0
Yozgat	39	75,0	-	-	-	-	8	15,4	5	9,6	52	100,0
Zonguldak	136	85,5	1	0,6	-	-	16	10,1	6	3,8	159	100,0
TOPLAM	11.466	86,5	446	3,4	65	0,5	625	4,7	660	5,0	13.262	98,8

*Aydın, Giresun, Mersin, Kayseri, Nevşehir, Karaman ve Osmaniye'nin 1'er, Adana, Adıyaman ve Antalya'nın 2'şer, Bursa'nın 3, Gaziantep ve İstanbul'un 7'şer hastası olmak üzere toplam 30 hasta yurt dışına nakil gittiğinden kohorttan çıkarılmıştır.

** Kısmi ve tam DGT toplamıdır.

Tablo 66. Yeni Yayma (+) AC TB Olgularında İllere Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

İL	Yeni Yayma (+) AC TB*	TEDAVİ SONUCU											
		Kür		Tedavi Başarısı**		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Halen Tedavide	
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Adana	147	97	66,0	137	93,2	2	1,4	1	0,7	5	3,4	2	1,4
Adıyaman	21	15	71,4	20	95,2	-	-	-	-	-	-	1	4,8
Afyonkarahisar	23	4	17,4	18	78,3	1	4,3	-	-	3	13,0	1	4,3
Ağrı	19	1	5,3	17	89,5	-	-	-	-	-	-	2	10,5
Aksaray	13	9	69,2	11	84,6	-	-	-	-	2	15,4	-	-
Amasya	7	-	-	7	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Ankara	164	133	81,1	145	88,4	1	0,6	-	-	12	7,3	6	3,7
Antalya	95	45	47,4	84	88,4	3	3,2	-	-	5	5,3	3	3,2
Ardahan	8	-	-	6	75,0	1	12,5	-	-	-	-	1	12,5
Artvin	15	4	26,7	15	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Aydın	75	47	62,7	62	82,7	-	-	2	2,7	9	12,0	2	2,7
Balıkesir	118	40	33,9	106	89,8	2	1,7	1	0,8	8	6,8	1	0,8
Bartın	28	21	75,0	23	82,1	-	-	-	-	5	17,9	-	-
Batman	21	1	4,8	18	85,7	1	4,8	-	-	-	-	2	9,5
Bayburt	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilecik	11	10	90,9	11	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Bingöl	11	6	54,5	9	81,8	-	-	-	-	-	-	2	18,2
Bitlis	6	-	-	5	83,3	-	-	-	-	1	16,7	-	-
Bolu	9	7	77,8	7	77,8	-	-	-	-	1	11,1	1	11,1
Burdur	6	3	50,0	4	66,7	1	16,7	-	-	1	16,7	-	-
Bursa	210	53	25,2	182	86,7	7	3,3	3	1,4	15	7,1	3	1,4
Çanakkale	53	39	73,6	47	88,7	1	1,9	-	-	4	7,5	1	1,9
Çankırı	6	6	100,0	6	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Çorum	22	16	72,7	21	95,5	1	4,5	-	-	-	-	-	-
Denizli	30	26	86,7	28	93,3	-	-	1	3,3	1	3,3	-	-
Diyarbakır	81	20	24,7	73	90,1	4	4,9	1	1,2	2	2,5	1	1,2
Düzce	31	12	38,7	29	93,5	-	-	1	3,2	-	-	1	3,2
Edirne	65	48	73,8	58	89,2	-	-	-	-	5	7,7	2	3,1
Elazığ	27	15	55,6	25	92,6	-	-	-	-	-	-	2	7,4
Erzincan	7	5	71,4	7	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Erzurum	30	-	-	28	93,3	1	3,3	-	-	1	3,3	-	-
Eskişehir	36	28	77,8	34	94,4	1	2,8	-	-	-	-	1	2,8
Gaziantep	110	90	81,8	102	92,7	-	-	-	-	3	2,7	5	4,5
Giresun	32	4	12,5	30	93,8	1	3,1	-	-	-	-	1	3,1
Gümüşhane	6	-	-	5	83,3	-	-	-	-	1	16,7	-	-
Hakkari	4	-	-	3	75,0	-	-	-	-	-	-	1	25,0
Hatay	76	51	67,1	61	80,3	8	10,5	1	1,3	4	5,3	2	2,6
Iğdır	10	4	40,0	7	70,0	3	30,0	-	-	-	-	-	-
Isparta	7	6	85,7	7	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
İstanbul	1.271	714	56,2	1.116	87,8	86	6,8	20	1,6	28	2,2	21	1,7
İzmir	274	164	59,9	225	82,1	5	1,8	1	0,4	29	10,6	14	5,1

Tablo 66. Yeni Yayma (+) AC TB Olgularında İllere Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları (devamı)

İL	Yeni Yayma (+) AC TB*	TEDAVİ SONUCU											
		Kür		Tedavi Başarısı**		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Halen Tedavide	
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kahramanmaraş	42	19	45,2	41	97,6	-	-	-	-	-	-	1	2,4
Karabük	14	2	14,3	11	78,6	-	-	-	-	2	14,3	1	7,1
Karaman	4	4	100,0	4	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Kars	3	-	-	2	66,7	-	-	-	-	-	-	1	33,3
Kastamonu	17	12	70,6	15	88,2	-	-	-	-	1	5,9	1	5,9
Kayseri	26	22	84,6	24	92,3	-	-	-	-	1	3,8	1	3,8
Kırıkkale	4	3	75,0	3	75,0	-	-	-	-	1	25,0	-	-
Kırklareli	41	23	56,1	38	92,7	1	2,4	-	-	2	4,9	-	-
Kırşehir	8	5	62,5	5	62,5	-	-	-	-	2	25,0	1	12,5
Kilis	12	4	33,3	10	83,3	2	16,7	-	-	-	-	-	-
Kocaeli	123	67	54,5	115	93,5	2	1,6	1	0,8	5	4,1	-	-
Konya	80	34	42,5	64	80,0	2	2,5	1	1,3	5	6,3	8	10,0
Kütahya	20	4	20,0	17	85,0	-	-	-	-	2	10,0	1	5,0
Malatya	45	26	57,8	41	91,1	1	2,2	-	-	2	4,4	1	2,2
Manisa	102	68	66,7	94	92,2	-	-	-	-	8	7,8	-	-
Mardin	21	19	90,5	21	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Mersin	86	58	67,4	77	89,5	4	4,7	1	1,2	-	-	4	4,7
Muğla	34	11	32,4	30	88,2	1	2,9	1	2,9	2	5,9	-	-
Muş	10	9	90,0	10	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Nevşehir	9	4	44,4	8	88,9	-	-	-	-	1	11,1	-	-
Niğde	6	4	66,7	4	66,7	-	-	-	-	1	16,7	1	16,7
Ordu	75	50	66,7	62	82,7	-	-	1	1,3	10	13,3	2	2,7
Osmaniye	26	20	76,9	22	84,6	-	-	-	-	4	15,4	-	-
Rize	16	8	50,0	14	87,5	-	-	-	-	2	12,5	-	-
Sakarya	122	47	38,5	100	82,0	2	1,6	1	0,8	15	12,3	4	3,3
Samsun	86	71	82,6	76	88,4	2	2,3	1	1,2	6	7,0	1	1,2
Siirt	9	7	77,8	9	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Sinop	7	6	85,7	7	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Sivas	18	5	27,8	13	72,2	-	-	-	-	1	5,6	4	22,2
Şanlıurfa	78	42	53,8	69	88,5	3	3,8	-	-	5	6,4	1	1,3
Şırnak	18	3	16,7	17	94,4	-	-	-	-	1	5,6	-	-
Tekirdağ	80	61	76,3	75	93,8	1	1,3	-	-	2	2,5	2	2,5
Tokat	29	18	62,1	26	89,7	-	-	-	-	3	10,3	-	-
Trabzon	40	28	70,0	36	90,0	1	2,5	1	2,5	1	2,5	1	2,5
Tunceli	4	-	-	2	50,0	1	25,0	-	-	1	25,0	-	-
Uşak	9	3	33,3	8	88,9	-	-	-	-	1	11,1	-	-
Van	17	14	82,4	14	82,4	1	5,9	1	5,9	-	-	1	5,9
Yalova	22	16	72,7	22	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Yozgat	11	7	63,6	8	72,7	-	-	-	-	1	9,1	2	18,2
Zonguldak	73	37	50,7	62	84,9	-	-	-	-	10	13,7	1	1,4
TOPLAM***	4.632	2.585	55,8	4.075	88,0	154	3,3	41	0,9	243	5,2	119	2,6

*Akciğer olguları + "AC+AC Dışı" olgular

**Tedavi Başarısı: Kür+Tedavi tamamlama

***Adıyaman, Aydın, Bursa ve Karaman'ın 1'er, Antalya'nın 2, Gaziantep ve İstanbul'un 4'er olmak üzere toplam 14 hasta yurtdışına nakil gittiğinden kohorttan çıkarılmıştır.

Tablo 67. 2011 Yılı ÇİD-TB Olgularının 2. Yıl ve 3. Yıl Tedavi Sonuçları

TEDAVİ SONUCU	2. Yıl (24. ay)		3. Yıl (36. ay)		3. Yıl**
	Sayı	%	Sayı	%	%
Tedavi Başarısı	169	64,5	193	73,7	75,1
Tedaviyi Terk	22	8,4	26	9,9	10,1
Tedavi Başarısızlığı	8	3,1	3	1,1	1,2
Ölüm	25	9,5	26	9,9	10,1
Tedavisi Devam Eden	30	11,5	6	2,3	2,3
Yurt Dışı Nakil	3	1,1	3	1,1	1,2
TB Değil*	5	1,9	5	1,9	
TOPLAM	262	100,0	262	100,0	257

*Tedavi başlandıktan sonra TB olmadıkları anlaşılmıştır.

**TB Değil hastalar çıkarılarak hesaplanmıştır.

Tablo 68. 2012 Yılı ÇİD-TB Olgularının 2. Yıl (24. ay) Tedavi Sonuçları

TEDAVİ SONUCU	Sayı	%	%**
Tedavi Başarısı	193	66,3	67,5
Tedaviyi Terk	32	11,0	11,2
Tedavi Başarısızlığı	8	2,7	2,8
Ölüm	19	6,5	6,6
Tedavisi Devam Eden	28	9,6	9,8
Yurt Dışı Nakil	6	2,1	2,1
TB Değil*	5	1,7	
TOPLAM	291	100,0	286

*Tedavi başlandıktan sonra TB olmadıkları anlaşılmıştır.

**TB Değil hastalar çıkarılarak hesaplanmıştır.

7

TB OLGULARININ DOĞDUĞU
ÜLKEYE GÖRE VERİLER

Tablo 69. Toplam TB Olgularının Doğduğu Ülkeye Göre Dağılımı, 2005-2014

Yıl	Türkiye Doğumlu		Yabancı Ülke Doğumlu		Toplam Olgu Sayısı
	Sayı	%	Sayı	%	
2005	20.472	99,7	63	0,3	20.535
2006	20.408	99,4	118	0,6	20.526
2007	19.555	99,3	139	0,7	19.694
2008	18.277	99,1	175	0,9	18.452
2009	17.239	99,1	163	0,9	17.402
2010	16.372	98,9	179	1,1	16.551
2011	15.477	98,7	202	1,3	15.679
2012	14.430	98,2	261	1,8	14.691
2013	12.918	96,3	491	3,7	13.409
2014	12.569	94,0	809	6,0	13.378

Tablo 70. Yabancı Ülke Doğumlu Hastalar, 2005-2014

YIL	Doğduğu Ülke				Toplam Yabancı Ülke Doğumlu
	Suriye		Diğer Ülke		
	Sayı	%	Sayı	%	
2005	-	-	63	100,0	63
2006	-	-	118	100,0	118
2007	-	-	139	100,0	139
2008	3	1,7	172	98,3	175
2009	-	-	163	100,0	163
2010	2	1,1	177	98,9	179
2011	-	-	202	100,0	202
2012	23	8,8	238	91,2	261
2013	177	36,0	314	64,0	491
2014	433	53,5	376	46,5	809

Tablo 71. Türkiye’de VSD’lere Kayıtlı Yabancı Ülke Doğumlu Hastaların Coğrafi Kitalara ve Ülkelere Göre Dağılımı, 2014

ASYA	SAYI	%
Suriye	433	
Azerbaycan	43	
Türkmenistan	40	
Afganistan	38	
Gürcistan	19	
Kırgızistan	17	
Irak	16	
Özbekistan	10	
Endonezya	5	
Kazakistan	5	
Pakistan	5	
Çin	3	
Bangladeş	2	
Ermenistan	2	
Filipinler	2	
İran	2	
Moğolistan	2	
Nepal	1	
Suudi Arabistan	1	
Tacikistan	1	
Tayland	1	
Yemen	1	
AVRUPA	SAYI	%
Bulgaristan	40	
Almanya	11	
Rusya	11	
Moldova	8	
Makedonya	6	
Arnavutluk	4	
Romanya	4	
Yunanistan	3	
Belarus	1	
Belçika	1	
Bosna-Hersek	1	
Hollanda	1	
İspanya	1	
İsviçre	1	
Ukrayna	1	
Yugoslavya	1	
AFRİKA	SAYI	%
Somali	23	
Nijerya	8	
Senegal	7	
Libya	6	
Kenya	4	
Etiyopya	3	
Kongo	3	
Tanzanya	3	
Diğer	8	
TOPLAM	809	100,0

Tablo 72 . Türkiye'de VSD'lere Kayıtlı Yabancı Ülke Doğumlu Hastaların Coğrafi Kıtalara ve Yıllara Göre Dağılımı, 2005-2014

ASYA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Afganistan	2	6	3	5	6	6	11	12	31	38
Azerbaycan	13	37	30	29	37	31	36	42	39	43
Bangladeş	-	-	-	-	-	1	-	-	5	2
Burma	-	-	-	-	1	1	2	-	1	-
Çin	-	1	1	-	1	4	-	1	5	3
Endonezya	-	1	1	-	1	-	2	8	9	5
Ermenistan	-	1	3	1	1	2	2	1	1	2
Filipinler	-	-	1	-	-	-	-	1	2	2
Filistin	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Güney Kore	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gürcistan	1	4	8	9	7	14	18	13	14	19
Hindistan	-	-	-	-	1	1	1	2	-	-
Irak	-	4	3	1	7	3	5	5	12	16
İran	1	4	1	1	-	-	2	-	-	2
Katar	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Kazakistan	2	2	2	5	2	2	5	5	4	5
Kırgızistan	4	1	4	3	5	2	4	5	10	17
Kuveyt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kuzey Kore	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Moğolistan	-	-	-	2	-	6	9	4	4	2
Nepal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Özbekistan	2	6	6	8	10	9	6	11	10	10
Pakistan	1	-	-	3	1	1	1	-	1	5
Sri Lanka	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Suriye	-	-	-	3	-	2	-	23	177	433
Suudi Arabistan	-	-	-	1	1	-	1	-	-	1
Tacikistan	-	-	2	-	-	-	1	1	2	1
Tayland	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1
Türkmenistan	-	2	10	12	17	15	16	22	24	40
Ürdün	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Yemen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
TOPLAM	26	69	76	85	99	100	123	158	354	649

Tablo 72 . Türkiye’de VSD’lere Kayıtlı Yabancı Ülke Doğumlu Hastaların Coğrafi Kıtalar ve Yıllara Göre Dağılımı, 2005-2014 (devamı)

AVRUPA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Almanya	1	2	3	6	3	5	6	5	12	11
Arnavutluk	-	1	1	-	1	1	-	-	-	4
Avusturya	-	1	-	1	-	1	1	-	1	-
Belarus	-	-	1	-	-	-	1	1	-	1
Belçika	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Bosna-Hersek	-	2	5	6	-	3	2	-	1	1
Bulgaristan	5	8	11	15	20	18	27	37	37	40
Çek Cumhuriyeti	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Danimarka	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Hırvatistan	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hollanda	-	-	1	2	-	-	1	-	2	1
İspanya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
İsveç	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
İsviçre	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Makedonya	1	2	4	7	4	4	4	4	5	6
Moldova	6	3	4	4	4	7	5	6	9	8
Norveç	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Polonya	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Romanya	3	1	3	5	1	2	-	4	5	4
Rusya	6	3	5	6	3	9	4	6	5	11
Sırbistan	-	-	1	1	3	-	1	1	6	-
Ukrayna	1	-	1	3	2	3	7	2	4	1
Yugoslavya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Yunanistan	-	1	2	4	1	4	3	5	9	3
TOPLAM	24	25	42	61	42	57	63	72	99	95

Tablo 72 . Türkiye’de VSD’lere Kayıtlı Yabancı Ülke Doğumlu Hastaların Coğrafi Kıtalar ve Yıllara Göre Dağılımı, 2005-2014 (devamı)

AFRİKA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Burundi	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Cezayir	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Cibuti	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Eritre	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Etiyopya	1	1	-	1	1	2	2	2	3	3
Fas	-	1	-	-	1	2	1	-	-	1
Fildişi Sahili	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Gambiya	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Gana	2	1	1	-	-	-	-	1	-	-
Gine	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Güney Afrika	-	2	1	1	1	-	-	-	-	1
Kamerun	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Kenya	-	-	-	-	1	2	-	-	1	4
Kongo	-	1	-	1	1	1	-	-	4	3
Liberya	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Libya	-	-	-	1	-	-	-	2	-	6
Mali	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Moritanya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Nijerya	-	-	-	-	2	2	3	5	1	8
Ruanda	-	-	1	-	-	-	1	1	1	-
Senegal	-	1	1	-	-	-	1	1	5	7
Sierra Leone	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Somali	8	13	15	25	13	8	5	12	15	23
Sudan	-	2	1	-	-	1	-	-	-	-
Tanzanya	2	1	-	-	-	-	-	3	-	3
Uganda	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Zambiya	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Zimbabve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
TOPLAM	13	23	20	29	22	21	16	31	37	65

AMERİKA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ABD	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Brezilya	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Meksika	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
TOPLAM	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0

GENEL TOPLAM	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	63	118	139	175	163	179	202	261	491	809

Tablo 73. İllerin Toplam TB Olgularının Doğduğu Ülkeye Göre Dağılımı, 2014

İL	DOĞDUĞU ÜLKE					TOPLAM HASTA
	Türkiye		Suriye	Diğer Ülke	Toplam Yabancı Ülke	
	Sayı	%	Sayı	Sayı	%	
Adana*	359	95,0	16	3	5,0	378
Adıyaman*	66	98,5	1	-	1,5	67
Afyon	106	98,1	-	2	1,9	108
Ağrı	58	98,3	-	1	1,7	59
Aksaray	33	94,3	-	2	5,7	35
Amasya	46	100,0	-	-	-	46
Ankara	616	97,2	3	15	2,8	634
Antalya	183	91,5	4	13	8,5	200
Ardahan	8	100,0	-	-	-	8
Artvin	34	97,1	-	1	2,9	35
Aydın	157	97,5	-	4	2,5	161
Balıkesir	229	97,9	-	5	2,1	234
Bartın	43	100,0	-	-	-	43
Batman	45	83,3	7	2	16,7	54
Bayburt	6	100,0	-	-	-	6
Bilecik	26	96,3	-	1	3,7	27
Bingöl	53	100,0	-	-	-	53
Bitlis	23	100,0	-	-	-	23
Bolu	40	100,0	-	-	-	40
Burdur	20	87,0	-	3	13,0	23
Bursa	585	92,7	12	34	7,3	631
Çanakkale	144	100,0	-	-	-	144
Çankırı	14	93,3	-	1	6,7	15
Çorum	50	96,2	1	1	3,8	52
Denizli	92	95,8	1	3	4,2	96
Diyarbakır	233	99,6	-	1	0,4	234
Düzce	70	97,2	-	2	2,8	72
Edirne	125	97,7	-	3	2,3	128
Elazığ	95	100,0	-	-	-	95
Erzincan	23	100,0	-	-	-	23
Erzurum	92	100,0	-	-	-	92
Eskişehir	88	93,6	-	6	6,4	94
Gaziantep*	212	72,4	80	1	27,6	293
Giresun	82	98,8	-	1	1,2	83
Gümüşhane	8	88,9	-	1	11,1	9
Hakkari	17	100,0	-	-	-	17
Hatay*	140	74,5	47	1	25,5	188
Iğdır	15	100,0	-	-	-	15
Isparta	38	90,5	-	4	9,5	42
İstanbul	3.735	91,9	127	200	8,1	4.062
İzmir	660	96,1	21	6	3,9	687

Tablo 73. İllerin Toplam TB Olgularının Doğduğu Ülkeye Göre Dağılımı, 2014 (devamı)

İL	DOĞDUĞU ÜLKE					TOPLAM HASTA
	Türkiye		Suriye	Diğer Ülke	Toplam Yabancı Ülke	
	Sayı	%	Sayı	Sayı	%	
Kahramanmaraş*	77	82,8	14	2	17,2	93
Karabük	42	97,7	-	1	2,3	43
Karaman	19	100,0	-	-	-	19
Kars	27	100,0	-	-	-	27
Kastamonu	41	97,6	-	1	2,4	42
Kayseri	123	93,2	3	6	6,8	132
Kırıkkale	32	100,0	-	-	-	32
Kırklareli	96	97,0	-	3	3,0	99
Kırşehir	17	100,0	-	-	-	17
Kilis*	17	48,6	18	-	51,4	35
Kocaeli	343	98,6	2	3	1,4	348
Konya	257	95,5	8	4	4,5	269
Kütahya	61	98,4	-	1	1,6	62
Malatya*	157	96,9	3	2	3,1	162
Manisa	235	98,7	1	2	1,3	238
Mardin*	73	91,3	5	2	8,8	80
Mersin	218	95,2	9	2	4,8	229
Muğla	79	95,2	1	3	4,8	83
Muş	47	100,0	-	-	-	47
Nevşehir	26	100,0	-	-	-	26
Niğde	34	97,1	-	1	2,9	35
Ordu	150	98,7	-	2	1,3	152
Osmaniye*	65	85,5	11	-	14,5	76
Rize	48	96,0	-	2	4,0	50
Sakarya	239	98,8	-	3	1,2	242
Samsun	222	99,1	1	1	0,9	224
Siirt	26	100,0	-	-	-	26
Sinop	27	100,0	-	-	-	27
Sivas	79	98,8	-	1	1,3	80
Şanlıurfa*	215	87,4	31	-	12,6	246
Şırnak	70	97,2	2	-	2,8	72
Tekirdağ	171	96,6	2	4	3,4	177
Tokat	87	98,9	-	1	1,1	88
Trabzon	130	94,9	-	7	5,1	137
Tunceli	13	100,0	-	-	-	13
Uşak	37	100,0	-	-	-	37
Van	96	97,0	2	1	3,0	99
Yalova	34	89,5	-	4	10,5	38
Yozgat	30	100,0	-	-	-	30
Zonguldak	140	100,0	-	-	-	140
TOPLAM	12.569	94,0	433	376	6,0	13.378

*Suriyeli sığınmacı kamplarının bulunduğu iller

Tablo 74. TB Olgularında Doğduğu Ülkeye Göre ÇİD-TB Oranları, 2014

Doğduğu Ülke	ÇİD-TB		ÇİD-TB Değil		TOPLAM	
	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%**
Türkiye	214	1,7	12.355	98,3	12.569	94,0
Yabancı Ülke	39	4,8	770	95,2	809	6,0
TOPLAM	253	1,9	13.125	98,1	13.378	100,0

*Satır yüzdesi

** Sütun yüzdesi

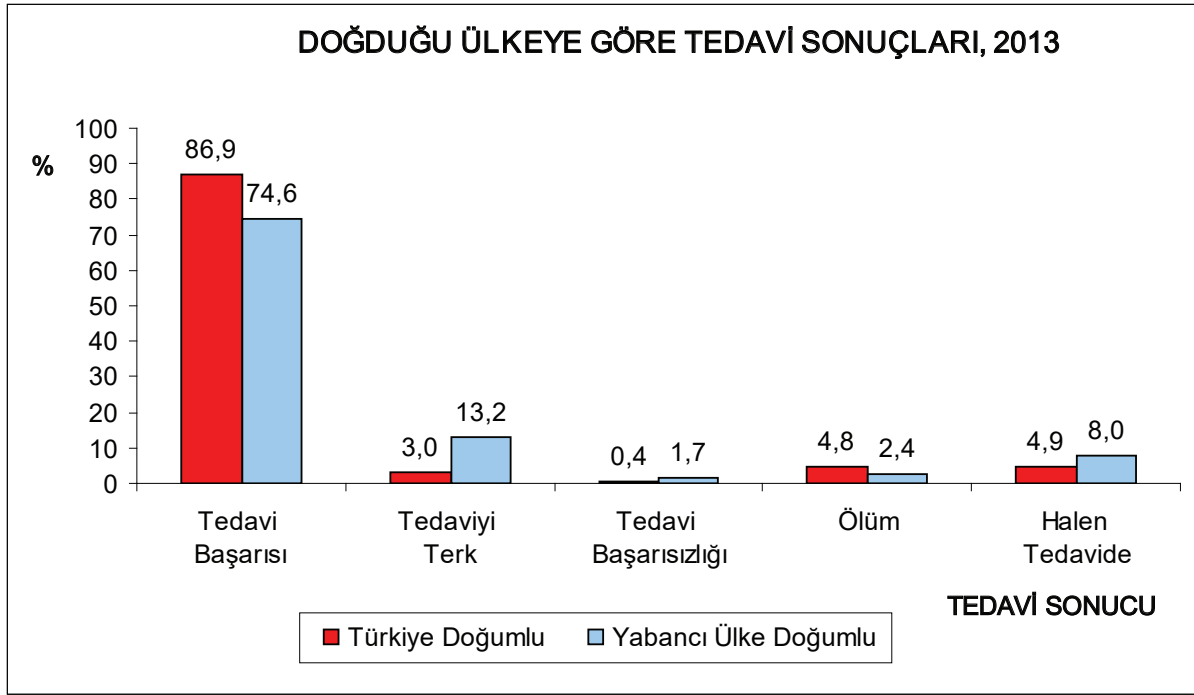
Tablo 75. ÇİD-TB Olgularının Doğduğu Ülkeye Göre Dağılımı, 2014

Doğduğu Ülke	Sayı	%
Türkiye	214	84,6
Türkmenistan*	9	3,5
Kırgızistan	6	2,4
Suriye	5	2,0
Azerbaycan*	5	2,0
Bulgaristan	2	0,8
Irak	2	0,8
Gürcistan	2	0,8
Özbekistan	2	0,8
Senegal	2	0,8
Rusya	1	0,4
Arnavutluk	1	0,4
Moldova	1	0,4
Kazakistan	1	0,4
TOPLAM	253	100,0

*Azerbaycan ve Türkmenistan doğumlu iki olgu yaygın ilaç dirençli TB (YİD-TB) olgusudur.

Tablo 76. TB Olgularında Doğduğu Ülkeye Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

DOĞDUĞU ÜLKE	TEDAVİ SONUCU												TOPLAM
	Tedavi Başarısı		Tedaviyi Terk		Tedavi Başarısızlığı		Ölüm		Nakil Giden		Halen Tedavide		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Türkiye	11.122	86,9	385	3,0	57	0,4	614	4,8	2	0,02	623	4,9	12.803
Yabancı Ülke	344	70,3	61	12,5	8	1,6	11	2,3	28	5,7	37	7,6	489
TOPLAM	11.466	86,3	446	3,3	65	0,5	625	4,7	30	0,2	660	5,0	13.292

* Türkiye doğumlu 2, yabancı ülke doğumlu 28 hasta (toplam 30) yurtdışına nakil gittiğinden kohorttan çıkarılmıştır.

Şekil 29. TB Olgularında Doğduğu Ülkeye Göre Tedavi Sonuçları, 2013 Hastaları

8

EKLER

EK 1.**VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ**

Bu raporun, tüberküloz hastaları ile ilgili veri kaynağı, verem savaşı dispanserlerinde, Tüberkülozlu Hasta Kayıt Defteri'ne (VSD-10) bilgileri kayıt edilen, TB tanısı alarak tedavisi başlanan kişilerin kayıtlarıdır. Bu bilgiler önceki yıllarda kağıt olarak ve bilgisayarda excel ortamında TUTSA formuna geçirilmek suretiyle hazırlanarak Daire Başkanlığımıza gönderilmekteydi. 2014 yılında ise TUTSA Formları Elektronik Tüberküloz Yönetim Sisteminden (ETYS) elde edilmiştir. TUTSA formları, iki dönem halinde toplanmış olup ilk dönemde ilk 6 aylık (01 Ocak-30 Haziran) hasta verileri, daha sonra da tüm yılın (01 Ocak- 31 Aralık) TB olgularının verisi illerden toplanmıştır.

ETYS TUTSA formları ile toplanan hasta verileri Epidemiyolojik Değerlendirme ve İstatistik Şube Müdürlüğü personeli tarafından kontrol edilmekte, eksikler ve tutarsızlıklar tespit edilerek hem formlarda, hem ETYS'de düzeltilmektedir. Tüm VSD'lerin kontrolü tamamlandığında TUTSA'lar excel olarak birleştirilmekte, veriler standart kodlara çevrilerek Access tabanlı TUTSA yazılımına aktarılmaktadır. Daha sonra, İDT sonucu bildirilmemiş hastaların bilgilerinin tamamlanması amacıyla İDT yapan laboratuvarlardan (BTL, üniversiteler, EA. Hastaneleri vb.) tablolarla bireysel bazlı toplanan İDT sonuçları TUTSA yazılımına girilmektedir. Bu giriş sırasında İDT'lerin tarihleri kontrol edilerek sadece hastaların tedavi başlangıcında yapılanların sonuçları işlenmektedir.

Tedavi sonuçları yine TUTSA formları ile yıl sonunda toplu olarak illerden talep edilmektedir. TB hastalarının tedavi sonuçları tanı konulduktan bir yıl sonra, ÇİD TB hastalarının tedavi sonuçları ise 2 yıl sonra toplanmaktadır.

TB Hastalarının tedavi sonuçları VSD'ler tarafından bilgisayarda excel ortamında hazırlanan TUTSA formları ile toplanmakta, bu formlardaki bilgiler Access tabanlı TUTSA yazılımına bu konuda eğitim almış personel tarafından girilmektedir.

Yazılımın bir ana sayfası vardır ve çok az veri alanı sayısal veri girişi gerektirmekte, çoğunlukla seçenekli alanlarda bir seçenek işaretlenerek veri girişi sağlanmaktadır. Birbiri ile tutarsızlık gösterebilecek veri girişlerinin, insan hatası ile yapılmasını engellemek için, veri girişi sırasında uyumsuz seçenekler otomatik olarak işlevsiz hale dönüşmektedir. Böylece TUTSA formunda yanlış işaretlenmiş ve kontrolde gözden kaçmış olsa bile bu durum veri giriş aşamasında gözden kaçmamaktadır. Birkaç ay süren veri giriş çalışmalarından sonra, veriler tekrar çeşitli kontrollerden geçmektedir.

Yazılım, bütün verileri Excel programına sütunlar halinde EuroTB (Avrupa Tüberküloz Sürveyansı) kodları ile aktarmaktadır. Program, veri girişi sırasında, her hastaya ayrıca bir sıra numarası vermektedir. Bu numaraya TUTSA numarası denilmektedir ve hastaların gereğinde tek bir numara ile kolayca çağrılmasında kullanılmaktadır. Excel veri tabanına aktarılan hastalar isimleri ve TC kimlik numaraları ile kayıtlı oldukları dispanser adı hariç tamamen kodlu bir Excel satırı olarak görülmektedir. Kodların listesi bütün ülkelerde standarttır. Ayrıca kodlanan veri alanının tanımı ve kapsamı da standarttır.

Veriler açıklanan şekilde Excel programına aktarıldıktan sonra, birden fazla dispanserde kayıt edilen hastaların ayıklanması işlemi yapılmaktadır. Hastalar ayrı ayrı listeler ile hem T.C. Kimlik Numarası sırasına göre hem de alfabetik ad-soyad sırasına göre 2 ayrı liste haline dönüştürülür. Aynı yıl içinde birden çok dispanserde kaydına rastlanan hastaların tarih açısından ilk kayıtları, olgu tanımlarının aynı olması şartı ile saklanır ve diğeri silinerek, silinen olgular ayrı bir liste haline getirilir. Bu liste oldukça önemlidir çünkü hastanın tedavi sonucu, ilk kayıt olduğu yerde “nakil giden” olarak görünecek fakat asıl tedavi sonucu bir yıl sonra, takip altında iken nakil gittiği dispanserden öğrenilecektir.

Ayıklama iki ayrı listede ayrı ayrı yapılır. Böylece gözden kaçmalar asgariye indirilmeye çalışılır. Sadece tüm bilgiler eşlenebildiğinde iki olgunun aynı olduğuna kanaat getirilerek ve Şube Müdürünün onayı ile silinme yapılması mümkündür. Veri girişi yapan personel ile şube müdürünün program açma şifreleri farklı yetki düzeyleri içermektedir ve veri girişi yapan kişiler olgu silme, kayıtlı bilgi düzeltme gibi kritik işlemleri sorumlunun onayını almadan yapamazlar.

Ayıklama tamamlandıktan sonra, son işlem olarak bazı veri kombinasyonları çağrılır ve bir hata olup olmadığı kontrol edilir. Veriler son halini aldıktan sonra veri tabanı kilitlenerek, her türlü değişikliğe kapatılmaktadır. Ayrıca tüm veriler hem veri girişi sırasında günlük olarak hem de veri girişi bittikten sonra son kopya olarak harici bir bellekte de yedeklenmektedir.

Son derece yoğun emek gerektiren veri kontrol, düzeltme, veri girişi ve ayıklama işlemlerinden sonra analiz aşamasına gelinir. Yazılım otomatik analize izin vermeyen bir yazılımdır. Bu nedenle analizler SPSS ve Microsoft Excel programları kullanılarak yapılmıştır.

Elde edilen analiz sonuçları uluslararası raporlamada kullanılmak üzere, Bulaşıcı Hastalıklar İçin Sürveyans Ağı (CISID) formlarına doldurulur. EuroTB 2007 yılına kadar Avrupa Birliğinin TB verilerini toplayıp online ve yazılı olarak sundu. 2008 yılında Avrupa Hastalık Kontrol Merkezi (ECDC) bu görevi devralmıştır. DSÖ ve Avrupa Hastalık Kontrol Merkezi ortak bir TB Sürveyans Ağı kurdu. Bu sürveyans ağına gönderilen bilgiler, internet üzerinden CISID formu ile Şube Müdürlüğüne verilen bir şifre ile doldurulmaya başlanmıştır. Mayıs ayında veriler analiz edilmekte ve sonuçlar DSÖ'ye gönderilmektedir.

DSÖ tarafından tüm ülkelerin verileri değerlendirilmekte ve “Küresel Tüberküloz Raporu” ile uluslararası düzeyde duyurulmaktadır. Daha sonra verilerle daha geniş kapsamlı analizler yapılarak tablo ve grafikler hazırlanmakta ve “Türkiye’de Verem Savaşı Raporu” yayınlanmaktadır.

Tablo 77. 2014 Yılında Tüberküloz Tanısı Almış Olguların Raporlanma Takvimi

	2014 YILINDA TÜBERKÜLOZ TANISI ALMIŞ HASTALARIN RAPORLAMA TAKVİMİ												
	2014												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	
TB olgularının VSD'de kaydı													
TB olgularının müracaat tarihi itibarıyla tetkik sonuçlarının çıkması (1)													
Verilerin TUTSA formları ile Daire Başkanlığına raporlanması (2)													
Verilerin kontrolü, analizi (3)													
Verilerin DSÖ'ye raporlanması													
DSÖ ile karşılıklı kontrol, doğrulama													
Yıllık Rapor hazırlık çalışmaları													

(1) 2014 yılının son günlerinde kayıt altına alınan hastanın kültür ve iDT sonuçlarının çıkması 2015 yılının ilk üç ayına sarmaktadır.

(2) 01 Ocak 2014-31 Aralık 2014 tarihi arasında VSD'lerde kayıt altına alınan TB olguları bir kohort olarak kabul edilmektedir. Hasta verileri TUTSA formları ile iki dönem halinde Daire Başkanlığına iletilmektedir.

(3) Veriler hem gönderilen TUTSA formlarından hem de ETYS'den kontrol edilmektedir.

Tablo 78. 2013 Yılı Tüberküloz Olgularının 12. Ay Tedavi Sonuçlarının Raporlanma Takvimi

	2013 YILI TÜBERKÜLOZ OLGULARININ 12. AY TEDAVİ SONUÇLARININ RAPORLANMA TAKVİMİ											
	2013				2014				2015			
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
TB olgularının VSD'de kayıt edilmesi												
TB olgularının tedavisi ve tedavinin 12. ay sonucunun belli olması (1)												
Tedavi sonuçlarının TUTSA formları ile Daire Başkanlığına bildirilmesi (2)												
Verilerin kontrolü, bilgisayara girişi, analizi												
Verilerin DSÖ'ye raporlanması												
DSÖ ile karşılıklı kontrol, doğrulama												
Yıllık Rapor hazırlık çalışmaları												

(1) DSÖ, tedavi sonuçlarını tedavi süresinden bağımsız olarak 12. ay sonu itibarıyla toplamaktadır. 2013 yılının başında kayıt ve tedavi altına alınan TB olgularının 12. ay sonundaki durumu 2014 yılı başında, 2013 yılının sonunda kayıt ve tedavi altına alınan TB olgularının tedavi başlangıcından 12 ay sonraki durumu ise 2014 yılı sonunda değerlendirilmektedir. (2) 01 Ocak 2013-31 Aralık 2013 tarihi arasında VSD'lerde kayıt altına alınan TB olgularının tedavi sonuçları bir kohort olarak kabul edilmekte ve veriler kohorta ait tüm veriler toplandığında toplu olarak TUTSA formları ile Daire Başkanlığına iletilmektedir.

Tablo 79. 2012 Yılı ÇİD-TB Olgularının 24. Ay Tedavi Sonuçlarının Raporlanma Takvimi

	2012 YILI ÇİD-TB OLGULARININ 24. AY TEDAVİ SONUCU İLE İLGİLİ BİLDİRİM TAKVİMİ																								
	2012				2013				2014				2015												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	
TB olgularının VSD'de kayıt edilmesi																									
TB olgularının tetkik sonuçlarının çıkması, ÇİD TB Tanısı (1)																									
ÇİD-TB olgularının tedavisi ve tedavinin 24. ay sonucunun belli olması (2)																									
Tedavi sonuçlarının Daire Başkanlığına bildirilmesi																									
Verilerin kontrolü, analizi																									
Verilerin DSÖ'ye raporlanması																									
DSÖ ile karşılıklı kontrol, doğrulama																									
Yıllık Rapor hazırlık çalışmaları																									

(1) 2012 yılı sonunda kayıt altına alınan TB olgularının kültür ve İDT sonuçları 2013 yılının ilk üç ayında alınmaktadır.

(2) 2012 yılı başında tedaviye alınan bir ÇİD-TB olgusunun 24. ay tedavi sonucu 2014 yılı başında, 2012 yılı sonunda tedaviye alınan bir ÇİD-TB olgusunun 24. ay tedavi sonucu 2014 yılı sonunda elde edilmektedir.

EK 2.**TANIMLAR ve VERİ STANDARTLARI**

Başkanlığımız tarafından 2005 yılında sürveyans sistemi gözden geçirilmiş ve veri alanları için DSÖ-EuroTB tanımları kullanılmaya başlanmıştır. Bu tanımlar aşağıda verilmiştir.

OLGU TANIMLARI

Yeni Olgu: Daha önce tüberküloz tedavisi görmemiş ya da bir aydan daha az süre tedavi almış hastalardır.

Önceden Tedavi Görmüş Olgu: Daha önce en az bir ay tedavi görmüş tüberküloz hastasıdır. Bu tanım, nüks, tedaviyi terkten dönen, tedavi başarısızlığından gelen ve kronik olguları içermektedir.

Nüks olgu:

Daha önce tüberküloz tanısı konup tedavisini başarıyla tamamlamış olan hastada yeniden tüberküloz tanısı konulursa, yani balgamda basil pozitifliği saptanırsa nüks kabul edilir. Yaymasında ARB negatif ise ve klinik ve radyolojik bulguları ile tüberküloz düşünülüyorsa ayırıcı tanı olanakları olan bir üst merkeze gönderilir; burada bakteriyolojik olarak negatif olduğu halde, TB tanısı klinik ve radyolojik olarak konulabilir. Bir hastanın hastalığı, birden fazla kez nüks edebilir.

Tedaviyi terkten dönen olgu:

Tedaviye iki ay ya da daha uzun süre ara verdikten (tedaviyi terk) sonra yeniden yayma pozitif olarak başvuran hastalardır (bazen yayma negatif olabilir fakat klinik ve radyolojik değerlendirme ile aktif TB kararı verilebilir; yayma negatif olan hasta bir üst merkeze sevk edilir).

Tedavi başarısızlığından gelen olgu:

Yeni tanı konulmuş ve tedavinin başlangıcından beş ay ya da daha sonra alınan balgam örneklerinde yayma ya da kültür ile basil gösterilen hastadır.

Kronik olgu:

Nüks, tedaviyi terkten dönen ya da tedavi başarısızlığından gelen hastalarda uygulanan yeniden tedavi rejiminin sonunda hala basil pozitif olan hastalardır.

Nakil Gelen Olgu: Başka bir dispenserde kayda alınıp tedavisi başlandıktan sonra, kayıtları ile birlikte devir alınan hastadır.

HASTALIĞIN YERİ

Hastalığın tutulum yeri akciğer, akciğer dışı ve hem akciğer hem de akciğer dışı birlikte olabilir.

Akciğer Tüberkülozu:

Akciğer parankimini veya trakeobronşial ağacı tutan TB için kullanılır. Akciğer parankiminde tutulum yoksa, plevra efüzyonu ya da toraks içinde (hilusta, mediastende) lenf bezi büyümesi ile olan TB, akciğer dışı tüberküloz kabul edilir.

Akciğer Dışı Tüberküloz (AD-TB):

Akciğerler dışındaki organlardan alınan örneklerde ARB gösterilebilen ya da tüberkülozla uyumlu histolojik ve klinik bulgusu olan hastalar bu gruba girmektedir.

Akciğer dışı tüberkülozu olanlar aşağıdaki sınıflamaya göre gruplandırılmaktadır:

- Plevra
- İntratorasik lenfadenit
- Ekstratorasik lenfadenit
- Vertebra
- Vertebra dışı kemik/eklem
- Menenjit
- Menenjit dışı merkezi sinir sistemi
- Genitoüriner sistem
- Gastrointestinal sistem, periton
- Miliyer
- Diğer

Akciğer + Akciğer Dışı Tüberküloz

Akciğer TB ve AD-TB birlikte ise bu grup hastalarda her iki tutulumun da olduğu belirtilir; akciğer dışı tutulan organ(lar) da belirtilir. Bu grup hastalar DSÖ'ye akciğer TB olarak bildirilmektedir.

Miliyer TB, akciğer+AD-TB olarak kabul edilir, kayıta ayrıca "miliyer TB" olarak belirtilir.

Larinks TB, akciğer tutulumu yoksa akciğer dışı TB kabul edilir.

Plevra TB, AD-TB olarak kaydedilir. Plevra TB olan hastada balgam yayması pozitif ise, akciğer + AD-TB olarak kaydedilir, AD-TB bölümüne "plevra TB" eklenir.

Mediastende, hilusta lenf bezi tüberkülozu olması, AD-TB olarak belirtilir.

YAYMA SONUCUNA GÖRE TB OLGULARI

Tanıdaki balgam yayması sonucuna göre akciğer tutulumu olan olgular ikiye ayrılır:

Yayma pozitif akciğer tüberkülozu

- En az iki balgam (açlık mide suyu, indüklenmiş balgam, bronkoskopik lavaj da olabilir) örneğinde yayma ile ARB gösterilen hastalar ya da

- Balgam (açlık mide suyu, indüklenmiş balgam, bronkoskopik lavaj da olabilir) yaymasında bir kez ARB pozitif bulunan ve radyolojik bulguları akciğer tüberkülozu ile uyumlu olan ve bir hekim tarafından, tüberküloz tedavisi kararı verilen hastalar ya da
- Balgam (açlık mide suyu, indüklenmiş balgam, bronkoskopik lavaj da olabilir) yaymasında bir kez ARB pozitif bulunan ve kültürü de pozitif gelen hastalar.

Yayma negatif akciğer tüberkülozu

- Balgam yaymaları negatif olan fakat kültürde üreme olan hastalar.
- Klinik ve radyolojik olarak tüberküloz ile uyumlu bulguları olan, üç balgam yayması negatif olan ve en az bir hafta geniş spektrumlu (kinolon içermeyen) antibiyotik kullanılmasına rağmen klinik yanıt alınamayan ve ayırıcı tanı olanakları olan bir hastanede tüberküloz tedavisine karar verilen hastalar.

UYRUK/DOĞDUĞU ÜLKE BİLGİSİ

Uyruk “doğum yeri” veya “vatandaşlık” durumuna göre belirlenebilir. Hangi durumun seçildiği veri gönderildiği sırada CISID formunda belirtilmektedir. Uyruk bilgisi 2005 yılında “vatandaşlık durumu” olarak tanımlandı. Aslen yabancı uyruklu TB olgularının evlilik bağı gibi nedenlerle birkaç yıldır TC vatandaşlığına geçtiklerinin ve yurt dışı bağlantılarının devam ettiğinin tespit edilmesi üzerine, riskin belirlenmesi amacıyla 2006 ve sonrasında “doğduğu ülke” olarak tanımlanmıştır.

TEDAVİ SONUCU TANIMLARI

TB verilerini karşılaştırabilmek için standart terimler kullanılır. Tedavi sonuçları da bugün bütün dünya ülkelerinde benzer bir terminoloji ile raporlanmaktadır. DSÖ ve IUATLD (International Union Against Tuberculosis and Lung Disease) tarafından önerilen ve Ülkemizde kullanılan altı temel tedavi sonucu tanımı aşağıda sıralanmıştır.

a. Kür: Başlangıçta balgam yayması pozitif hastada, klinik ve radyolojik iyileşmeyle birlikte birisi tedavinin idame döneminde diğeri tedavinin tamamlandığı sırada olmak üzere en az iki kez balgam yayması negatifliğinin gösterilmesidir (Kür tanımı, yayma negatif akciğer TB, toplam akciğer TB, toplam TB olguları için kullanılmaz, sadece yayma pozitif hastalar için kullanılır).

b. Tedaviyi tamamlama: Öngörülen tedaviyi süresi içinde tamamlayan olguda tedavinin idame dönemi ya da sonunda balgam incelemesi yapılamadığı durumlarda, klinik ve radyolojik bulguları ile başarılı kabul edilerek tedavinin sonlandırılmasıdır. Akciğer dışı TB olgularında tedavi sonucu başarılı ise bu gruba eklenir.

* **Tedavi Başarısı:** Kür ve tedaviyi tamamlamanın toplamı, tedavi başarısı olarak adlandırılır.

c. Ölüm: Tedavi sırasında tüberküloz hastasının ölmesidir. Hasta, tüberküloza ya da tüberküloz dışı bir nedene bağlı olarak ölmüş olabilir. Her iki durumda da bu ölüm tüberküloz hastasının kayıtlarına ve tedavi sonuçlarının raporlanmasına ölüm olarak girilecektir. Eğer hasta hiç tedavi almadan ölmüş bir TB olgusu ise kayda geçirilir ve tedavi sonucu “ölüm” olarak kaydedilir (asıl ölüm nedeni biliniyorsa, Tüberkülozlu Hasta Defteri, VSD-10’da yorum bölümüne bu neden yazılmalıdır).

d. Tedavi başarısızlığı: Tedavisinin 5. ayı ve sonrasında hastanın balgam yayma pozitifliğinin

saptanmasıdır. Pozitiflik ya tedavi süresince devam edebilir ya da negatifleşir ve yeniden pozitifleşebilir.

e. Tedaviyi terk: Tedavisi sırasında tüberküloz hastasının iki ay ya da daha uzun süre ile ilaçlarını almamasıdır (bu grup, 2003 yılından önce kayıt sisteminde akıbeti meçhule ayrılan ve işbirliği yapmayan hastalar olarak tanımlanıyordu).

f. Nakil giden: Hastanın başka bir dispanser bölgesine gitmesi nedeniyle tedavi sonuçlarının bilinmemesi durumudur. Bu grup hastaların tedavi sonuçlarını nakil gittiği dispanser bildirmektedir.

Türkiye genelinde, bütün nakil giden hastaların tedavi sonuçları nakil gittiği dispanserden öğrenilince, sonuçta hiç nakil giden olmaması gerekir. Pratikte ise, “nakil giden” tanımı ile belli bir dispanserden ayrılan bazı hastalar başka dispansere kaydedilmediği için, yani gerçek bir nakil işlemi gerçekleşmediği için tedavi sonucu tedaviyi terk” kabul edilmiştir. Raporda 2006 yılından itibaren nakil giden olarak belirtilen hastalar, yurt dışına nakil gidenlerdir.

Tedavisi devam eden: Tedavi başlangıcından 12 ay sonra hastanın kayda alındığı dönemde başlanan tedavisi sürüyorsa bu grupta ele alınır. Bu bilgi, TUTSA formunda gerekçesi ile birlikte yazılır. Örneğin, aşırı duyarlılık nedeniyle H ve R kullanılmayan bir hasta ya da ÇİD-TB nedeniyle 12 aydan uzun süreli tedavi verilen bir hasta olabilir.

TB değil: Tedavi başlanmış fakat başka hastalık saptanmış ve TB olmadığı anlaşılmış hastalarda tedavi sonuçları ile tedaviye alınanların rakamlarını karşılaştırmada kullanılmaktadır. Bu tanıma giren hastalar kohorttan çıkarılır.

BAKTERİYOLOJİ İLE İLGİLİ İFADELER

Mikroskopi veya yayma: Hastanın balgamının ya da başka incelenecek örneğinin bir lama yayılarak mikroskopi ile değerlendirilmesini anlatır. Pozitif, basilin gösterilmesidir. Negatif ise basilin görülmemesidir.

Aside Dirençli Basil (ARB): TB basili, ısıtılarak özel boya ile boyandığında, asit ile bu boyayı vermediğinden, mikroskopta farklı renkte görülür, buna ARB denilir.

Kültür: Balgam ya da başka bir örnek materyal mikroskopta incelenirken TB basilinin çoğalması için özel hazırlanmış besiyerine ekilir. Bu besiyerinde 15 gün ile 45 gün arasında basil üreyerek çoğalır. Üreme var ise kültür pozitif, üreme yok ise kültür negatif denilir.

İlaç Duyarlılık Testi (İDT): İlaçlı hazırlanmış besiyerine ekilen basil eğer burada çoğalıyorsa o ilaca dirençlidir. Eğer, ilaçsız besiyerinde üreme olurken, ilaçlı besiyerinde üreme olmaz ise, ilaç etkilidir, yani basil o ilaca duyarlıdır.

Çok İlaç Dirençli Tüberküloz (ÇİD-TB): TB basilinin izoniyazid ve rifampisine birlikte direncinin olduğunu belirtir.

Yaygın İlaç Dirençli Tüberküloz (YİD-TB): ÇİD-TB hastasında bir kinolona ve bir de parenteral ilaca (amikasin, kapreomisin ya da kanamisin) direnç olması durumudur.

9

KAYNAKLAR

KAYNAKLAR

1. Tüberküloz Tanı ve Tedavi Rehberi, T.C. Sağlık Bakanlığı. Ankara, 2011.
2. Verem Savaşı Dispanserleri Kayıt ve Raporlama Sistemi, Form Örnekleri ve Doldurma Kılavuzu. Sağlık Bakanlığı. Ankara, 2007.
3. Gümüşlü F, Özkara Ş, Özkan S, Baykal F, Güllü Ü. Türkiye'de Verem Savaşı 2007 Raporu. Verem Savaşı Dairesi Başkanlığı. Ankara, 2007.
4. Gümüşlü F, Özkara Ş, Özkan S, Baykal F, Güllü Ü. Türkiye'de Verem Savaşı 2008 Raporu. Verem Savaşı Dairesi Başkanlığı. Ankara, 2008.
5. Bozkurt H, Türkkani MH, Musaonbaşıoğlu S, Güllü Ü, Baykal F, Hasanoğlu C, Özkara Ş. Türkiye'de Verem Savaşı 2009 Raporu. Verem Savaşı Dairesi Başkanlığı. Ankara, 2009.
6. Bozkurt H, Türkkani MH, Musaonbaşıoğlu S, Yıldırım A, Baykal F, Özkara Ş. Türkiye'de Verem Savaşı 2010 Raporu. Verem Savaşı Dairesi Başkanlığı. Ankara, 2010.
7. Bozkurt H, Türkkani MH, Musaonbaşıoğlu S, Yıldırım A, Baykal F. Türkiye'de Verem Savaşı 2011 Raporu. Verem Savaşı Dairesi Başkanlığı. Ankara, 2011.
8. Buzgan T, Torunoğlu M.A, Musaonbaşıoğlu S, Yıldırım A, Mutlu S.M, Baykal F. Türkiye'de Verem Savaşı 2012 Raporu. THSK Tüberküloz Daire Başkanlığı. Ankara, 2013.
9. Özkan S, Musaonbaşıoğlu S, Yıldırım A, Mutlu S.M, Baykal F. Türkiye'de Verem Savaşı 2013 Raporu. THSK Tüberküloz Daire Başkanlığı. Ankara, 2014.
10. Şencan İ, Musaonbaşıoğlu S, Kabasakal E, Yıldırım A, Mutlu S.M, Baykal F. Türkiye'de Verem Savaşı 2014 Raporu. THSK Tüberküloz Daire Başkanlığı. Ankara, 2015.
11. Şencan İ, Torunoğlu M.A, Kabasakal E, Yıldırım A, Mutlu S.M, Baykal F. Türkiye'de Verem Savaşı 2015 Raporu. THSK Tüberküloz Daire Başkanlığı. Ankara, 2016.
12. International Standards for Tuberculosis Care (ISTC). Tuberculosis Coalition for Technical Assistance, 2006.
13. Definitions for the WHO/EuroTB Joint Tuberculosis Data Collection. EuroTB, 2007.
14. Guidelines for The Programmatic Management of Drug-Resistant Tuberculosis, Emergency Update 2008, WHO 2008.
15. Implementing The WHO Stop TB Strategy, A Handbook for National Tuberculosis Control Programmes. WHO, 2008.
16. Global Tuberculosis Report 2015. WHO/HTM/TB, 2015.22
17. Stop TB Policy Paper: Contributing to Health System Strengthening: Guiding Principles for National Tuberculosis Programmes. WHO, 2008 (WHO/HTM/TB/2008.400).
18. The Global Plan to Stop TB 2006-2015 / StopTB Partnership. WHO, 2006.
19. The Global Plan to Stop TB 2011-2015: Transforming The Fight Towards Elimination of Tuberculosis, WHO 2010.
20. The Patients' Charter for Tuberculosis Care.
21. Türkiye İstatistik Kurumu web sitesi, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt İstatistikleri.

T. C. Sağlık Bakanlığı

Halk Sağlığı Genel M¼d¼rl¼ę¼ T¼berk¼loz Dairesi Başkanlığı

Sağlık Mahallesi, A. Adnan Saygun 2 Cad. No: 55 G Blok Sıhhiye/ANKARA

Tel: 0312 565 50 00-01-02-03

Faks: 0312 565 56 62

T. C. Sağlık Bakanlığı
Halk Sağlığı Genel M¼d¼rl¼ę¼ T¼berk¼loz Dairesi Başkanlığı
Sağlık Mahallesi, A. Adnan Saygun 2 Cad. No: 55 G Blok Sıhhiye/ANKARA
Tel: 0312 565 50 00-01-02-03 • Faks: 0312 565 56 62

ISBN: 978-975-590-670-6
Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1090